

Töõjõupuuduse kindlaksmääramine ja vajadus kolmandatest riikidest lähtuva töõjõurände järele ELis

Kokkuvõttev aruanne ERV 2015. aasta uuringu jaoks

Põhineb 25 liikmesriigi esitatud aruannetel: Austria, Belgia, Eesti, Hispaania, Horvaatia, Iirimaa, Itaalia, Kreeka, Küpros, Leedu, Luksemburg, Läti, Madalmaad, Malta, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Tšehhi Vabariik, Ungari, Ühendkuningriik.

Sisukord

VASTUTUSE VÄLISTAMINE	4
SELGITAV MÄRKUS	4
1 Sissejuhatus	9
1.1 Uuringu põhjus ja eesmärgid	9
1.2 Aruande struktuur	10
1.3 Tööjõupuudusega kutsealade statistiline ülevaade	10
2 ELi tööjõurände poliitika ja õiguse ülevaade	11
3 Tööjõupuudust ja tööjõurände vajadust prognoosivad ELi vahendid ja uuringud	14
3.1 Euroopa Kutseõppe Arenduskeskuse (Cedefop) kutseoskusvajaduste prognoos	14
3.2 Euroopa Komisjoni tööturu seire	14
3.3 Tööjõurände ja tööturu vajaduste vastavusse viimine – <i>ad hoc</i> uuringud	14
4 Liikmesriikide tööjõurände poliitika ja hiljutised tööjõurändealased avalikud ja poliitilised arutelud	15
4.1 Ränne kui tööjõupuuduse kõrvaldamise vahend	15
4.1.1 Nõudlusel põhinevad mudelid	17
4.1.2 Inimkapitali või tööjõu pakkumise mudelid	17
4.2 Avalikud arutelud, mis puudutavad rände kasutamist tööjõupuuduse kõrvaldamiseks	18
5 Vahendid, mida kasutatakse praeguse ja tulevase tööjõu- ja oskustöötajate puuduse kindlakstegemiseks ning tööjõurände vajaduse prognoosimiseks	19
5.1 Tööjõupuuduse kindlaksmääramine	19
5.2 Tööjõupuuduse liigitamine	19
5.3 Tööjõupuuduse mõõtmine	20
5.4 Tööjõupuudusega kutsealade loetelud	21
5.5 (Tööjõu)rände poliitika kohandamine ja muutmine tööjõupuuduse käsitlemise eesmärgil	23
5.6 Konsulteerimine sidusrühmadega	25
5.6.1 Tööjõupuuduse kindlaksmääramisega seotud probleemid ja riskid	26
5.6.2 Meetoditest tulenevad probleemid	26
5.6.3 Väliskeskonna arenguga seotud probleemid	26
6 Tööjõurände poliitika tulemuste seire seoses kutsealadega, kus valitseb tööjõupuudus	27
6.1 Liikmesriigid, kus ei jälgita tööjõurände mõju tööjõupuudusega kutsealadele	27
6.1.1 Liikmesriigid, kus seire toimub <i>ad hoc</i> alusel	27
6.2 Liikmesriigid, kus seire piirdub konkreetsete kategooriatega	27

6.3	Liikmesriigid, kus korrapäraselt jälgitakse tööjõurände mõju tööjõupuudusega kutsealadele	27
6.4	Probleemid, mis seonduvad tööjõurände mõju jälgimisega tööjõupuudusega kutsealadel	28
6.5	ELi-sisese liikuvuse seire mehhanismid ja vahendid	28
6.5.1	ELi kodanike liikuvuse seire.....	28
6.5.2	Kolmandate riikide kodanike ELi-sisese liikuvuse seire.....	29
7	Järeldused.....	29

VASTUTUSE VÄLISTAMINE

Käesoleva kokkuvõtva aruande on koostanud Euroopa rändevõrgustik (ERV), mis hõlmab Euroopa Komisjoni, Euroopa rändevõrgustiku teenusepakkujat (ICF International) ja Euroopa rändevõrgustiku riiklike kontaktpunkte. Aruanne ei pruugi väljendada Euroopa Komisjoni, ERV teenusepakkuja (ICF International) ega ERV riiklike kontaktpunktide arvamusi ja seisukohti ning selle järeldused ei ole neile siduvad. Samuti ei vastuta Euroopa Komisjon, ICF International ega ERV riiklikud kontaktpunktid selle eest, kuidas esitatud teavet kasutatakse.

Käesolev uuring oli ERV 2015.–2016. aasta tööprogrammi osa.

SELGITAV MÄRKUS

See kokkuvõttev aruanne koostati ERV 25 riikliku kontaktpunkti (Austria, Belgia, Eesti, Hispaania, Horvaatia, Iirimaa, Itaalia, Kreeka, Küpros, Leedu, Luksemburg, Läti, Madalmaad, Malta, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Tšehhi Vabariik, Ungari, Ühendkuningriik) aruannete põhjal ühtse tüüpvormi järgi, mille töötas välja Euroopa rändevõrgustik ja mida ERV riiklikud kontaktpunktid järgisid maksimaalse võrreldavuse tagamiseks.

Riikide aruanded põhinesid peamiselt kehtivate õigusaktide ja poliitikadokumentide, aruannete, teaduskirjanduse, internetiallikate ning riikide ametiasutuste esitatud aruannete ja teabe teoreetilisel analüüsil. Statistilised andmed on saadud riiklikelt ametiasutustelt ja muudest (riiklikest) andmebaasidest. Kokkuvõttes aruandes esitatud liikmeriikide loetelu tuleneb ERV riiklike kontaktpunktide poolt riiklikes aruannetes esitatud teabe kättesaadavusest.

Oluline on märkida, et selles aruandes esitatud teave viitab olukorrale eespool nimetatud (liikmes)riikides kuni 2015. aastani (k.a), eriti aga asjaomaste liikmesriikide riiklike kontaktpunktide aruannetele. Üksikasjalikum teavet aruandes käsitletud teemade kohta võib leida ERV veebilehel kättesaadavatest riikide aruannetest, millega soovitame ka tungivalt tutvuda.

Teiste liikmesriikide ERV riiklikud kontaktpunktid ei saanud seekord eri põhjustel uuringus osaleda, ent nad on osalenud muudes ERV meetmetes ja aruannetes.

Kommenteeritud kokkuvõte

OLULINE TAUSTTEAVE

Vajalikku kvalifikatsiooni omavate töötajate puudus on muutunud suureks probleemiks, mis kahjustab Euroopa konkurentsivõimet. Tehnika kiire arengu, Euroopa rahvastiku vähenemise ja tööjõu vananemise tõttu on edaspidi oodata tööjõupuuduse süvenemist.

Selle uuringu raames analüüsitakse i) tööjõurände rolli tööjõupuuduse ületamiseks tehtavates jõupingutustes, ii) tööjõupuuduse tuvastamiseks ja seireks Euroopa Liidu ja liikmesriikide tasandil kasutatavaid meetmed (nt tööandjaid hõlmavad uuringud, prognoosid ja kvalitatiivsed uuringud) ning iii) nende meetmete kasutamise määra tööjõurände poliitika kavandamisel liikmesriikide tasandil.

Seni on kolmandatest riikidest oskustöötajate kaasamiseks liidu tasandil tehtud jõupingutustel olnud piiratud mõju. Osaliselt tuleneb see mitme liidu õigusakti (nt hooajatöötajaid, ettevõtjasiseselt üleviidud töötajaid ning üliõpilasi ja teadlasi käsitlevad direktiivid) olemusest, kuid samuti Euroopa Liidu sinise kaardi direktiivi piiratud kohaldamisest. Kuigi liidu tasandil on kasutusele võetud mitmesugused vahendid tööjõupuuduse tuvastamiseks ja prognoosimiseks liikmesriikides, nagu kutseoskusvajaduste prognoosid, tööandjaid puudutavad uuringud ja *ad hoc* uuringud, ei uurita siiski nende vahendite raames konkreetset võimalust kasutada rännet tööjõupuuduse kõrvaldamiseks.

Enamik liikmesriike peab rännet tööpuudust käsitleva laiemate strateegia osaks. Erinev on siiski see, kui suure suhtelise tähtsuse nad omistavad tööjõurändele võrreldes muude meetmetega, nagu alalise elanikkonna aktiveerimine tööturul ning haridus- ja koolitusvõimaluste ümberkujundamine. Liikmesriikide avalikes ja poliitilistes aruteludes väljendatakse muret selle üle, et sisserändajad konkureerivad kohalike töötajatega. See võib takistada liikmesriike tegelemast aktiivselt tööjõurände majandusliku juhtimisega.

Majandusrände sidumisel tööjõupuudusega on kindlaks tehtud kaks lähenemisviisi: pakkumisel põhinev nn *inimkapitali* lähenemisviis, mille puhul vastuvõtmisraamistikke kohandatakse selliste rändajate ligimeelitamiseks, kes on oma omaduste tõttu tööturule sisenemisel soodsas seisundis, ja nõudlusel põhinev lähenemisviis, mille puhul tagatakse kiirem või lihtsustatud vastuvõtt rändajatele, kes otsivad tööd eelnevalt kindlakstehtud kutsealadel, kus valitseb tööjõupuudus. Tegelikult toimivad need kaks mudelit sageli koos.

Riikides, kus on vastu võetud inimkapitali mudel, ei käsitata kõrge kvalifikatsiooniga tööjõu rände

hõlbustamist siiski mitte tööjõupuuduse kõrvaldamise vahendina, vaid vahendina, mis toetab innovatsiooni ja liikumist teadmispõhise majanduse suunas. Näiteks Madalmaades peetakse peamiseks poliitiliseks prioriteediks kõrge kvalifikatsiooniga rändajate ligimeelitamist kolmandatest riikidest ja neile sisenemisloa andmist, kuid rändepoliitikas ei viidata konkreetsetele kutsealadele, kus valitseb tööjõupuudus.

Liikmesriigid on kooskõlas nõudlusel põhineva mudeliga, mille eesmärk on rahuldada nõudlus konkreetsete kutsealade järele, vastu võtnud erinevad poliitikameetmed, et kohendada/muuta tööjõupuudust arvesse võttes oma tööjõurände poliitikat. Need meetmed on muu hulgas järgmised: tööturustestidest vabastamine (AT, BE, CY, DE, EE, ES, FI, FR, HR, IE, PL), sisserände piiravudest vabastamine (HR, IT), punktisüsteemi kasutamine (AT), miinimumsissetuleku nõuete alandamine (EE, EL, IE, LV, NL, UK), teatavate juba riigis viibivate rühmade, nagu üliõpilaste (DE, LT, FR) ja varjupaigataotlejate (SE) juurdepääsu lihtsustamine ning soodsamad tingimused perekondade taasühinemiseks (nt IE).

Enamikus liikmesriikides on sidusrühmad kaasatud tööjõurände poliitika kujundamisse või selle kohandamisse tööturu vajadustega. Sidusrühmade osalemine võib toimuda ametlike konsultatsioonide kaudu või *ad hoc* alusel.

Enamik liikmesriike tegeleb tööjõupuuduse kindlaksmääramisega ja nad kasutavad selleks väga mitmesuguseid meetodeid, sealhulgas täitmata töökohtade arvu hindamine, uuringud, sektorianalüüs ja kvalitatiivsed uuringud. Valdav enamik liikmesriike teeb kindlaks tööjõupuuduse hetkeolukorra, kuid tulevase tööjõupuuduse prognoosimist kasutatakse väiksemal määral.

Liikmesriigid määratlevad tööjõupuudust erinevalt, näiteks võidakse arvesse võtta sektoreid või kutsealade rühmi, kvalifikatsiooni ja/või oskuste taset, tööhõive liiki või tööjõupuuduse kestust ja suurust. Lisaks võib analüüs põhineda riiklikul või piirkondlikul tasandil ning erineda sageduse, ajakava ja aluste poolest.

21 liikmesriigis koostatakse nende kutsealade loetelu, kus valitseb tööjõupuudus. Loetelude koostamisse kaasatakse erinevaid sidusrühmi, näiteks sotsiaalpartnerid, eri ministriumid, riigiasutused ning mitmepoolsed organisatsioonid ja tööturu- või rändeekspertid.

Loetelude kasutamisel võib eristada kolme rühma. Kaheksas liikmesriigis, mis koostavad konkreetset

loetelud kutsealadest, kus valitseb tööjõupuudus, kasutatakse neid loetelusid mitte tööjõurände poliitika kavandamiseks, vaid aktiveerimismeetmete väljatöötamiseks. Kahes liikmesriigis on selliste loetelude koostamise sõnaselge eesmärk mitte tööjõurände kindlakstegemine, vaid oma rändepoliitika teatavate aspektide kujundamine. Kümnes liikmesriigis kasutatakse neid loetelusid selge otsustusvahendina kolmandatest riikidest pärit töötajate vastuvõtmisel.

Enamik liikmesriike jälgivad üldiselt tööjõurännet, kuid ainult mõni jälgib rände mõju nendele kutsealadele, kus valitseb tööjõupuudus, ja osa jälgib seda piiratud ulatuses või *ad hoc* alusel. Ainult viies liikmesriigis on võetud kasutusele põhjalikke meetmeid, et hinnata rände mõju tööjõupuudusele. Liidu kodanike ELi-sisese liikuvuse seire on väga piiratud ja tundub, et ükski liikmesriik ei jälgi kolmandate riikide kodanike liikuvust.

Uuringu eesmärk

Euroopa Liidu **tööturg** seisab silmitsi oluliste **tulevaste probleemidega**. Need on nii kvantitatiivsed kui ka kvalitatiivsed: vananev elanikkond mõjutab tööjõu pakkumise kvantiteeti ning tehnika kiire areng ja teatavate oskuste järjest suurem nõudlus mõjutavad tööturul vajatavate kutsealade ja ametikohtade kategooriaid.

Kiireks reageerimiseks nendele probleemidele on äärmiselt oluline vajadusi prognoosida, analüüsides tööturgu eesmärgiga kindlaks teha puudujäägid ja jälgida turu arengusuundumusi. Kõnealustele väljakutsetele saab vastata sellel analüüsil põhineva **tööjõurände juhtimisega** vastavalt majanduslikele vajadustele.

Selle uuringu eesmärk on analüüsida, kuidas liikmesriigid kasutavad **tööjõurännet kindlakstehitud tööjõupuuduse kõrvaldamiseks**. Uuringus esitatakse ülevaade liikmesriikides kasutusele võetud vahenditest, mille eesmärk on kindlaks teha tööjõupuudus, mõõta tööjõurände vajadusi ja hinnata tööjõurände mõju riigi tööturule. Selleks hõlmab uuring kutsealade kogu spektrit.

Uuringu konkreetsed eesmärgid on järgmised:

- ★ esitada Euroopa Liidu tööjõurände poliitika ja õiguse ülevaade (2. jagu);
- ★ esitada tööjõupuudust ja tööjõurände vajadust prognoosivate ELi vahendite ja uuringute ülevaade (3. jagu);
- ★ esitada liikmesriikide tööjõurände poliitika ja hiljutiste tööjõurännet käsitlevate arutelude ülevaade (4. jagu);
- ★ esitada tööjõupuudust tuvastavate ja tööjõurände vajadust prognoosivate vahendite ülevaade (5. jagu);
- ★ esitada ülevaade vahenditest, mille eesmärk on jälgida tööjõurände mõju nendele kutsealadele, kus valitseb tööjõupuudus (6. jagu).

Täitmata töökohtade ulatus ja olemus ELis

Selle uuringu raames esitasid 12 liikmesriiki teavet **täitmata töökohtade** kohta kuues eelnevalt väljavalitud sektoris (pedagoogika, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, põllumajandus, metsandus ja kalandus, isiklike teenuste osutamine, inimeste hooldamine ja tervishoid). Nendel andmetel põhinevatesse liikmesriikidevahelistesse võrdlustesse tuleks suhtuda ettevaatusega, sest andmed puudutavad eri aastaid ja koguti eri meetodite abil. Ometigi viitavad need andmed sellele, et täitmata töökohtade arv ELis on märkimisväärne, isegi kui arvestada ainult neid kuut eelnevalt väljavalitud sektorit (vt kokkuvõtva aruande punktis 1.3 esitatud tabel 1). Lisaks tuleb märkida, et kõrget kvalifikatsiooni nõudvad kutsealad ei ole ainsad, kus valitseb tööjõupuudus; see valitseb ka keskmist ja madalat kvalifikatsiooni nõudvatel kutsealadel, sealhulgas sellistel kutsealadel nagu hooldustöötajad kodus, kokad, ettekandjad ja kelnerid ning koristajad.

Enamikus kaheksast liikmesriigist, kes esitasid statistikat tööjõupuudusega kutsealade loetelu 15 peamise kutseala kohta, on esimesel kolmel kohal keskmist kvalifikatsiooni nõudvad kutsealad (allpool tabel 1, milles võetakse kokku kokkuvõtva aruande 4. lisas kogutud teave).

Tabel 1. Kolm peamist kutseala, kus valitseb tööpuudus (ISCO-08 kutsealade põhjal)

Riik	Aasta	1	2	3
AT	2015	Tööpinkide seadistajad – treipingi operaatorid	Katusekatjad (bituumen)	Tööpinkide seadistajad – freespingi operaatorid
HR	2015	Karjatöölised	Põllusaaduste ja köögiviljakasvatajad	Tervisespordiinstruktorid ja rekreatsioonikorraldajad
CZ	2014	Põllutöölised	Veoautojuhid	Turvamehed
EE	2013/2022	Mootorsõidukite ja liikurmasinate juhid	Äri- ja haldusalal töötavad spetsialistid	Tootmisjuhid ja põhitegevuse juhid
FI	2014	Telefonimüügi agendid	Eriarstid	Hambaarstid
HU	2014	Kaevanduse ja karjääri lihttöölised	Monteerijad	Mehaaniliste seadmete monteerijad
LV	2014	Tarkvaraarendajad	Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia operatsioonitehnikud	Filmi-, teatri- jms lavastajad ja produtsendid
PT	2014	Õmblusmasinate operaatorid	Ettekandjad ja kelnerid	Müügiesindajad

ELi õigusraamistik tööjõurände valdkonnas. ELi tasandi vahendid tööjõupuuduse analüüsimiseks.

Hetkel reguleerivad tööjõurännet neli **direktiivi**, kuid nende mõju peetakse piiratuks, sest kaks direktiivi on vastu võetud alles hiljuti (hooajatöötajate direktiiv (2014/36/EL) ja ettevõtjasiseselt üleviidud töötajate direktiiv (2014/66/EL), mis mõlemad võeti vastu 2014. aastal) ja kahe direktiivi rakendamisel on tuvastatud probleeme (sinise kaardi direktiiv (2009/50/EÜ), teadlaste direktiiv (2005/71/EÜ)).

Liidu tasandil on välja töötatud hulk vahendeid

tööjõupuuduse seireks ja prognoosimiseks

liikmesriikides, näiteks Euroopa Tööhõive Seirekeskus, Euroopa vabade töökohtade seire, ELi oskuste ülevaade ja ELi tööjõuvaatlus. Nimetatud vahendid tuginevad siiski riiklike asutuste kogutud teabele. Need ei kaalu ka konkreetset küsimust, **kas rännet saab kasutada tööjõupuuduse kõrvaldamiseks.**

Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus (Cedefop) avaldab nii tööjõu nõudluse kui ka tööjõu pakkumise prognoose ning koordineerib võrgustiku Skillsnet tegevust. Lisaks Cedefopi väljaannetele on ka muid korrapäraseid aruandeid, mille annab välja komisjon, näiteks Euroopa vabade töökohtade ja värbamise aruanne, ELi tööturul olevate probleemsete vabade töökohtade kaardistamise ja analüüsi aruanne, Eurostati vabade töökohtade uuring. Kättesaadavad on ka teatavad *ad hoc* uuringud.

Tööjõurände poliitika liikmesriikides

Enamik uuringus osalenud liikmesriike käsitlevad **rännet võimaliku tööjõuallikana**, kuid nende lähenemisviisid on kahes aspektis erinevad: vahendid, mida nad kasutavad sisserändajate ja tööjõupuudusega kutsealade vastavusse viimise lihtsustamiseks, ning rände suhteline tähtsus võrreldes muude tööjõu aktiveerimise strateegiatega.

Osa riike ei püüa aktiivselt viia sisserändajaid vastavusse eelnevalt kindlaksmääratud kutsealadega, kus valitseb tööjõupuudus. Nad eelistavad jätta võõrtöötajate vastuvõtmise tööturgu suunavate jõudude, eriti üksikute tööandjate otsustada. Selle lähenemisviisi selge näide on Rootsi, kus tööandjatel on õigus värvata kolmandate riikide kodanikke **vabadele töökohtadele**, kui nad ei leia sobivaid töötajaid Rootsist või Euroopa Liidust (EL).

Enamik riike püüab siiski viia võõrtöötajate pakkumise vastavusse tööjõu nõudlusega, kuigi mõnikord piirduvad need püüdlused sellega, et riiki püütakse meelitada töötajate konkreetseid allrühmi (nt hooajatöötajad).

Osa liikmesriike on kavandanud spetsiaalse poliitika kõrge kvalifikatsiooniga töötajate värbamiseks; sellist poliitikat ei käsitata siiski sageli mitte tööjõupuuduse leevendamise strateegiana, vaid pigem osana konkurentsivõime suurendamise strateegiast, mille eesmärk on toetada innovatsiooni ja liikumist teadmispõhisema majanduse poole.

Enamikus liikmesriikides osalevad tööjõurännet käsitlevates **avalikes aruteludes** mitmesugused sidusrühmad. Üldiselt tuntakse muret võõrtöötajate ja kohalike töötajate omavahelise konkurentsi üle ning tööjõu nõudluse hindamisel esinevate probleemide pärast.

Tööjõupuuduse kindlakstegemiseks sisse seatud vahendid liikmesriikides

Kuigi enamikus liikmesriikides on sisse seatud tööjõupuuduse hetkeseisu jälgimise süsteem, püütakse tulevast tööjõupuudust prognoosida ainult 11 liikmesriigis.

Suuremal osal riikidel puudub **tööjõupuuduse mõiste** õiguslik määratlus, kuid tegelikkuses on see määratletud peamiselt sektorite või kutsealade rühmade ja/või kvalifikatsiooni ja/või oskuste taseme alusel. Osa riike lisavad määratlusse ka tööhõive liigi (nt hooajaline tööhõive), tööjõupuuduse kestuse ja raskusastme. Tööjõupuudust saab analüüsida riigi tasandil (8 liikmesriigis) või piirkondlikul või kohalikul tasandil (11 liikmesriigis). Tööjõupuuduse määramisel võib arvesse võtta ka ajakava (kas tööjõupuudus on pika- või lühiajaline), sagedust (kas see on tsükliline või struktuurne) ja põhjuseid.

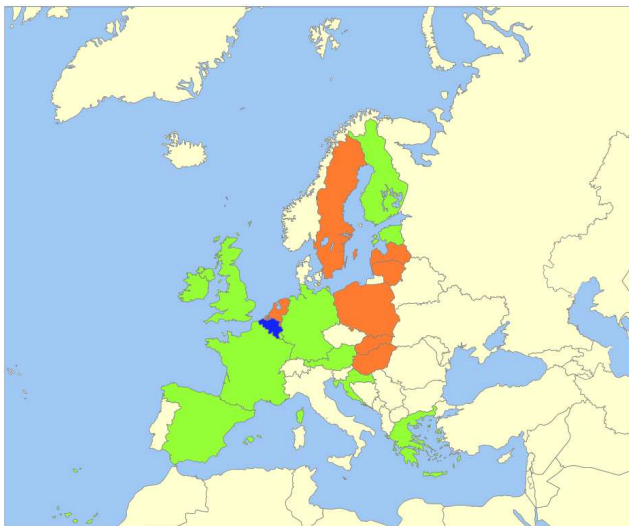
Liikmesriigid kasutavad tööjõupuuduse mõõtmiseks eri **meetodeid**, mida saab kasutada koos või eraldi. Enamasti ei ole need siiski kohandatud tulevaste vajaduste prognoosimiseks.

- ★ Osa liikmesriike võtab arvesse selliste vabade töökohtade arvu, mis püsivad täitmata teatava tähtaja möödumisel pärast avalikus tööturuasutuses ametlikult registreerimist.
- ★ Enamikus liikmesriikides uuritakse telefoni teel või kirjalikke küsimustikke kasutades tööandjate värbamisvajadusi ning rakendatakse erinevaid valimi hindamise meetodeid.
- ★ Laialtlevinud on ka sektorianalüüsi tegemine, kuigi enamikus riikides ei kasutata seda rändevajaduste kindlaksmääramiseks.
- ★ 19 liikmesriigis prognoositakse analüüsi põhjal tööjõurände vajadusi.
- ★ Mõnes riigis tehakse ka kvalitatiivseid uuringuid.

Enamik liikmesriike koostavad tööjõupuuduse kindlakstegemise järel nende **kutsealade loetelu, kus valitseb tööjõupuudus**. Loetelude ajakohastamise sagedus on vahemikus kolmest kuust kuni kolme aastani. Tööjõupuudusega kutsealade loeteludes püütakse arvesse võtta nii tööjõu pakkumist kui ka tööjõu nõudlust.

Nagu allpool joonisel 1 näidatud, kasutavad liikmesriigid neid loetelusid erinevalt. Osa koostab küll tööpuudusega kutsealade loetelu, kuid ei seo seda tööjõurändega (kaardil tähistatud oranžiga), teised koostavad sellise loetelu muul eesmärgil kui tööjõurände, kuid kasutavad seda oma tööjõurände poliitika teatavate aspektide väljatöötamiseks (kaardil tähistatud sinisega), ning mõni liikmesriik koostab loetelu selge eesmärgiga otsustada võõrtöötajate vastuvõtmise üle (kaardil tähistatud rohelisega).

Joonis 1. Tööjõupuudusega kutsealade loetelude kasutamine liikmesriikides seoses tööjõurändega

Enamik liikmesriike kaasavad tööjõupuuduse kindlakstegemisse erinevaid **sidusrühmi**, kas ametlike konsultatsioonide kaudu või *ad hoc* alusel. Sidusrühmad hõlmavad alati sotsiaalpartnereid, kuid kaasata võidakse ka mitmepoolseid organisatsioone ning tööturu- ja rändeeksperte.

Tööjõupuuduse prognoosimise **probleemidest** tõstsid enamik riike esile meetoditega seotud raskused tööturu arengu prognoosimisel.

Tööpuudusega kutsealade loetelude kasutamise määr tööjõurände kindlakstegemisel

Enamik liikmesriike on kehtestanud soodsama õigusraamistiku võõrtöötajate jaoks, kes kandideerivad tööpuudusega kutsealade loetelus nimetatud töökohale. Tavaliselt on ette nähtud vabastamine tööturust või sisserände piirarvudest ning selliste töötajate palgakünnis on sageli madalam kui teistel kutsealadel.

Teatavates riikides on tööjõupuudusega kutsealadele kandideerivate võõrtöötajate vastuvõtmine tõenäolisem, kuna nad saavad rohkem punkte (punktipõhise süsteemi korral) või kuna kolmandate riikidega on sõlmitud kahepoolsed kokkulepped konkreetse kutseala töötajate värbamiseks.

Osa liikmesriike annavad **tööturule lihtsama juurdepääsu muudel kui majanduslikel põhjustel rändajatele** (üliõpilased, pagulased, riiki lubatud isikud), kui asjaomased kutsealad on kantud tööjõupuudusega kutsealade loetelusse. Tööjõupuudusega kutsealadel töötavatele võõrtöötajatele antakse mõnikord ka muud õigused, nagu perekonna kohese taasühinemise või ajutise seadustamise õigus.

Tööjõurände tulemuste jälgimine seoses tööjõupuudusega

Tööjõurände mõju kutsealadele, kus valitseb tööjõupuudus, jälgitakse vaid vähestes liikmesriikides.

Üheksas liikmesriigis ei jälgita seda süstemaatiliselt, kuid osa neist jälgivad mõju *ad hoc* alusel, näiteks seoses konkreetsete kutseoskuste või poliitikameetmetega. Mõnes riigis jälgitakse tööjõurände mõju ainult teatavate tööjõupuudusega kutsealade puhul. Üksnes viies liikmesriigis jälgitakse korrapäraselt tööjõurände mõju tööjõupuudusele, mõnel juhul rändepoliitika ametliku kavandamisprotsessi osana.

Liikmesriikide tasandil kogutakse küll statistilisi andmeid Euroopa Liidu töötajate ELi-sisese liikuvuse kohta, kuid see statistika ei ole konkreetselt keskendunud liidu töötajate liikuvusele nendes tööturu segmentides, mida mõjutab tööjõupuudus. Enamikus liikmesriikides puuduvad vahendid kolmandate riikide kodanikest võõrtöötajate ELi-sisese liikuvuse jälgimiseks.

1 Sissejuhatus

1.1 UURINGU PÕHJUS JA EESMÄRGID

Euroopa tööturгу mõjutavad tulevikus mitu olulist **probleemi**, sealhulgas vananev ühiskond, tehnika kiire muutumine ja areng, suurenenud nõudlus teatavate tööjõu kategooriate järele ning ebakindlus Euroopa majanduse edaspidise kasvu suhtes mitmes sektoris ja kutsealal.¹ Oodatavate probleemide ületamisel on peamiseks poliitikavahendiks tööjõupuuduse kindlakstegemine ja käsitlemine.

Tööturul esineb tööjõupuudus siis, kui konkreetse tööjõuliigi nõudlus ületab valitsevatel palga- ja töötingimustel olemasolevat pakkumist. Tööturul tekib puudujääk kättesaadavate või nendel tingimustel töökohast huvitatud töötajate puudumisel (tööjõupuudus) ja asjakohaste kutseoskustega töötajate puudumisel (oskustöötajate puudus).²

Tööjõupuuduse kaks liiki on tsükliline tööjõupuudus ja struktuurne tööjõupuudus. Tööturu dünaamika osana ja äriotsuste tulemusena esineb alati kutseoskuste mittevastavust (s.o **tsükliline tööjõupuudus**). Püsiv ehk **struktuurne tööjõupuudus** võib siiski olla majanduse taastumise ja kasvu seisukohast kahjulik. Osa struktuurseid muutusi, nagu uue tehnika kasutuselevõtt, võivad suurendada nõudlust teatavate kutseoskuste järele, mis ei ole lühiajaliselt tööturul kättesaadavad, põhjustades oskustöötajate puuduse isegi suure tööpuuduse tingimustes. Seepärast on üks peamisi poliitikakujundajate ees seisvaid ülesandeid kindlaks teha tegelik struktuurne tööjõupuudus, mida ei saa rahuldada kohaliku tööjõu arvelt isegi hästi toimiva tööturu tingimustes või kui selle parandamiseks võetakse meetmeid, toetades näiteks töövahendust või investeerides haridusse ja koolitusse.

Kuigi ränne kolmandatest riikidest ei ole Euroopa majandusprobleemide lahendamisel võluohi, peetakse seda tööturu vajadustele ja tuvastatud tööjõupuudusele reageerimise osaks. Poliitikakujundajad ja tööandjad nimetavad tööjõu- ja oskustöötajate puudust sageli **võõrtöötajate ligimeelitamise** üheks peamiseks põhjuseks.³ Oskustöötajate ja talentide ligimeelitamise ning vajaduse korral välismaalt värbamise oskus võib edaspidi olla Euroopa majanduse kasvu, konkurentsivõime ja innovatsiooni peamine tõukejõud.

Asjakohaste poliitikameetmete väljatöötamiseks on oluline tagada juurdepääs tööturu toimimist käsitlevale teabele ja analüüsile. Sihipärase tööjõurände poliitika

väljatöötamise põhieelduseks on tööjõupuuduse ulatuse uurimine ja hindamine. Praeguse ja tulevase tööjõupuuduse kindlakstegemiseks ning võõrtöötajate vajaduse prognoosimiseks võib kasutada muu hulgas selliseid vahendeid nagu tööandjate vajaduste analüüs, tööturu vajaduste analüüs, tööandjaid hõlmavad uuringud ja prognoosid, kvalitatiivsed uuringud (ja nende kombinatsioonid) jmt. Tulemusi saab kasutada tööjõupuudusega kutsealade loetelu koostamiseks.

Käesoleva uuringu eesmärk on anda ülevaade vahenditest, mis on liikmesriikides kasutusele võetud, et kindlaks teha tööjõupuudus ja hinnata kolmandatest riikidest pärinevate võõrtöötajate vajadust. Uuringu raames hinnatakse ka seda, kuidas jälgitakse tööjõurände mõju riigi tööturule ja milliseid vahendeid selleks kasutatakse. Uuring ei hõlma otseselt vahendeid, mida kasutatakse eesmärgiga hinnata töötajate väljarännet liikmesriikidest kolmandatesse riikidesse, mis võib suurendada tööjõupuudust või vähendada tööjõu ülejääki.

Uuring hõlmab kõiki kolmandate riikide kodanike kutseoskuste ja kvalifikatsiooni tasemeid. See ei käsitle üksnes kõrge või keskmise kvalifikatsiooniga kolmandate riikide kodanikke.

Uuringu erieesmärgid on järgmised:

- ★ esitada ELi tööjõurände poliitika ja õiguse lühiülevaade;
- ★ loetleda uusimad tööjõupuudust ja tööjõurände vajadust prognoosivad ELi vahendid ja uuringud;
- ★ esitada liikmesriikide tööjõurände poliitika ja hiljutiste tööjõurändealaste avalike ja poliitiliste arutelude ülevaade;
- ★ analüüsida seose olemasolu kindlakstehtud tööjõupuuduse ja tööjõurände poliitika vahel;
- ★ esitada tööjõu- ja oskustöötajate puudust tuvastavate ja tööjõurände vajadust prognoosivate vahendite ülevaade;
- ★ uurida, kuidas koostatakse ja liigitatakse tööjõupuudusega kutsealade loetelud ning kas liikmesriigid teevad vahet eri liiki tööjõupuudusel (nt lühiajaline ja pikaajaline tööjõupuudus, ajutine ja püsiv tööjõupuudus);
- ★ uurida sotsiaalpartnerite ja teiste sidusrühmade rolli ning seda, kas on olemas ametlikud mehhanismid sotsiaalpartneritega konsulteerimiseks ja nende kaasamiseks tööjõupuuduse kindlakstegemiseks ning võõrtöötajate vajaduse prognoosimiseks;
- ★ võrrelda, kuidas liikmesriikides jälgitakse tööjõurände mõju tööjõupuudusega kutsealadele;
- ★ esitada järgmised statistilised andmed: valitud kutsealadel töötavate isikute arv, kolmandate riikide kodanikele antud elamislubade arv ning hinnanguline täitmata töökohtade arv tööjõupuudusega kutsealade loetelusse kantud tähtsaimate ja muude kutsealade lõikes.

¹ „Mapping and „analysing the bottleneck vacancies in EU labour markets“ (ELi tööturul olevate probleemsete vabade töökohtade kaardistamine ja analüüs), september 2014, koostatud Euroopa Komisjoni tellimisel, kättesaadav aadressil:

ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=12625&langId=en.

² IOM (2012), „Labour shortages and migration policy“ (Tööjõupuudus ja rändepoliitika), kättesaadav aadressil:

ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=9928&langId=en.

³ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=113>.

⁴ Euroopa Komisjoni teatis „Euroopa 2020. aastal. Aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia“, KOM(2010) 2020 (lõplik).

1.2 ARUANDE STRUKTUUR

Punktis 1.3 antakse 3. ja 4. lisa sisalduva statistika ning riikide aruannetes esitatud täiendavate andmete põhjal ülevaade täitmata töökohtadest ja tööjõupuudusega kutsealadest. **2. jaos** kirjeldatakse ELi poliitikat ja seadusandlikke meetmeid tööjõurände valdkonnas. **3. jaos** täpsustatakse liidu tasandil kasutusele võetud vahendid tööjõupuuduse prognoosimiseks, tuues esile eelkõige rände keskenduvad vahendid. **4. jaos** esitatakse tööjõupuudust silmas pidades liikmesriikide tööjõurände poliitika ning hiljutiste tööjõurändealaste avalike ja poliitiliste arutelude ülevaade. **5. jaos** käsitletakse vahendeid, mida kasutatakse praeguse ja tulevase tööjõu- ja oskustöötajate puuduse kindlakstegemiseks ning tööjõurände vajaduse prognoosimiseks. **6. jaos** uuritakse seda, kuidas liikmesriigid jälgivad tööjõurände mõju kutsealadele, kus valitseb tööjõupuudus. **1. lisa** sisaldab sõnastikku, **2. lisa** esitatakse üksikasjalik ülevaade vahenditest, mida liikmesriigid kasutavad tööjõupuuduse kindlakstegemiseks, ning **3. ja 4. lisa** sisaldavad statistikat, keskendudes vastavalt järgmistele andmetele: konkreetsetel kutsealadel töötavate isikute arv (eristades liikmesriikide, ELi ja kolmandate riikide kodanikke) ja täitmata töökohtade hinnanguline arv (3. lisa) ning tööjõupuudusega kutsealade loeteludesse kantud olulisemad kutsealad (4. lisa).

1.3 TÖÖJÕUPUUDUSEGA KUTSEALADE STATISTILINE ÜLEVADE

Liikmesriikidel paluti esitada viimase kättesaadavate andmetega aasta kohta töötajate arvu (liikmesriikide, ELi ja kolmandate riikide kodanike lõikes), väljaantud elamislubade arvu ja täitmata töökohtade arvu statistika kuuel eelnevalt väljavalitud ISCO-08 kutsealal (kahekohaline tasand): tervishoiu tippspetsialistid (22), isikuhooldustöötajad (53), isikuteenindajad (51), põllumajanduse, metsanduse ja kalanduse oskustöötajad (61), info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid (25) ning pedagoogika tippspetsialistid (23).⁴ Töötajate statistika kuues eelnevalt väljavalitud sektoris esitas 21 liikmesriiki⁵ ning täitmata töökohtade statistika 12 liikmesriiki.⁶

⁴ Kuus kutsealade rühma valiti kutsealade põhjal, mis esinesid kõige sagedamini liikmesriikide tööjõupuudusega kutsealade loeteludes, mida nimetati ERV 2013. aasta Informis „Approaches and tools used by Member States to identify labour market needs” (Liikmesriikide meetodid ja vahendid tööturu vajaduste kindlakstegemiseks). Kättesaadav aadressil http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/networks/european_migration_network/reports/docs/emn-studies/emn-informs/emn-inform_on_labour_market_tests_5dec2013_final.pdf.

⁵ AT, BE, CZ, DE, EE, HR, FI, FR, HU, IE, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, SE, SI, SK, UK. Slovakkia esitas hinnangulised arvud.

⁶ AT, BE, CZ, EE, FR, HU, LV, LT, PL, PT, SK, UK.

Riikidevahelistesse võrdlustesse tuleks suhtuda ettevaatusega, sest esitatud andmed puudutavad eri aastaid (2011, 2012, 2013 ja 2014).⁷

Kogutud andmete põhjal saab siiski teha liikmesriikide lõikes esialgsed tähelepanekud i) täitmata töökohtade koguarvu kohta Euroopa Liidus ja ii) nende kutsealade liigi kohta, kus tööjõupuudus on kõige ilmsem.

Esiteks tuleb märkida, et **täitmata töökohtade koguarv** Euroopa Liidus oli vaatlusalusel ajavahemikul (2011–2014) märkimisväärne. See on ilmne isegi ainult kuue eelnevalt väljavalitud kutseala põhjal, mida on käsitletud tabelis 2 ja 3. lisa. Tuleb märkida, et liikmesriigid kasutavad erinevaid meetodeid täitmata töökohtade arvu kindlakstegemiseks ja seepärast tuleks sellesse statistikasse suhtuda ettevaatusega.⁸ **Austrias, Poolas ja Ühendkuningriigis** määratakse see kindlaks töandjate valimi vabade töökohtade uuringu põhjal, kuid **Tšehhi Vabariigis, Eestis, Prantsusmaal, Ungaris ja Slovakkias** on aluseks avaliku tööturuasutuse süsteemis registreeritud vabad töökohad. Eri meetodite tõttu võib täitmata töökohtade arv kajastada mõnes riigis pigem personalivoolavust konkreetsetel kutsealadel, mitte tööjõupuudust.

Nagu tabelis 2 märgitud, oli statistikat esitanud liikmesriikidest täitmata töökohtade arv suurim isikuhooldussektoris **Ühendkuningriigis** 2013. aastal (umbes 77 000) ning **Prantsusmaal** 2012. aastal (umbes 19 000) ja **Belgias** 2013. aastal (umbes 7500). Isikuteenindussektoris (nt kokad, ettekandjad ja kelnerid ning koristajad) oli täitmata töökohtade arv suur **Ühendkuningriigis** 2013. aastal (umbes 43 000), **Prantsusmaal** 2012. aastal (umbes 34 000) ja **Belgias** 2013. aastal (umbes 7000). Teistes sektorites oli täitmata töökohtade arv väiksem.

Tabel 2. Täitmata töökohad kuues väljavalitud sektoris

	Aasta	Tervishoid	Isikuhooldus	Isikuteenindus	Põllumajandus, metsandus ja kalandus	IKT	Pedagoogika
AT	2013	233	409	3563	138	384	188
BE	2013	7339	3949	7418	–	7511	15 014
CZ	2011	754	53	2091	175	882	538
EE	2014	523	608	3907	473	143	702
FR	2012	2301	18 997	34 125	2108	3957	5054
HU	2014	104	609	4365	3185	310	357
LV	2014	251	434	1457	463	194	380
LT	2014	28	18	194	0	10	29
PL	2014	1716	7	679	54	1452	536

⁷ Enamik liikmesriike esitas 2014. aasta andmed, kuid Austria esitas 2013. aasta andmed, Prantsusmaa 2012. aasta andmed (ainult tööhõive kohta, täitmata töökohtade andmed olid 2014. aastast) ning Tšehhi Vabariiki ja Eesti 2011. aasta andmed (ainult tööhõive kohta, elamislubade ja täitmata töökohtade andmed olid 2014. aastast).

⁸ Kasutatud meetodite kohta lisateabe saamiseks vt üksikute riikide aruanded.

PT	2014	431	1097	5725	2343	368	698
SK	2014	112	67	588	28	42	79
UK	2014	17 844	76 972	43 145	6252	23 300	20 566

Allikas: käesoleva uuringu jaoks esitatud riikide aruanded

Teiseks esitatakse tabelis 3 ülevaade tööjõupuudusega kutsealade loeteludes sisalduvate olulisemate kutsealade kohta, liigitatuna kas ISCO-08 või samaväärse riikliku klassifikaatori alusel (vt ka lisateave 4. lisas). Tabelis juhitakse tähelepanu eri liikmesriikide tööturu erinevatele vajadustele (näiteks nõutava kutseoskuste taseme puhul). Kõrge kvalifikatsiooniga töötajaid vajatakse näiteks **Belgias** Brüsseli piirkonnas (keskkooli õpetajad), **Lätis** (tarkvaraarendajad), **Iirimaal** (info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid) ja **Ühendkuningriigis** (mäetööstus- ja energeetikasektori tootmisjuhid). Madalama kvalifikatsiooniga töötajaid vajatakse **Belgias** Flandria piirkonnas (koristajad) ja **Ungaris** (kaevandustöölised).

Tabel 3. Tööjõupuudusega kutsealade loetelude olulisemad kutsealad

Riik	Kutseala
Tööjõupuudusega kutsealade loetelude olulisemad kutsealad riikide lõikes (ISCO-08)	
AT	Tööpinkide seadistajad – treipingi operaatorid (7223)
HR	Karjatöölised (9212)
CZ	Põllutöölised (9211)
EE	Mootorsõidukite ja liikurmasinate juhid (83)
FI	Telefonimüügi aqendid (5244)
HU	Kaevanduse ja karjääri lihttöölised (9311)
LV	Tarkvaraarendajad (2512)
PT	Turule orienteeritud põllusaaduste ja loomakasvatavad (233)
Tööjõupuudusega kutsealade loetelude olulisemad kutsealad riikide lõikes (samaväärne riiklik klassifikaator)	
BE	Koristajad (Flandria)
BE	Keskooli õpetajad (Brüssel)
BE	Elektriseadmete paigaldajad (Valloonia)
HR	Karjased, karjused
EL	Kalurid
HU	Kaevandustöölised
LV	Elektri- ja elektroonikatööstuse töötajad
LT	Rahvusvaheliste kaubavedudega seotud sõidukijuhid
MT	Lapsehoidjad
NL	Mehaanikud/tehnikud
PL	Majahoidjad
SE	Mäe- ja metallurgiatehnikud
SI	Veoauto- ja treilervedukijuhid
UK	Tootmisjuhid ja direktorid mäetööstuses ja energiasektoris

Allikas: käesoleva uuringu jaoks esitatud riikide aruanded

Üksikute liikmesriikide tööturu erinevate nõuete kohta saab lisateavet riikide aruannetest, nagu kirjeldatud selle jao ülejäänud osas.

Austrias oli ajavahemikul 2012–2015 suurim puudus oskustöötajatest ja käsitöölised (ISCO rühm 7), kuid nimetati ka teatavaid tehnilisi kutsealasi (ISCO-08 rühm 3) ja kõrgkoolitasandi kutsealasi (ISCO-08 rühm 2). **Küproses** tuvastati lihttöölised lühiajaline puudus põllumajandussektoris. **Soomes** esines 2013. aastal töötajate värbamisel suurimaid probleeme sotsiaal- ja tervishoiusektoris, transpordi- ja ehitussektoris ning laomajanduses. **Prantsusmaal** oli

suurim tööjõupuudus eelkõige IT-valdkonnas ja ehitussektoris⁹. **Iirimaal** suurenesid probleemid vabade töökohtade täitmisel 2014. aastal ja kolm neljandikku probleemsetest kutsealadest puudutasid IT-spetsialiste, insenere ja tervishoiutöötajaid.¹⁰ **Leedus** esines 2015. aasta esimeses pooles tööjõupuudus nii tööstuses (keevitajad, laevakerede monteeri- ja rätsepad) kui ka teenuste valdkonnas (kokad ja rahvusvaheliste kaubavedudega seotud sõidukijuhid). **Madalmaades** oli 2015. aasta veebruari statistika põhjal puudus tehniliste erialade töötajatest, aednikest ja teatavatest meditsiinitehnilistest töötajatest. **Poolas** oli töö- ja sotsiaalpoliitika ministeeriumi andmete põhjal 2014. aastal suurim puudus teenindus- ja müügitöötajatest ja kontoritöötajatest ning seejärel käsitöölised ja muude käsitöölade töötajatest. **Ühendkuningriigis** valitses 2013. aastal suurim tööjõupuudus tervishoiusektoris ja insenertehnilistel kutsealadel.

2 ELi tööjõurände poliitika ja õiguse ülevaade

13. mail 2015 avaldatud Euroopa rände tegevuskava¹¹ eesmärk on välja töötada ühtne ja terviklik lähenemisviis, mis tagab Euroopa Liidus rändest tulenevate hüvede ära kasutamise ja probleemide käsitlemise. Tegevuskavas määratakse kindlaks rida pikaajalisi demograafilisi ja majanduslikke probleeme ning tunnistatakse sõnaselgelt, et nende probleemide poliitiliseks käsitlemiseks on äärmiselt tähtis meelitada kolmandatest riikidest ligi vajalike oskustega töötajaid. Peamised lühiajalised ja keskmise tähtsusega poliitilised prioriteedid seadusliku rände valdkonnas on järgmised: Euroopa Liidu sinise kaardi süsteemi läbivaatamine, et suurendada selle tõhusust talentide meelitamisel Euroopasse, ning suuremate jõupingutuste tegemine töö- ja kutseoskuste vahenduse täiustamiseks puuduvate kutseoskuste parema kindlakstegemise kaudu.

ELi lähenemisviisi tööjõurändele on seni rakendatud üksikute direktiivide kaudu, mis keskenduvad elukohatingimustele ja kolmandatest riikidest pärit töötajate konkreetsete kategooriate (sh kõrge kvalifikatsiooniga töötajad, hoajatöötajad, ettevõtjasiseselt üleviidud töötajad ning üliõpilased ja teadlased) riiki sisenemisele. Osa märkuste esitajaid on väitnud, et kolmandatest riikidest pärit

⁹ Tsiiviliehitussektoris nimetas pädev kutseorganisatsiooni kaheksa peamist tööjõupuudusega kutseala: mitmesugused teetöölised ja võrgustikuspetsialistid, ehitusmasinate juhid, teedeehitajad, asfalteerijad, tsiiviliehitusinsenerid, elektrivõrkude paigaldajad, torulukksepad ja töödejuhid.

¹⁰ McNaboe, J., Condon, N., Milicevic, I., Hogan, A. ja Wowczko, I (2015), *Vacancy Overview 2014*. SOLASi oskuste ja tööturu uuringute üksuse aruanne tulevaste kutseoskuvajaduste

eksperdirühmale. Kättesaadav aadressil www.skillsireland.ie.

¹¹ Euroopa rände tegevuskava teatis, 2015, COM(2015) 240 final.

võortöötajate suhtes kohaldatav õigusraamistik on seetõttu väga killustatud.¹²

Seni selles valdkonnas ainukest täielikult kehtivat Euroopa Liidu õigusakti ehk ELi sinise kaardi direktiivi¹³ kohaldatakse piiratud.¹⁴ Osaliselt on põhjuseks selle suur maksumus nii tööandjatele kui ka sisserändajatele ning osaliselt riiklike skeemide paralleelne toimimine ja konkurents kõrge kvalifikatsiooniga rändajate ligimeelitamisel.¹⁵

Euroopa Komisjon on Euroopa rände tegevuskava raames algatanud ELi sinise kaardi direktiivi läbivaatamise ning avalik konsultatsioon ja mõju hindamine on juba käimas. Hooajatöötajate direktiiv¹⁶ ja ettevõtjasiseselt üleviidud töötajate direktiiv¹⁷ võeti vastu alles 2014. aastal ning ootavad seetõttu täielikuks toimimiseks veel liikmesriikides ülevõtmist. 2005. aasta teadlaste direktiivi rakendamise aruandes tuvastati siiski liikmesriikide ülevõtmismeetmete täiustamise selge vajadus.¹⁸ Esitatud on uue üliõpilaste ja teadlaste direktiivi ettepanek, mis on Euroopa Parlamendis ja nõukogus heakskiitmisel.¹⁹ Üldiselt tundub, et liikmesriikide suur kaalutusõigus tööjõurännet käsitlevate ELi direktiivide rakendamisel piirab Euroopa Liidu suutlikkust tööturu vajadustele reageerimisel.

Sellega seoses on ELi tööturu vajadustele vastava seadusliku tööjõurände tervikliku poliitika eeltingimuseks selge tööturu teabesüsteemi väljatöötamine ja kõnealuste vajaduste jälgimine. Euroopa rände tegevuskavas tunnistati, et „EL vajab vahendeid, et teha kindlaks need majandussektorid ja ametid, mille puhul esineb värbamisraskusi või

oskustööjõu puudus juba praegu või edaspidi. Olemasolevad vahendid annavad küll teatavat teavet, kuid vaja on täielikumat pilti.” ELi tööturu vajadusi kindlaks tegevad ja prognoosivad vahendid, nagu Euroopa Tööhõive Seirekeskus, Euroopa vabade töökohtade seire, ELi oskuste ülevaade, Cedefopi kutseoskusvajaduste prognoos ja Euroopa tööalase liikuvuse portaali EURES,²⁰ mida käsitletakse lühidalt jaos 3, tuginevad seni suuresti liikmesriikide kogutud andmetele. Kuigi ELi tööjõuvaatlus tagab ELi tööturu pakkumise poole puhul ühtsete meetodite ja sidusa lähenemisviisi kasutamise kogu Euroopa Liidus, mille tulemusel saadakse ELi tööjõust üldine ülevaade, ei ole tööjõu nõudluse analüüs liidu tasandil veel nii kaugele arenenud.

Käesolevas uuringus võetakse kokku liikmesriikide vahendite abil kogu Euroopa Liidus saadud tulemused, mille ERV riiklikud kontaktpunktid esitasid oma aruannetes. Paraku tuleb märkida, et see meetod ei hõlma täielikult Euroopa töötajate ELi-sisese liikuvuse potentsiaali, mis täidaks osaliselt nõudluse teatavate oskustöötajate järele. Lisaks nõuab paljude muudel kui majanduslikel põhjustel rändajate juurdepääs ELi tööturule nende võimalike töötajate süstemaatilist arvessevõtmist ELi tööjõurände vajaduste kindlaksmääramisel. Muudel kui majanduslikel põhjustel sisserändajad (perekonna taasühinemisest kasusaajad, varjupaigataotlejad ja välisüliõpilased) moodustavad juba 80% esmakordse elamisloa saanute koguarvust ELi liikmesriikides.²¹ Selles uuringus ei käsitleta poliitikat, mille eesmärk on tagada nende osalemine tööturul ja nende kutseoskuste tõhus kasutamine, kuid seda tuleb arvesse võtta, kaaludes rände kogumõju ELi tööjõupuudusele.

Üha tähtsamaks küsimuseks on muutunud seaduslikult Euroopas elavate kolmandate riikide kodanike ELi-sisene liikuvus. Kuigi liikumisõigus antakse põhimõtteliselt mitmele ELi rändedirektiividega hõlmatud kolmandate riikide kodanike kategooriale (pikaajalised elanikud, ELi sinise kaardi omanikud, üliõpilased, teadlased ja lähetatud töötajad), piiravad nende liikumisõigust tegelikult erinevad haldus- ja õigustakistused.²² Sinise kaardi omanikud ja nende pereliikmed võivad näiteks kolida teise liikmesriiki kõrget kvalifikatsiooni nõudva töökohta saamise eesmärgil pärast seda, kui on elanud seaduslikult ühes liikmesriigis vähemalt 18 kuud, kuid nad peavad siiski taotlema teise sinise kaardi. Teine liikmesriik hindab uuesti kõiki sinise kaardi saamise tingimusi.

¹² Nt Cerna, L. (2013), „The EU Blue card: preferences, policies and negotiations between Member States”, Eisele, K. (2013), „Why come here if I can go there? Assessing the attractiveness of the EU’s Blue Card Directive for highly qualified immigrants”, CEPS Paper in Liberty and Security in Europe, nr 60, oktoober 2013 ning Martín, I. ja Venturini, A. (2015), „A Comprehensive Labour Market Approach to EU Labour Migration policy”, Migration Policy Centre Policy Brief, nr 2015/07, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, European University Institute.

¹³ Nõukogu direktiiv 2009/50/EÜ, 25. mai 2009, kolmandate riikide kodanike kõrget kvalifikatsiooni nõudva töö eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta.

¹⁴ Vt aruanne direktiivi 2009/50/EÜ (kolmandate riikide kodanike kõrget kvalifikatsiooni nõudva töö eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta) rakendamise kohta („ELi sinine kaart”), COM(2014) 287 final.

¹⁵ Belmonte, M. (2015), „The EU Blue Card Directive: Is there a need for a more comprehensive approach?”, Institute for European Studies, Policy Brief, 2015. aasta väljaanne.

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/36/EL, 26. veebruar 2014, kolmandate riikide kodanike hooajatöötajatena riiki sisenemise ja seal viibimise tingimuste kohta.

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/66/EL, 15. mai 2014, kolmandate riikide kodanike liikmesriiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta ettevõtjasisese üleviimise korral.

¹⁸ Direktiivi 2005/71/EÜ (kolmandate riikide kodanike teadusuuringute eesmärgil riiki lubamise erimenetluse kohta) rakendamise aruanne, 20. detsember 2011.

¹⁹ COM(2013) 0151.

²⁰ EURES ei ole prognoosivahend, vaid selle eesmärk on anda teavet ja nõu ning pakkuda värbamis- ja töövahendusteenuseid töötajatele, tööandjatele ja kõikidele kodanikele, kes soovivad rakendada isikute vaba liikumise põhimõtet. Seetõttu kogub EURES teavet tööjõu nõudluse ja pakkumise kohta ELi liikmesriikides.

²¹ Eurostati statistika väljaantud elamislubade kohta.

²² Vt nt komisjoni aruanne, mis käsitleb direktiivi 2003/109/EÜ (pikaajalistest elanikest kolmandate riikide kodanike staatuse kohta) kohaldamist, KOM(2011) 585 (lõplik).

Liikmesriigi õigusaktide kohaselt seaduslikud võõrtöötajad ei saa juurdepääsu teiste liikmesriikide tööturule.²³ Kolmandate riikide kodanike ELi-sisene liikuvus peaks küll tagama liidu kodanike eelistamise põhimõtte järgimise, kuid kolmandate riikide kodanike madal ELi-sisese liikuvuse määr kahjustab Euroopa tööturu tõhusust ning takistab tööjõu nõudluse ja pakkumise vastavusseviimist kogu Euroopa Liidus.

²³ ERV kokkuvõttev aruanne „Kolmandate riikide kodanike ELi-sisene liikuvus”, 2013, lk 7, http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/doc_centre/immigration/docs/studies/emn-synthesis_report_intra_eu_mobility_final_july_2013.pdf.

3 Tööjõupuudust ja tööjõurände vajadust prognoosivad ELi vahendid ja uuringud

Euroopa Komisjon (eriti tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraat) ja selle ametid on viimastel aastatel tegelenud tööjõu- ja oskustöötajate puuduse kindlakstegemise ning prognoosimisega liikmesriikides. Nagu jaos 2 siiski mainitud, tuginevad need vahendid liikmesriikide kogutud andmetele. Nimetatud vahendid ei kaalu ka konkreetset küsimust, kas rännet saab kasutada tööjõupuuduse leevendamiseks. Tööjõu- ja oskustöötajate puudusest tulenevat vajadust ligi meelitada teatavat liiki majanduslikel põhjustel rändajaid on sagedamini käsitletud Euroopa Liidu ja rahvusvaheliste organisatsioonide tellitud *ad hoc* uuringutes.

3.1 EUROOPA KUTSEÖPPE ARENDUSKESKUSE (CEDEFOP) KUTSEOSKUSVAJADUSTE PROGNOOS

Euroopa Kutseõppe Arenduskeskus (Cedefop) prognoosib tööturu suundumusi liikmesriikides, keskendudes nii üldise tööjõu kui ka oskustöötajate pakkumisele ja nõudlusele valitud sektorites. Prognoos hõlmab ajavahemikku 2013–2025. Cedefopi tegevus hõlmab üldiselt järgmisi valdkondi:²⁴

- ★ kutseoskusvajaduste prognoosimine, analüüsides kutseoskuste nõudlust ja pakkumist;
- ★ kutseoskuste mittevastavuse analüüs teoreetilise ja empiirilise uuringu abil;
- ★ tulevaste kutseoskusvajaduste hindamine keskkonnasäästlikku majandust silmas pidades;
- ★ ühise üleeuroopalise ettevõtete uuringu väljatöötamine muutuvate kutseoskusvajaduste kindlakstegemiseks ja
- ★ keske juurdepääsupunkti pakkumine kutseoskusvajadusi käsitlevatele andmetele ELi kutseoskuste ülevaate raames.

Cedefop kohaldab oma nõudluse ja pakkumise prognooside koostamiseks modelleerimisraamistikku, kasutades ühtlustatud statistikat ja ühtseid meetodeid, et tagada prognooside võrreldavus. Makroökonomilise mudeli kohaldamisel hõlmavad prognoosid majandussektorit ja riiki. Tööjõu nõudlust prognoositakse 41 sektori/majandusharu, 27 kutsealade rühma ja kolme laiaulatusliku kvalifikatsiooni kohta. Alates 2004. aastast koordineerib Cedefop **Skillsneti** – kutseoskusvajaduste ja prognoosi valdkonna teadlaste ja ekspertide võrgustik – tegevust. Cedefop on avaldanud kutseoskusvajaduste kindlakstegemise ja hindamismeetodite kohta järgmised väljaanded: „**Future skill supply in Europe: Medium-term**

forecast up to 2020”²⁵ (Kutseoskuste tulevane pakkumine Euroopas: keskmise tähtajaga prognoos aastani 2020) 2009. aastal ja „**Building on skill forecasts – Comparing methods and publications**”²⁶ (Kutseoskuste prognoosimine – meetodite ja väljaannete võrdlus) 2012. aastal.

3.2 EUROOPA KOMISJONI TÖÖTURU SEIRE

Euroopa Komisjon avaldab korrapäraseid aruandeid, mis sisaldavad teavet kutseoskusvajaduste kohta liikmesriikides. Need on järgmised:

- ★ iga kahe aasta järel avaldatav **Euroopa vabade töökohtade ja värbamise aruanne** (avaldati 2012. ja 2014. aastal). See aruanne on põhielement komisjoni püüdlustes töötada välja ELi tööturu süstemaatiline seiresüsteem, et suurendada tööturu läbipaistvust sidusrühmade jaoks. Mitmesuguseid andmeallikaid kombineerides tehakse aruandes kindlaks valdkonnad ja sektorid, kus ELi liikmesriikides valitseb tööjõupuudus;
- ★ Euroopa Komisjoni **ELi tööturul olevate probleemsete vabade töökohtade kaardistamise ja analüüsi aruanne**, mis avaldati 2014. aasta septembris ja milles analüüsiti oodatavaid probleemseid vabasid töökohti igas liikmesriigis. Tuginedes Euroopa vabade töökohtade ja värbamise 2012. aasta aruandes kasutatud mõistetele ja lähtudes välitöödel kogutud andmetest, kasutati probleemsete kutsealade otseste näitajatena vaba töökohta täitmiseks kuluvat aega, varasemate ja praeguste vabade töökohtade täitmise andmeid ning oodatavate probleemsete vabade töökohtade andmeid;
- ★ **Eurostati vabade töökohtade uuring** kogub kvartalipõhist statistikat representatiivsetest kihtvalimi uuringutest. Kasutatakse selliseid näitajaid nagu vabade töökohtade arv ja vabade töökohtade määr. Nagu Cedefopi 2012. aasta väljaandes „Skills Mismatch”²⁷ siiski märgitud, on andmed esialgsed ja osalised ega ole kättesaadavad sektorite kaupa.

3.3 TÖÖJÕURÄNDE JA TÖÖTURU VAJADUSTE VASTAVUSSE VIIMINE – AD HOC UURINGUD

Mitmes hiljutises väljaandes on analüüsitud vajadust tööjõurände järele, et leevendada tööjõu- ja

²⁴ Cedefop, Identifying skills needs (kutseoskusvajaduste kindlakstegemine): <http://www.cedefop.europa.eu/en/themes/identifying-skills-needs>.

²⁵ www.cedefop.europa.eu/files/4086_en.pdf.

²⁶ www.cedefop.europa.eu/files/5518_en.pdf.

²⁷ Cedefop (2012), „Skills mismatch: The role of the enterprise” (Kutseoskuste mittevastavus: ettevõtte roll), Luksemburg, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus. Kättesaadav aadressil: <http://www.cedefop.europa.eu/node/11828>.

oskustöötajate puudust nii Euroopa Liidus kui ka teistes riikides. Need on järgmised:

- ★ **„Matching Economic Migration with Labour Market Needs”** (Majandusrände vastavusse viimine tööturu vajadustega), mille OECD ja Euroopa Komisjon koostasid ühiselt 2014. aastal.²⁸ Väljaanne põhineb OECD ja Euroopa Komisjoni kolmeaastasel projektil ning selles esitatakse tõendeid rahvusvahelise rände rolli kohta Euroopas ja teistes valitud OECD riikides, mis puutub tööjõusse ja teatavatel kutsealadel tööle asumisse;
- ★ **„Matching Economic Migration with Labour market needs in Europe”** (Majandusrände vastavusse viimine tööturu vajadustega Euroopas) – s.o OECD 2014. aasta poliitikaülevaade, mis hõlmab eespool nimetatud väljaande järelusi ELi liikmesriikide kohta.²⁹ Selles analüüsitakse tööturu prognoositud tasakaalustamatust Euroopas, tööjõupuudust ning võõrtöötajate kutseoskuste kasutamist, mittevastavust ja mõju tööturule;
- ★ **„Labour shortages and migration policy”** (Tööjõupuudus ja rändepoliitika) – s.o Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni 2012. aasta väljaanne, mida rahastas Euroopa Komisjon.³⁰ Selles uuritakse ja hinnatakse olemasolevaid meetodeid tööjõu- ja oskustöötajate puuduse kindlakstegemiseks ning tööturu vajadusi ja tööjõurände poliitika väljatöötamist, tuginedes nii Euroopa Liidus kui ka mujal riikides saadud kogemustele;
- ★ **„Employment and Social Developments in Europe”**³¹ (Tööhõive ja sotsiaalareng Euroopas) – Euroopa Komisjon hindab korrapäraselt nii ühiskonnas kui ka tööturul toimunud uusimaid muutusi kogu Euroopa Liidus. Selles ei pakuta siiski välja võimalusi võõrtöötajate vajaduse prognoosimiseks;
- ★ **„Growing potential of EU human resources and policy implications for future economic growth”** (ELi inimressursside kasvav potentsiaal ja poliitika mõju tulevasele majanduskasvule) – Euroopa Komisjoni 2013. aasta töödokument, milles analüüsitakse lühidalt väljavaadet edendada

rände võimalikku panust tööhõive ja SKP kasvu suurendamisse Euroopa Liidus.³²

4 Liikmesriikide tööjõurände poliitika ja hiljutised tööjõurändealased avalikud ja poliitilised arutelud

Enamik selle uuringuga hõlmatud liikmesriike käsivad kolmandatest riikidest lähtuvat rännet võimaliku olulise tööjõuallikana, eriti seoses kiirete muutustega tööturul, rahvastiku vananemise ja tehnika arenguga. Liikmesriigid erinevad siiski selle poolest, millises ulatuses on nad välja töötanud poliitika võõrtöötajate ning tööturul valitseva konkreetsete kutseoskuste/kutsealade puuduse vastavusse viimise hõlbustamiseks. Samuti erinevad liikmesriigid selle poolest, kui suure tähtsuse nad omistavad tööjõurändele asjaomaste oskustöötajate puuduse leevendamisel võrreldes muude meetmetega, sealhulgas alalise elanikkonna aktiveerimine tööturul ning investeerimine haridus- ja koolitusvõimalustesse ja/või nende võimaluste ümberkujundamine.

Selles jaos täpsustatakse kõigepealt (punkt 4.1) liikmesriigid, kes on selgelt sidunud oma rändepoliitika ja konkreetsetel kutsealadel valitseva tööjõupuuduse. Nagu selles jaos näidatakse, püüab enamik liikmesriike luua sellise seose. Enamasti on poliitika sellise kohandamise eesmärk siiski reguleerida ainult teatavat osa kõikidest riiki sisenevatest võõrtöötajatest. Suurem osa liikmesriike jätkab võõrtöötajate vastuvõtmist, püüdmata siduda nende sisenemist konkreetsetel kutsealadel valitseva tööjõupuudusega. (Rändepoliitikasse tehtud muudatusi, mille eesmärk on vastata konkreetsele tööjõupuudusele, käsitletakse punktis 5.5.) Seejärel analüüsitakse liikmesriikides toimuvaid avalikke ja poliitilisi arutelusid, mis käsitlevad rände kasutamist tööjõupuuduse kõrvaldamiseks (punkt 4.2). Need arutelud võivad mõjutada liikmesriikide poliitikavalikuid.

4.1 RÄNNE KUI TÖÖJÕUPUUDUSE KÕRVALDAMISE VAHEND

Uuringu raames on tuvastatud kaks eri lähenemisviisi majandusliku rände sidumisel tööjõupuudusega.³³ Üks lähenemisviis **põhineb nõudlusel**: selle kohaselt tagatakse kiirem või lihtsustatud vastuvõtt rändajatele, kes otsivad tööd eelnevalt kindlaksmääratud kutsealadel, kus valitseb tööjõupuudus. Puhtalt nõudlusel põhinevates süsteemides delegeeritakse otsuse tegemine tööandjatele. Vastavalt sellele lähenemisviisile peab kolmandate riikide kodanikel olema tavaliselt konkreetne tööpakkumine liikmesriigi tööandjalt, enne kui nende elamisloaotlus läbi vaadatakse.

Teine lähenemisviis põhineb **inimkapitali või tööjõu pakkumise mudelil**, mille puhul vastuvõturaamistikke

²⁸ OECD ja Euroopa Liit (2014), „Matching Economic Migration with Labour Market Needs”, Pariis, OECD Publishing.

²⁹ OECD ja Euroopa Liit (2014), „Matching Economic Migration with Labour Market Needs”, Pariis, OECD Publishing.

³⁰ IOM (2012), „Labour shortages and migration policy”, kättesaadav aadressil: ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=9928&langId=en.

³¹ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=113>.

³² Euroopa Liit (2013), „Growing potential of EU human resources and policy implications for future economic growth”, Luxembourg, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2013.

³³ See eristamine põhineb Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooni 2012. aasta uuringul „Labour shortages and migration policy”, lk 14.

kohandatakse, et ligi meelitada rändajaid, kes on oma omaduste tõttu tööturule sisenemisel soodsas seisundis ning edendavad majanduskasvu ja innovatsiooni. Sellise mudeli raames on vaja poliitikavahendeid, et ligi meelitada rändajaid, kelle ülekantavaid kutseoskusi või muid omadusi (nt investeeringute väljavaade) peetakse majanduse jaoks soovitatavaks. Seejuures ei tehta jõupingutusi nende rändajate sidumiseks eelnevalt kindlaksmääratud kutsealadega, kus valitseb tööjõupuudus.

Tegelikkuses on nende kahe lähenemisviisi elemendid siiski sageli kombineeritud.

4.1.1 NÕUDLUSEL PÕHINEVAD MUDELID

Osa liikmesriike (CY, CZ, HU, LT, LU, NL, PL³⁴, SK) ei ole välja töötanud strateegilist lähenemisviisi, mille kohaselt tööjõurände on tööjõupuuduse leevendamise vahend. Nende liikmesriikide puhul on seos majandusliku rändega ja jõupingutused tööjõupuuduse kõrvaldamiseks kaudsed: kolmandate riikide kodanike vastuvõtt tööhõive eesmärgil (st nende õigus taotleda tööluba ja/või elamis luba) jäetakse turujõudude, eelkõige üksikute tööandjate otsustada, kes võivad värvata kolmandate riikide kodanikke sageli pärast tööturust alusel kontrollimist, kas asjaomasele töökohale on olemas liikmesriigi või (liikumisvabadust kasutav) ELi kodanikust kandidaat (vt ka punkt 6.5).

Rootsis on tööjõurände poliitika alates 2008. aastast nõudlusele põhinev ning tööandjatel on õigus värvata kolmandate riikide kodanikke vabadele töökohtadele, kui nad ei leia sobivaid töötajaid Rootsis või Euroopa Liidust (EL). See poliitika rõhutab tööandjate päidlikkust, et reageerida muutuvale reaalsusele tööturul. Võõrtöötajate sisenemiseks tööturule ei ole kehtestatud sisserände piirarve. Süsteem on avatud kõikide oskustasemetega võõrtöötajatele olenemata rahvusest ja rändajatel ei tehta vahet selle põhjal, kas nad sisenevad riiki lühiajaliselt või püsivalt.

Kõnealusesse riikide rühma kuuluvad teavad liikmesriigid, sealhulgas **Luksemburg** ja **Madalmaad**, kelle jaoks võõrtöötajad on oluline tööjõuallikas. Need liikmesriigid ei kasuta rändepoliitikat siiski selleks, et viia kolmandate riikide kodanikest töötajad vastavusse kutsealadega, kus valitseb tööjõupuudus. **Luksemburgis** on palju liidu kodanikest töötajaid, sealhulgas piiriüleseid töötajaid, ja seepärast ei ole alates 2012. aastast kasutatud tööjõupuudusega kutsealade loetelu kolmandate riikide kodanike töölevõtmiseks. **Austria** ja **Madalmaad** väidavad samuti, et ELi-sisene tööjõu potentsiaal (eriti pärast viimast laienemist) on tööjõupuuduse kõrvaldamiseks piisav.

Teised selle rühma liikmesriigid, näiteks **Ungari** ja **Slovakkia**, eelistavad luua tööjõupuuduse kõrvaldamiseks paremad sidemed haridussüsteemi ja tööturu vajaduste vahele, mitte kasutada tööjõurännet.³⁵

4.1.2 INIMKAPITALI VÕI TÖÖJÕU PAKKUMISE MUDELID

Enamik teavet esitanud liikmesriike püüavad luua sidemed oma majandusliku rände poliitika ja tööturul tuvastatud konkreetsete oskustöötajate puuduse vahele. Kuigi nende liikmesriikide puhul ei ole majandusliku rände poliitika suunatud vastama tööjõupuudusele, tunnustatakse siiski tööjõurände kasulikku rolli teatava kitsalt määratletud tööjõupuuduse kõrvaldamisel või vajaduste rahuldamisel.

Näiteks käsitab enamik liikmesriike tööjõurännet nii kõrge kvalifikatsiooniga tööjõu (määratletud omandatud haridustaseme ja/või palgataseme alusel) kui ka ettevõtjate olulise allikana. Need riigid peavad kõrge kvalifikatsiooniga tööjõu rände hõlbustamist siiski mitte tööjõupuuduse kõrvaldamise vahendiks, vaid vahendiks, mis toetab innovatsiooni ja liikumist teadmisteühise majanduse suunas. Näiteks **Madalmaades** peetakse peamiseks poliitiliseks prioriteediks kõrge kvalifikatsiooniga rändajate ligimeelitamist kolmandatest riikidest ja neile sisenemisloa andmist, kuid konkreetsetel kutsealadel valitseva tööjõupuuduse leevendamiseks ei ole rändepoliitikat muudetud.

14 liikmesriigis (AT, BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, MT, PT, UK) on välja töötatud nõudlusele põhinevate ja/või inimkapitali mudelite elementidega poliitikavahendid, et viia rõhuasetus sellistele majanduslikel põhjustel rändajatele, kelle konkreetseid kutseoskusi peetakse vajalikuks (ja/või selleks, et piirata nende kolmandate riikide kodanike vastuvõttu, kelle kutseoskusi on tööturul piisavalt, nagu **Iirimaa** ja **Ühendkuningriigis**).

Enamikus riikides on need vahendid suunatud siiski ainult teatavale osale võõrtöötajatest:

- ★ osa riike kasutavad neid vahendeid selleks, et meelitada madala kvalifikatsiooniga töötajaid lihttöödele (nt põllumajandustöötajad **Hispaanias** ning põllumajandus-, loomakasvatus- ja kalandustöötajad **Kreekas**) või hooajatöötajate värbamiseks (nt **Portugal** on hooajatöötajad vabastatud aastast sisserände piirarvust);
- ★ teistes riikides kasutatakse neid vahendeid töötajate leidmiseks kõrget kvalifikatsiooni nõudvatele kutsealadele ja madala kvalifikatsiooniga töötajate puhul ei saa neid kasutada (nt **Ühendkuningriik** ja **Leedu**);
- ★ **Belgias** ei kasutata tööjõurände poliitikat riigi tasandil sõnaselgelt tööjõupuuduse kõrvaldamiseks, kuid **Belgia** piirkonnad võivad või kavatsesid alates 2014. aastast koostada eraldi tööjõurände eeskirjad tööjõupuuduse kõrvaldamiseks teatavatel kutsealadel;
- ★ mõni liikmesriik (nt **Eesti**) on välja töötanud vahendid rändepoliitika sidumiseks kutsealadega, kus valitseb tööjõupuudus, kuid ei ole neid vahendeid veel kasutanud.

Lätis kaaluvad tööturu- ja rändevaldkonna eksperdid valikuliste rändevahendite kasutamist, mis võivad kõrvaldada võimaliku tööjõupuuduse.

Tegelikult on konkreetsetel kutsealadel valitseva tööjõupuuduse kõrvaldamiseks ettenähtud vahendite alusel vastu võetud võõrtöötajate osakaal sageli väike (nt **Soome**, **Prantsusmaa** ja **Ühendkuningriik**).

Iirimaa paistab silma püüdluste poolest siduda enamik tööloa liike tuvastatud tööjõupuuduse või -ülejäagiga (vt allpool teabekast 1).

Teabekast 1. Iirimaa: kolmandate riikide kodanikele esitatavate nõuete sidumine

³⁴ Poolas on kolmandate riikide kodanike juurdepääsul tööturule küll teatavaid inimkapitaliga seotud elemente, kuid üldiselt valitseb tööandja juhitud ja nõudlusele põhinev mudel.

³⁵ Ungari puhul on kavas uurida võimalust luua edaspidi otsene seos tööjõurände poliitika ja tööjõupuudusega kutsealade vahele.

tööjõupuuduse ja -ülejäägiga

Iirimaal püüab tagada, et enamik kolmandate riikide kodanikele väljaantavaid töölubasid on otseselt seotud kindlakstehtud tööjõupuuduse või -ülejäägiga. Selle eesmärgi saavutamiseks kasutatakse kaht kutsealade loetelu, mis mõlemad põhinevad iga-aastaselt riiklikus kutseoskuste teabelehes (National Skills Bulletin) esitatud tööjõupuudusega kutsealade loetelul.

Kaks töölubadega seotud loetelu on i) kõrget kvalifikatsiooni nõudvate vastuvõetavate kutsealade loetelu (HSEOL) ja ii) tööloa saamiseks vastuvõetamatute töökategoriate loetelu (ICEL). HSEOL sisaldab kutsealasid, mille puhul on kindlaks tehtud selliste kvalifikatsioonide, kogemuste või kutseoskuste puudus, mida peetakse majanduse nõuetekohaseks toimimiseks vajalikuks. Vajalike kutseoskustega kandidaadid võivad taotleda kriitilistel kutseoskustel põhinevat tööloa, mille tingimused on soodsamad. Muud tööload on samuti seotud HSEOLiga, sealhulgas praktikaalane tööloa, mille puhul praktika tuleb sooritada mõnel sellesse loetelusse kuuluval kutsealal.

Kandidaadid, kes taotlevad muud liiki tööloa (ettevõtjasiseselt ülekantavate töötajate tööloa³⁶, üldine tööloa, tööloa teenuste osutamiseks või tööloa spordi ja kultuuri valdkonnas), peavad kandideerima töökohale, mida ei ole nimetatud ICELis.

Iirimaal on kolm tööloaliiki, mis ei ole seotud eespool nimetatud loeteludega – ülalpeetava/partneri/abikaasa tööloa, reaktiveerimise tööloa ja vahetuskokkuleppega seotud tööloa. Neist esimesed kaks sisaldavad siiski muid kutsealaga seotud vastuvõetavuse tingimusi, eelkõige tingimust, et ajaomane isik ei tohi kandideerida töökohale oma koduriigis, välja arvatud teatavate töökohtade puhul. Vahetuskokkuleppega seotud tööloa korral on vastuvõetavuse tingimused sätestatud vahetuskokkuleppes.

Laiendades või kitsendades nende vastuvõetavate kutsealade loetelu, millele kolmandate riikide kodanikud võivad kandideerida majandusliku õitsengu või kriisi ajajärgul, püüab Iirimaa hallata nii riiki sisenevate võõrtöötajate arvu kui ka liiki.

4.2 AVALIKUD ARUTELUD, MIS PUUDUTAVAD RÄNDE KASUTAMIST TÖÖJÕU-PUUDUSE KÕRVALDAMISEKS

Enamikus teavet esitanud liikmesriikides toimuvad poliitilised arutelud tööjõurände küsimustes mitte kitsastes valitsusringkondades, vaid laiemas ringis, kaasates erinevaid osapooli, sealhulgas parlament, teadlased, sotsiaalpartnerid, valitsusvälised organisatsioonid (ehk vabaühendused) ning meedia kaudu ka üldsus. Teatavates liikmesriikides, sealhulgas **Prantsusmaal, Eestis ja Ungaris**, on korraldatud ka (avalikud) konsultatsioonid rände küsimuses.

Enamikus riikides tuntakse avalikes ja poliitilistes aruteludes muret eelkõige tööjõurände kasutamise üle tööjõupuuduse kõrvaldamise vahendina. Aruteludes tõstetakse sageli esikohale vajadus **aktiveerida olemasolevad tööjõuressursid**, sealhulgas riigis juba elavad kolmandate riikide kodanikud. Tööjõurännet kolmandatest riikidest käsitletakse seega tööjõupuuduse kõrvaldamisel teisejärgulise meetmena (AT, BE (Flandria), CY, IE, MT, LT, LU). **Iirimaal** on

valitsuse üldine poliitiline eesmärk näiteks rahuldada tööjõu- ja oskustöötajate nõudlus eelkõige töötajate värbamisega EMP riikidest. Selliste kutsealade puhul, kus valitseb oskustöötajate puudus, püütakse piirata tööjõurännet kolmandatest riikidest. **Luksemburgis** on nelja suurima linna (*Quattro Pole* võrk) linnapead sõlminud kvalifitseeritud töötajate puuduse kõrvaldamiseks raamlepingu eelnõu elukestva õppe ja kutsealusõppe kohta.

Veel on avalikes aruteludes väljendatud muret **võõrtöötajate nõudluse hindamisega kaasnevate probleemide** pärast, eriti seoses praeguse majandusliku olukorraga (AT, IT, CY). **Küproses** on võõrtöötajate palkamine olnud majanduskriisi tõttu küll vastuoluline küsimus, kuid ometigi on mööndud, et teatavates sektorites (põllumajanduse lihttöölised, kõrge kvalifikatsiooniga töötajad kõrgtehnoloogia valdkonnas) ei konkureeri võõrtöötajad riigi kodanikega. Mõnes liikmesriigis on avalik ja poliitiline arutelu tööjõurände valdkonnas **keskendunud eelkõige kõrge kvalifikatsiooniga tööjõu vajadusele** (AT, CZ, EE, ES, NL, IE, LT, LU, LV, NL).

Mitmes riigis on rännet käsitlevad arutelud aidanud juhtida tähelepanu riigi tööturu struktuuriküsimustele (FI, FR, MT). **Prantsusmaal** keskenduti aruteludes asjaolule, et ränne on üks tööturu struktuuriprobleemide käsitlemise viise ning tuleks siduda tööhõive- ja kutseõppepoliitikaga. **Malta** on töökohtade täitmisel suur tuginemine mittekodanikele tõstatanud küsimuse, kas tuleks koolitada Malta töötajaid teatavate spetsialiseeritud töökohtade täitmiseks. **Saksamaal** keskenduti poliitilistes aruteludes vajadusele märkimisväärselt suurendada sisserännet, võttes arvesse elanikkonna vananemist.

Osas riikides on poliitiline arutelu tööjõurände valdkonnas keskendunud konkreetsetele sektoritele, eelkõige info- ja kommunikatsioonitehnoloogiale (DE, IE, LU, IE) ning STEM (või MINT)³⁷ kutsealadele ja tervishoiule (DE, LU). **Iirimaal** on parlamendaruteludes näiteks rõhutatud, et IKT sektori kasvu ei tohiks takistada oskustöötajate puudus, ning hiljuti võeti meetmeid, mis lihtsustavad töölubade väljaandmist selle sektoris. **Luksemburgis** kuulutas valitsus välja strateegia „Digitaalne Luksemburg“, mille põhieesmärk on tugevdada ja konsolideerida info- ja kommunikatsioonitehnoloogia sektori olukorda riigis. Selle strateegia üks punkte näeb ette Luksemburgi muutmise kvalifitseeritud võõrtöötajatele huvi pakkuvaks. Luksemburgis on avalik arutelu keskendunud ka üldarstide (perearstid) puudusele.

Mitmes riigis, nagu **Belgias, Slovakkias, Madalmaades ja Luksemburgis**, keskendutakse avalikes aruteludes rohkem **ELi-sisese liikuvusega** seotud probleemidele kui kolmandate riikide kodanike tööjõurändele. Muret tuntakse ka selle üle, et võõrtöötajad hõivavad töökohad, mis muutuvad seejärel kohalikele töötajatele kättesaamatuks. Samuti

³⁶ Iirimaal nimetatakse seda tööloa ettevõtjasiseselt ülekantavate töötajate tööloaks.

³⁷ STEM on lühend, mis tähistab loodusteaduste, tehnoloogia, inseneriteaduste ja matemaatika valdkonda. MINT viitab matemaatikale, infotehnoloogiale, loodusteadustele ja tehnoloogiale.

kardetakse, et võõrtöötajad kuritarvitavad sotsiaalkindlustushüvitisi ja -süsteemi. **Belgias** on poliitiline arutelu keskendunud ELi-sisese liikuvuse ja teenuste osutamise seotud probleemidele, sealhulgas sotsiaalsele dumpingule ja pettusele.

Rootsis on avalikes aruteludes ja meedias olnud väga aktuaalseks teemaks võõrtöötajate ärakasutamine ebausaldusväärsete tööandjate poolt. Avalikult on arutatud probleemi, et hooajatöötajatele makstakse esialgselt kokkulepitust väiksemat palka. Valitsus on sellega seoses kavandanud meetmed ärakasutamise vältimiseks.

Paljudes liikmesriikides on nende avalike arutelude tulemusel tehtud hiljuti muudatusi rändepoliitikasse (EE, IE, LT, LV, NL) või siis arutatakse selliste muudatuste tegemist (AT, BE, LU, LV). **Eestis** muudeti näiteks pärast ulatuslikke konsultatsioone välismaalaste seadust, et kiirendada Eesti tööturu vajadusi arvestades kõrge kvalifikatsiooniga spetsialistide töölevõtmise menetlusi.

5 Vahendid, mida kasutatakse praeguse ja tulevase tööjõu- ja oskustöötajate puuduse kindlakstegemiseks ning tööjõurände vajaduse prognoosimiseks

5.1 TÖÖJÕUPUUDUSE KINDLAKSMÄÄRAMINE

Tööjõupuudust määratletakse laiemalt tööks kvalifitseeritud kandidaatide puuduse või ebapiisavuse juhtul, kui tööjõu nõudlus ületab (kas püsivalt või teatava aja vältel) tööjõu pakkumist. Seda mõeldakse tööjõu pakkumise kvantitatiivse puudumisena võrreldes nõudlusega konkreetsetes kutsealade rühmades või tulevaste prognooside alusel.

- ★ Enamikus liikmesriikides määratakse kindlaks **tööjõupuuduse hetkeseis**.
- ★ Osa riike **prognoosivad tulevast tööjõu- või oskustöötajate puudust (BE, EE, FI, FR, IT, IE, LU, LV, NL, PT ja SE)**. **Slovakkias** ja **Leedus** luuakse praegu terviklikku süsteemi tööturu vajaduste prognoosimiseks.

Seitsmes liikmesriigis määratletakse tööjõupuudus riigi õigusaktide alusel (AT, EE, EL, FR, HU, IE, LT).³⁸ Osa riike, sealhulgas **Poola** ja **Sloveenia**, on sätestanud tööjõupuuduse määratluse nn pehmes õiguses. Enamik riike ei ole tööjõupuuduse ametlikku määratlust siiski riigi õigusaktides või poliitika dokumentides sätestanud (BE, DE, FI, IT, LU, LV, MT, PT, SK, UK, HR). **Lätis** ei ole tööjõupuudust küll õiguslikult määratletud, kuid seadusega nähakse ette tööjõupuuduse analüüsi kohustus.³⁹

³⁸ Tšehhi Vabariigis on vaba töökoha mõiste sätestatud tööseaduses nr 435/2004 Coll. (§ 35). Tööpuuduse mõistet ei ole selles seaduses siiski määratletud. Ometigi käsitatakse tööjõupuudust täitmata töökohtadena (lühiajaline / keskmise tähtajaga / pikaajaline).

³⁹ Töötute ja töötajate toetamise seadus, Latvijas Vēstnesis, nr 80, 29.5.2002.

Riikides, kus mõisted ei ole tavaliselt sätestatud seaduses või poliitika dokumentides, **võivad määratlused olla piirkonniti erinevad** ning erineda ka oskustöötajate puudust hindavates **asutustes ja institutsioonides**. Näiteks **Belgias** hinnatakse tööjõupuudust piirkondlikul tasandil, kuid siiski sarnase meetodi alusel. **Soomes** kasutavad eri asutused ja teadlased erinevaid määratlusi.

5.2 TÖÖJÕUPUUDUSE LIIGITAMINE

Liikmesriigid kasutavad tööjõupuuduse liigitamiseks erinevaid süsteeme. Enamik riike liigitavad tööjõupuudust **sektorite või kutsealade/kutsealade rühmade** (BE, DE, EE, ES, HR, HU, IE, FI, FR, LT, NL, LU, LV, PT, SE, SI) ja/või **kvalifikatsiooni ja/või kutseoskuste tasemete** (DE, IE, LU, NL, LV, SE, SI) alusel.

Soomes kasutatakse tööjõupuuduse hindamisel ISCO-08 klassifikaatorit, kuid **Iirimaa**, **Leedus**, **Taanis** ja **Ühendkuningriigis** kasutatakse samaväärseid riiklikke klassifikaatoreid. **Lätis** põhineb rahvamajandussektorite prognoos Euroopa Ühenduse majanduse tegevusalade statistilisel klassifikaatoril NACE Rev. 2. **Belgias (Flandria)** ja **Prantsusmaal** põhineb nende kutsealade loetelu, mille puhul on kindlaks tehtud tööjõu nõudluse ja pakkumise mittevastavus, üldiselt kutsealade ja ametite kataloogil (ROME). **Madalmaades** kasutatakse küll ISCO-08 klassifikaatorit, kuid rohkem kasutatakse siiski Hollandi kutsealade liigitamise standardit (SBC). Teistes riikides, sealhulgas **Kreekas**, **Itaalias** ja **Portugalis**, liigitatakse tööjõupuudust tööhõive liigi alusel (nt hooajatöö). **Kreekas** liigitatakse tööjõupuudust vastavalt tööhõive liigile (palgatöö, hooajatöö, kõrget kvalifikatsiooni nõudev töö) ja spetsialiseeritusele.

Harvemini kasutatakse tööjõupuuduse liigitamiseks ka **tööjõupuuduse kestust**. **Tšehhi Vabariigis** liigitatakse tööjõupuudust näiteks vaba töökoha pakkumise kestuse alusel (0–3 kuud, 3–6 kuud, 6–12 kuud, üle 12 kuu).

Teatavates liikmesriikides liigitatakse tööjõupuudust vastavalt selle **raskusastmele** (AT, FI, FR, IE, PL). Näiteks **Prantsusmaal** kasutab Pôle Emploi tööturul valitsevate „pingete” näitajana vabade töökohtade täitmise määra (kõrvuti pingemäära ja täitmata töökohtade määraga), mitte ei analüüsi ametlikult tööjõupuudust. **Soomes** kasutatakse tööjõu pakkumise ja nõudluse (mitte)vastavuse hinnangute liigitamiseks viit kategooriat.⁴⁰ **Iirimaa** liigitatakse oskustöötajate puudust vastavalt raskusastmele: madal, keskmine ja kõrge.⁴¹

Mis puutub liigitamise **riiklikusse, piirkondlikku ja kohalikkude tasandisse**, siis enamikus riikides on tööjõupuuduse andmed eristatud piirkondlikul tasandil

⁴⁰ 1) Töötajate suur puudus, 2) töötajate puudus, 3) tasakaal, 4) töötajate ülejääk, 5) töötajate suur ülejääk.

⁴¹ National Skill Bulletin kontekstis, millel põhinevad tööloobadega seotud loetelud. Madal on määratletud kui puudus, mis moodustab kogu tööjõust vähem kui 1%. Keskmine on määratletud kui puudus, mis moodustab kogu tööjõust 1–3%, ja kõrge kui puudus, mis moodustab kogu tööjõust üle 3%.

(AT, BE, CZ, DE, ES, FI, HU, IT, LT, LV, PL). **Lätis** tehakse lühiajalise tööjõupuuduse prognoose siiski statistilise piirkonna tasandil. **Belgias** analüüsivad Flandria ja Valloonia tööjõupuudust eraldi kohalikul tasandil. Osa riike analüüsivad tööjõupuudust seevastu üldiselt riigi seisukohast (FR, IE, HR, LU, NL, SI, UK, PT⁴²).

Prantsusmaal analüüsivad DARES ja Pôle Emploi teatavaid tööturu pingete olulisi näitajaid, mis põhinevad kutsealadel, piirkondlikul tasandil. **Madalmaades** töötatakse välja piirkondlikku analüüsi. **Sloveenias** jälgitakse tööpuudust kahe konkreetse rahvusvähemuse liikmete seas ja **Ühendkuningriigis** on eraldi tööjõupuudusega kutsealade loetelu Šotimaa jaoks.

Mitmes liikmesriigis eristatakse **lühiajalist** ja **pikaajalist tööjõupuudust** (AT⁴³, EE, EL, ES, FI, HU, IE, IT, LV, MT, NL, PL, SE). Lühiajalise tööjõupuuduse analüüs põhineb tööturu hetkeseisu andmetel, kuid pikaajaline tööjõupuudus tehakse kindlaks tööturu prognoosivahendite abil. Lühiajalisust käsitletakse siiski erinevalt. **Slovakkias** prognoositakse tööturu arengut 1 aasta (lühiajaline) ja 5 aasta (pikaajaline) perspektiivis.

Tsüklilist ja struktuurset tööjõupuudust eristatakse ainult vähestes liikmesriikides (FI, FR, IT). **Soomes** määratakse erilise analüüsi abil kindlaks, kas tööjõupuuduse aluseks olevad tegurid on seotud majandustsüklite või struktuuriprobleemidega. **Itaalias** sisaldab täitmata töökohtade ja oodatavate värbamiste analüüs struktuurikomponente ning mõne vaatlusaluse sektori puhul kasutatakse tsükliliste suundumuste uurimiseks hooajalisi andmeid. **Prantsusmaa** eristab France Strategie andmetel ajutisi, hooajalisi ja struktuurseid pingeid.

Üksikutel juhtudel **liigitatakse** tööjõupuudus ka **põhjuste alusel**. **Belgia** eristab oskustöötajate puuduse suurimate põhjustena kvantitatiivseid, kvalitatiivseid ja töötingimustest tulenevaid põhjuseid.⁴⁴ **Iirimaa** täpsustab oskustöötajate puuduse vajaduse korral täiendavalt nišipiirkondade alusel, tuginedes näiteks mitmekeelsuse nõuetele ja töötajate hoidmisega seotud probleemidele. **Soomes** uuritakse töandjate küsitlemisel ka värbamisprobleemide põhjuseid.

5.3 TÖÖJÕUPUUDUSE MÕÕTMINE

Liikmesriigid erinevad märkimisväärselt tööjõupuuduse mõõtmiseks kasutatavate vahendite poolest.⁴⁵ Tööjõupuuduse mõõtmiseks kasutatakse tavaliselt

tööjõu pakkumise ja nõudluse kvantitatiivset analüüsi – seda käsitletakse allpool punktis 5.4. Järgmistes punktides kirjeldatakse selleks otstarbeks kasutatavaid peamisi meetodeid. Selles punktis 5.3 kirjeldatud vahendid ei ole spetsiaalselt ette nähtud prognoosima tööjõurände vajadust, välja arvatud üksikud erandid. Neid vahendeid saab omakorda kasutada tööjõupuudusega kutsealade loetelude koostamiseks, nagu kirjeldatud allpool punktis 5.4.

5.3.1.1 Täitmata töökohtade kindlaksmääramine

Tööjõupuuduse hetkeseisu saab kindlaks määrata **teatavatel kutsealadel olevate täitmata töökohtade arvu** alusel, kusjuures arvesse võetakse ametlikult registreeritud (nt avalikus tööturuasutuses) ja konkreetset kvalifikatsiooni nõudvaid töökohti. Osas riikides peab vaba töökoha kohta kuulutuse avaldamisest olema möödunud teatav ajavahemik, enne kui seda saab arvesse võtta tööjõupuudusega kutsealade arvestuses. Näiteks **Küproses** on tööjõupuudus määratletud selliste vabade töökohtade arvu alusel, mille töötingimused on kooskõlas valdkondliku kollektiivlepinguga ja mille täitmiseks ei ole avalik tööturuasutus suutnud kuue nädala jooksul pärast vabast töökohast avalikule tööturuasutusele teatamist leida sobivat kohalikku töötut. **Rootsis** analüüsivad avalik tööturuasutus ja statistikaamet vastamata tööjõu nõudlust ning tööjõu nõudluse ja pakkumise tasakaalustamatust (hõlmates nt sektoreid, kvalifikatsioone, kutseoskusi, kutsealaid ning nende näitajate geograafilist (piirkondlikku) mõõdet).

5.3.1.2 Tööandjaid puudutavad uuringud

Tööandjaid puudutavaid värbamisvajaduste uuringuid kasutatakse enamikus liikmesriikides oskustöötajate puuduse hindamiseks (AT, BE, DE, EE, FI, FR, HR, HU, IT, LV, LU, MT, PL, SE, UK).⁴⁶ Need koosnevad kirjalikest küsimustikest (nt Malta, Prantsusmaa) ja/või telefoniintervjuudest (nt Iirimaa, Poola). Liikmesriigid rakendavad **erinevaid valimimeetodeid**. Näiteks **Lätis** kasutatakse representatiivsete valimite koostamiseks kvoot- ja kihtvalimi meetodeid, võttes arvesse sektorit ning ettevõtte suurust ja piirkonda. **Austrias** kogutakse statistikaameti vabade töökohtade uuringu raames iga vaba töökoha kohta järgmisi andmeid: elukutse nimetus, vaba töökoha puhul nõutav minimaalne haridustase, töötundide arv, oodatav palk ja kui kaua on kandidaati otsitud.

Riikide lõikes on väga erinev ka **uuringuvalimite suurus**. **Prantsusmaal** saadab Pôle Emploi tööturu vajaduste uuringu raames küsimustiku näiteks rohkem kui 1,6 miljonile ettevõttele era- ja põllumajandussektoris ning teatavatele avaliku sektori ettevõtetele.

Enamikus riikides ei kasutata tööandjaid puudutavaid uuringute tulemusi tööjõurände vajaduse prognoosimiseks. Käesoleva uuringu raames tehti kindlaks kolm erandit: **Soome**, kus tööandjaid puudutavaid uuringuid saab otseselt kasutada

⁴² Portugalis tehakse sisserände piirarvude aluseks olev tööturu analüüs riigi tasandil. Seejuures võetakse siiski arvesse Assooride ja Madeira autonoomse piirkonna tööturu iseärasusi.

⁴³ Kumbagi tähtaega ei ole õiguslikult üksikasjalikult määratletud.

⁴⁴ Need jaotatakse omakorda töandjaga seotud põhjusteks, isiklikeks põhjusteks (st liikuvusprobleemid ja töö otsimist iseloomustav käitumine) ning avaliku/eraõigusliku tööturuasutuse ja turukeskkonnaga seotud põhjusteks (st äriotsused, demograafilise areng ja majanduse häiretest tulenev tööjõupuudus).

⁴⁵ Järgnevalt kirjeldatud meetodid on mõnikord omavahel kattuvad ja/või seotud. Sektorianalüüs võib näiteks hõlmata prognoose või põhineda tööandjaid puudutavatel uuringutel.

⁴⁶ Üksikasjad on esitatud 3. lisa tabelis A2.3.

tööjõurände vajaduse kindlaksmääramisel, **Malta**, kus need uuringud sisaldavad tööjõurändele pühendatud osa, ning **Ühendkuningriik**, kus rändeküsimuste nõuandekomitee (MAC) kasutab neid uuringuid lisaks muudele teabeallikatele, et koostada loetelu kutsealadest, kus valitseb tööjõupuudus.

5.3.1.3 Sektorianalüüs

Sektorianalüüsi tehakse paljudes liikmesriikides (AT, BE, DE, EE, FI, FR, HU, IE, LV, LU, NL, PL, PT, UK) ja vaid vähesed riigid ei tee sellist analüüsi (CZ, HR, IT, LT, MT). Sektorianalüüs erineb riigiti nii meetodi ja ulatuse kui ka seda tegevate organisatsioonide liigi poolest. **Austrias** kasutatakse näiteks Austria majandusuuringute instituudi koostatavaid tööstuskutsealade maatrikseid ökonomeetrilise prognoosimudeli komponendina, et teha keskmise tähtajaga ja pikaajalisi prognoose tööjõu vajaduses toimuvate muutuste kohta. (*Üksikasjad on esitatud 3. lisa tabelis A2.2.*)

Soomes avaldab töö- ja majandusministeerium iga-aastaseid sektoriaruandeid ning on andnud välja ka sotsiaal- ja tervishoiusektorit käsitleva eriaruande. **Prantsusmaal** on kättesaadavad mitmesugused vahendid, sealhulgas kvartaluuuringud, tööpakkumiste võrdlus sektorite lõikes ja vabade töökohtade aastaaruanded. Mõnes riigis analüüsitakse ainult konkreetseid sektoreid, nagu info- ja kommunikatsioonitehnoloogia sektor **Luksemburgis** ja autotööstus **Slovakkias**. **Rootsis** avaldavad ainult üksikud riigiasutused aruandeid ja prognoose konkreetsetes valdkondades. Riiklik tervishoiu- ja healolnõukogu avaldab näiteks tervishoiutöötajate tulevast pakkumist ja nõudlust käsitlevaid prognoose.

Enamikus riikides ei kasutata sektorianalüüsi tööjõurände vajaduse kindlaksmääramiseks. Erandid on **Iirimaa** ja **Ühendkuningriik**, kus sektorianalüüsi kasutatakse tööjõupuudusega kutsealade loetelude koostamiseks. **Iirimaa** avaldatakse iga-aastaselt riiklikus kutseoskuste teabelehes (National Skills Bulletin) tööjõupuuduse andmed laiemate kutsealade rühmade kaupa. See on kõrget kvalifikatsiooni nõudvate vastuvõetavate kutsealade loetelu koostamisel peamine teabeallikas. **Ühendkuningriigis** kasutatakse sektorianalüüsi rändeküsimuste nõuandekomitee (MAC) ülalt-alla ja alt-üles analüüsis nende kutsealade loetelude koostamiseks, kus valitseb tööjõupuudus.

5.3.1.4 Prognoosid / prognoosiv analüüs

Prognoose / prognoosivat analüüsi teevad paljud liikmesriigid (AT, BE, DE, EE, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, LT, MT, NL, PL, PT, SE, SK, UK) (*vt 3. lisa*). Prognooside alusena kasutatakse tööandjaid puudutavaid uuringuid (DE, FR, HU, IE, LT, PL) ja tööhüroode esitatud statistikat (DE, HU, SK). Prognooside koostamise sagedus erineb liikmesriigiti: kaks korda aastas (nt DE, regionaalarengu väljavaated FIs), kord aastas (nt IE, LT, PT) ja iga kahe aasta järel (nt NL).

Prognoosivat analüüsi kasutatakse mitmes liikmesriigis tööjõurände vajaduse prognoosimiseks (AT, IE, IT, MT, PT, UK). Järgmises sinises teabekastis kirjeldatakse Itaalia juhtumit, kasutatud meetodit ja erilist keskendumist rändele.

Teabekast 2. Excelsiori uuring Itaalias

Excelsiori uuringu raames prognoositakse aasta ja kvartali alusel tööjõu nõudlust ning ettevõtete kutsealade ja koolitusvajadusi. Excelsiori uuringu kaudu kogutud andmed keskenduvad kvalitatiivsetele suundumustele, nagu uute töötajate jätkukoolituse vajadus, nõudlus konkreetsete kogemuste ja/või kvalifikatsioonide järele ning enim nõutavad kutseprofiilid, sektorid ja kutseoskused.

Majandustegevuse sektorid rühmitatakse Excelsiori andmesüsteemis 28 klasterisse, mis on teoreetilise valimikava alusel spetsiaalselt määratletud. Need klasterid hõlmavad jaotusi (kahekohaline kood) ja rühmi (kolmekohaline kood) vastavalt majandustegevusalade ametlikule klassifikaatorile ATECO 2007.

Selle vahendi eesmärk on hinnata ettevõtete tööjõu kogunõudlust (st nii kohalikud töötajad kui ka võõrtöötajad). See sisaldab ka võõrtöötajate vajaduse prognoosile pühendatud osa. Lisaks avaldatakse ainult võõrtöötajaid käsitlevad aasta- ja kvartaluaruanded. Excelsiori uuringu tulevase nõudluse prognoose kasutati Itaalia sisserände piirarvude kindlaksmääramiseks kolmeaastast perioodi hõlmavates viimastes poliitikadokumentides sisserände ja välisriikide kodanike kohta (immigratsiooniseaduse § 3 lg 1).

5.3.1.5 Kvalitatiivsed uuringud või analüüsid

Mõnes liikmesriigis tehakse kvalitatiivseid uuringuid (BE, DE, EE, FI, HU, IE, LV, MT, NL, PL, PT, SK) (*üksikasjad on esitatud 3. lisa*). Enamikus liikmesriikides ei ole kvalitatiivne analüüs eraldiseisev vahend, vaid sisaldub muudes vahendites.

Kolm liikmesriiki (FI, MT, PT) teatasid, et kasutavad kvalitatiivseid uuringuid tööjõurände vajaduse prognoosimiseks. Soomes töötati näiteks tööjõu uurimisinstituudi aruandes „Kas tööjõupuudus on tõsi?“ välja statistiline näitaja, mis kirjeldab tööturu olukorda puhastusteenuste sektoris, ja toodi esile olukorrad, kus oleks kasulik suurendada tööjõurännet. **Portugalis** avaldab ministeeriumidevaheline tööühm, mille tegevust koordineerib solidaarsus-, töö- ja sotsiaalkindlustusministeeriumi planeerimis- ja strateegiaosakond, kord aastas tööjõupuudust käsitleva aruande.

5.4 TÖÖJÕUPUUDUSEGA KUTSEALADE LOETELUD

Tööjõupuudusega kutsealade loetelusid kasutatakse mitmes liikmesriigis (AT, BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IE, LV, LU, LT, MT, NL, PL, SE, SK⁴⁷, UK) ning üldiselt sisaldavad need kutsealad, kus tööjõu nõudlus on tööjõu pakkumisest suurem.

Tööjõupuudusega kutsealade riiklikke loetelusid ajakohastatakse korrapäraselt: iga kolme kuu järel (ES), kord aastas (AT, BE, HR, HU, MT) või kaks korda aastas (IE⁴⁸, EL, LT, SK), iga kahe aasta järel (UK) või

⁴⁷ Slovakkias ei ole veel tehtud analüüsi või prognoosi, mille tulemusel valmib loetelu kutsealadest, kus valitseb tööjõupuudus.

Tööjõupuudusega kutsealade loetelu ei pea sisaldama kõiki töökohti, sest tööandjad ei ole kohustatud teatama tööturuametile vabadest töökohtadest, kui nad ei soovi neid täita kolmandate riikide kodanikega.

⁴⁸ Töölubadega seotud loetelud (HSEOL ja ICEL) vaadatakse läbi kaks korda aastas, tuginedes *National Skills Bulletinis* avaldatud

iga kolme aasta järel (FI). **Madalmaades** ei ole sätestatud kindlat sagedust. Osa riike ei koosta sellist loetelu (CZ, IT, LU) ja osa alles tegeleb selle koostamisega (Eestis võetakse see kasutusele alates 2016. aastast). **Prantsusmaal** on 2008. aasta määruses sätestatud selliste kutsealade loetelu, mille puhul esineb värbamisraskusi ja mis on seetõttu avatud kolmandate riikide kodanikele.

Tööjõupuudusega kutsealade loetelu koostamise **riiklik protsess** hõlmab tavaliselt 1) tööjõupuudusega kutsealade valikukriteeriumide kindlaksmääramist ja asjaomaste andmete kogumist, 2) mitme osapoolega konsultatsiooni korraldamist (vt punkt 5.6 „Konsulterimine sidusrühmadega“) ning 3) lõpliku otsuse tegemist selle kohta, millised kutsealad kaasata loetelusse (tavaliselt on see valitsuse otsus).

Enamikus riikides juhib tööjõupuudusega kutsealade loetelu koostamist avalik tööturuasutus (BE, DE, EL, HR, LT, LV, MT, NL, SE, SK) või töö- või siseministerium (FI, EE, ES, IE, FR⁴⁹, PL). **Ühendkuningriik** on erand, sest kogu tööjõupuudusega kutsealade loetelu koostamise protsessi koordineerimise eest vastutab rändeküsimuste nõuandekomitee (MAC). **Austrias** esitavad sotsiaalpartnerid loetelu projekti ja tööministerium kiidab selle heaks.

Tööjõupuudusega kutsealade loetelu koostatakse mitme kriteeriumi alusel. Põhikriteeriumid puudutavad tööturul valitseva pakkumise ja nõudluse analüüsi:

★ **nõudluse poole kriteeriumid** hõlmavad statistikat, mis põhineb tööandjaid puudutavatel uuringutel ja avalikus tööturuasutuses registreeritud vabade töökohtade andmetel (nt Läti). **Poolas** põhines nõudluse poole analüüs veel hiljuti ainult avalikule tööturuasutusele esitatud tööpakkumistel. Euroopa Sotsiaalfondist kaasrahastatud projekti raames töötati välja uus meetod ning nüüd hõlmab see analüüs tööandjaid puudutavat iga-aastast uuringut ja internetis avaldatud tööpakkumiste analüüsi kaks korda aastas;

★ **pakkumise poolel** analüüsitakse tavaliselt registreeritud töötute arvu ja profiili. Pakkumise poole analüüs võib hõlmata haridussüsteemist oodatavate tulevaste töötajate ressursi. Poolas täiendab avalikus tööturuasutuses registreeritud töötute andmeid näiteks statistika, mis hõlmab gümnaasiumilõpetajaid, üliõpilasi ja kõrgkoolilõpetajaid, töötuid ja vabasid töökohtasid kutsealade rühmade kaupa, ning Poola majandustegevusalade klassifikaator.

Paljudes riikides arvutatakse **nõudluse ja pakkumise poole analüüsi kombineerides** üldine määr või näitaja, mida kasutatakse tööjõupuudusega kutsealade loetelu koostamiseks (nt AT, DE, EE, ES, FR, IE, HR, MT, NL, UK). Näiteks **Austrias** on tööjõupuudus õiguslikult määratletud kui maksimaalselt 1,5 töötut töötisijat registreeritud vaba töökohta kohta (töötisijate ja vabade töökohtade suhtarv). **Horvaatias** koostatakse loetelu avaliku tööturuasutuse ulatusliku analüüsi põhjal, mis hõlmab vabasid töökohti tööturul, Horvaatia tööturuasutuses registreeritud töötute arvu, avalikus tööturuasutuses ühe aasta jooksul töötuna registreeritute arvu, tööandjaid puudutava uuringu tulemusi, nende isikute arvu, kes on suunatud aktiivsel tööturupoliitika meetmel „Töötute koolitamine“ põhinevale koolitusele, kõikide piirkondlike asutuste tööturu analüüsi ning välismaalastele eelmisel aruandeaastal välja antud töölubade arvu võrreldes välismaalastele antavate töölubadega seoses eelmisel aastal prognoositud aastase piirarvuga.

Leedus sisaldab tööjõupuudusega kutsealade loetelu kutsealaid, mida iseloomustab kõrge nõudlus ja ebapiisav pakkumine. Need on juhtumid, kus nõudlus on pakkumisest vähemalt kaks korda suurem ja vaba töökoht jääb täitmata vähemalt kolmeks kuuks. **Poolas** kasutatakse konkreetse kutseala liigitamiseks tööjõupuudusega kutsealade hulka peamise näitajana kutsealal valitseva ülejäägi (puuduse) intensiivsuse näitajat – s.o asjaomasel aruandeperioodil teatatud vabade töökohtade arv teataval kutsealal, mis on jagatud sellel kutsealal asjaomasel aruandeperioodil registreeritud töötute arvuga.

Enamikus liikmesriikides täiendavad tööturu hetkeolukorra staatilist ülevaadet prognoosid tööjõu tulevase nõudluse ja tööjõupuuduse kohta. **Madalmaades** kasutatakse vabade töökohtade ja registreeritud töötisijate analüüsi täiendamiseks näiteks tööturu analüüsi ja prognoosi. Ka **Eestis** koostatakse tööjõupuudusega kutsealade loetelu mitme analüüsi põhjal, sealhulgas tööjõu nõudluse prognoos ja tööjõuvajaduse kvalitatiivne analüüs, ning tuginedes sektoripõhiste ülevaadetele, tööandjaid puudutavatele uuringutele ja vabade töökohtade analüüsile. **Austria** on erand, sest seal põhineb loetelu üksnes tööturu hetkeolukorral.

Teatavates riikides võetakse arvesse **kohalikku/piirkondlikku mõõdet**, kasutades konsultatsioone (piirkondlikud ja kohalikud tööandjate organisatsioonid Kreekas, piirkondlikud avalikus tööturuasutused Horvaatias, Ungaris ja Leedus) või töötades välja piirkondlikud kutsealade baromeetrid. Mitmes riigis (FR, FI, HU) **koostatakse nii piirkondlikud kui ka riiklikud loetelud kutsealadest, kus valitseb tööjõupuudus.** **Soomes**⁵⁰ ja **Ungaris** on sisse seatud alt-üles

tööjõupuudusega kutsealade loetelule, mida ajakohastatakse kord aastas.

⁴⁹ Siseministerium koostöös Tööministeriumiga (FR).

⁵⁰ Soomes vastutavad töö- ja majandusarengu ametid (15) piirkondlike loetelude (kutsealade baromeetrid) koostamise eest ning riikliku kutsealade baromeetri koostab Töö- ja majandusministerium. Kutsealade baromeetrid ei ole otseselt seotud sisserändega, kuid piirkondlike baromeetreid kasutatakse

protsess, mille puhul piirkondlikud asutused koostavad tööjõupuudusega kutsealade piirkondlikud loetelud ning edastavad need riiklikule tasandile. **Prantsusmaal** on protsess seevastu ülevalt-alla, sest algselt koostatud riiklik loetelu jaotatakse seejärel piirkondlikule tasandile.

Liikmesriigid võib jaotada kolme laiemasse kategooriasse vastavalt sellele, mil määral nad kasutavad tööjõupuudusega kutsealade loetelusi tööjõurände vajaduste prognoosimiseks:

★ **liikmesriigid, kes määravad kindlaks tööjõupuuduse** (nt kutsealade baromeetrid või teabelehed), **kuid ei seo oma tööjõupuudusega kutsealade loetelusi tööjõurände poliitikaga** (HU, LV, LT, MT, NL, PL, SE, SK). Mõnes liikmesriigis koostatakse korrapäraselt tööjõupuudusega kutsealade loetelu, tehes kindlaks kutsealad, kus valitseb tööjõupuudus, kuid sidumata seda rändega ja/või kohandamata oma rändepoliitikat. **Ungaris** kasutatakse neid loetelusi stipendiumide määramiseks, püüdes toetada konkreetsete kvalifikatsioonide omandamist tööjõupuudusega kutsealadel. **Slovakkias** kasutatakse tööjõupuuduse kindlaksmääramise vahendeid ainult aktiivse tööturupoliitika vahendite ja hariduspoliitika väljatöötamiseks;

★ **liikmesriigid, kes koostavad tööjõupuudusega kutsealade loetelud muul eesmärgil kui tööjõurände, kuid kasutavad neid loetelusi oma tööjõurände poliitika aspektide väljatöötamiseks** (BE, FI). **Belgias** koostavad küll kõik kolm piirkonda kutsealade baromeetrid, kuid teistes liikmesriikides pikka aega elanud kolmandate riikide kodanike suhtes kohaldatakse tööjõupuudusega kutsealade loetelusi ning kindlaksmääratud kutsealade puhul on selle kategooria jaoks ette nähtud lihtsustatud menetlus. **Soomes** ei ole kutsealade piirkondlikud baromeetrid, mis sisaldavad tööjõupuudusega kutsealade loetelu, otseselt seotud rändega, kuid neid kasutatakse piirkondliku tööloapoliitika väljatöötamisel;

★ **liikmesriigid, kes koostavad tööjõupuudusega kutsealade loetelud sõnaselgelt kolmandate riikide kodanike vastuvõtmise üle otsustamise vahendina** (AT, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE⁵¹, LU, UK). Mitmes liikmesriigis kasutatakse tööjõupuudusega kutsealade loetelusi otseselt

kolmandate riikide kodanike vastuvõtmist käsitleva poliitika kindlaksmääramiseks. Nendes riikides on kõnealused loetelud õiguslikult siduvad ning võivad määrata kolmandate riikide kodanike riiki sisenemise ja riigis elamise tingimused (soodsamad tingimused) seoses kindlaksmääratud kutsealadega. Näiteks **Austrias** on kaks tööjõupuudusega kutsealade loetelu (oskustöötajate määrus ja oskustöötajate föderaalne maksimumarvu ületamist käsitlev määrus) õiguslikult siduvad, kui Austria avaliku tööturuasutuse kohalikud bürood teevad otsuseid tööolubade väljaandmise ja tingimuste kehtestamise kohta.

Rootsis puudub nende loetelude ja töötajate vastuvõtmise vahel küll otsene seos, kuid Rootsi migratsiooniamet avaldab loetelu avaliku tööturuasutusega konsulteerides kaks korda aastas ja töötajad võivad selle alusel esitada Rootsis viibides ja migratsiooniameti otsust oodates taotluse teatavale kutsealale kandideerimiseks, kui nad ei lahku vahepeal riigist.

5.5 (TÖÖJÕU)RÄNDE POLIITIKA KOHANDAMINE JA MUUTMINE TÖÖJÕUPUUDUSE KÄSITLEMISE EESMÄRGIL

Nagu punktis 4.1 märgitud, on 14 liikmesriiki selles uuringus osalenud 25 riigist sisse seadnud süsteimid tööjõupuuduse kindlaksmääramiseks ning kohandavad tööjõupuudust arvesse võttes oma rändepoliitikat. Punktis 5.2 käsitletakse meetodeid, mida need liikmesriigid kasutavad tööjõupuudusega kutsealade loetelude koostamiseks. Eri riigid on teinud tööjõupuudusele reageerimiseks erinevaid poliitilisi muudatusi, mida kirjeldatakse allpool.

Teatavates riikides on tööandjad, kes soovivad värvata tööjõupuudusega kutsealade loetelusse kantud töökohale kolmanda riigi kodaniku, **vabastatud tööturust tegemisest** (AT, BE, ES, IE, FR, HR, PL). **Iirimaal** ei pea tööturust läbima näiteks kolmandate riikide kodanikud, kes taotlevad kriitilistel kutseoskustel põhinevat tööoluba.⁵² **Poolas** ei koostata tööjõupuudusega kutsealade loetelusi, kuid tööandjad, kes soovivad palgata kolmandate riikide kodanikke teatavale kutsealale kuni kuueks kuuks 12kuulise ajavahemiku jooksul, saavad kasutada lihtsustatud menetlust, mille puhul kolmanda riigi kodanik ei pea läbima tööturust ega taotlema tööoluba.⁵³

Teabekast 3. Tööturust tegemise kohaldamine

Enamikus liikmesriikides (AT, BE, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, FR,

piirkondliku tööloapoliitika väljatöötamisel majandusarengu-, transpordi- ja keskkonnakeskustes (15).

⁵¹ Kolmandate riikide kodanike vastuvõtmise otsustamise vahendina koostatakse kaks kutsealade loetelu: HSEOL ja ICEL. Mõlemad põhinevad iga-aastases *National Skills Bulletinis* esitatud tööjõupuudusega kutsealade loetelul, mis koostatakse muul eesmärgil kui tööjõurände. Kaks tööolubadega seotud loetelu on i) kõrget kvalifikatsiooni nõudvate vastuvõetavate kutsealade loetelu (HSEOL) ja ii) tööloa saamiseks vastuvõetamatute töökategooriate loetelu (ICEL).

⁵² Kriitilistel kutseoskustel põhineva tööloa eesmärk on meelitada Iiri tööturule kõrge kvalifikatsiooniga töötajaid. Vastuvõetavad kutsealad on need, mida iseloomustab märkimisväärselt väike tööjõu pakkumine ja mis on Iiri majanduse jaoks kriitilise tähtsusega või kus aastapalk on üle 60 000 euro.

⁵³ Poola lihtsustatud menetlust kasutatakse kõige sagedamini seoses põllumajandus-, ehitus-, tööstusliku töötlemise ja transpordisektori töötajatega. Kui tööandja soovib hoida töötajat üle kuue kuu, peab töötaja taotlema kolme kuu järele tööoluba (asjaomane kolmanda riigi kodanik on siiski endiselt vabastatud tööturust tegemisest).

HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, SI, SK, UK) kasutatakse tööturute töajõurände juhtimise vahendina.

Liikmesriigid kohaldavad vabastust teatavatele töötajate kategooriatele (nt kõrge kvalifikatsiooniga töötajad, teadlased), kuid need kategooriad on riigiti erinevad.

Liikmesriigid võivad kohaldada erinevaid tööturute meetodeid. Enamasti veendutakse tööturute kaudu, et konkreetse vaba töökoha täitmiseks ei ole kindlaksmääratud tähtja jooksul olemas sobivat liikmeriigi või ELi kodanikust kandidaati. Näiteks **Madalmaades** ei kohaldata tööturute kõrge kvalifikatsiooniga töötajate suhtes. Igal kolmanda riigi kodanikul on õigus töötada Madalmaades, kui ta teenib üle 4189 euro kuus (alla 30aastaste puhul üle 3071 euro kuus). Sellele palgakriteeriumile vastavaid võõrtöötajaid käsitletakse kõrge kvalifikatsiooniga töötajatenä. **Leedus** ei kohaldata tööturute kõrge kvalifikatsiooniga töötajate suhtes, kelle palk võrdub vähemalt kolmekordse keskmise palgaga, st vähemalt 2140 eurot kuus (2015. aastal).

Enamikus liikmesriikides kehtestab tööandja töökoha puhul nõutavad omadused ja kvalifikatsioonid ning teavitab neist konkreetse tähtja jooksul asjaomaseid asutusi (nt avalikku tööturuasutust, riiklikke/kohalikke tööhõivekeskusi jmt). **Iirimaa** nõutakse testi puhul näiteks seda, et kõnealust vaba töökohta tuleb reklaamida sotsiaalministeeriumi tööturuasutuse või EURESe võrgustiku kaudu vähemalt kaks nädalat, üleriigilises ajalehes vähemalt kolm päeva ning kas kohalikus ajalehes või töökuulutuste veebilehel vähemalt kolm päeva. **Rootsis** nõutakse, et vaba töökohta tuleb reklaamida vähemalt kümme päeva Rootsi tööturuasutuse kaudu. Tööandja ei ole siiski kohustatud korraldama vaba töökoha täitmiseks tööstust ELi/EMP või Šveitsi kodanikuga ega teda tööle võtma. **Küproses** kohaldatakse tööturute kõikidel kutsealadel, välja arvatud rände jaoks mitteõblilike kutsealade loetelusse kantud kutsealad⁵⁴ ja kõrgepalgalised ametikohad (vähemalt 35 000 eurot aastas). Vaba töökohta tuleb reklaamida ajalehtedes ning avaliku tööturuasutuse ja EURESe kaudu ning töökohta tuleb üksikasjalikult kirjeldada.

Teistes riikides **tehakse erandeid arvulistest ülempiiridest (sisserände piirarvudest)**, mida kohaldatakse aastase kogurände suhtes (IT, EE, HR, PT), või kehtestatakse eri majandussektorite/kutsealade suhtes tööjõu nõudlusest olenevalt erinevad sisserände piirarvud (EL). **Kreekas** võib näiteks suurendada ettenägematutel põhjustel 10% võrra nende kolmanda riigi kodanikest töötajate koguarvu, keda võib tööle võtta konkreetsetel kutsealadel, kus valitseb tööjõupuudus (määratakse kord aastas ministeeriumide ühisotsusega).

Teistes riikides kasutatakse **punktipõhist süsteemi**, mille puhul antakse rändajatele, kellele pakutakse tööd teataval tööjõupuudusega kutsealal, lisapunkte. **Austrias** on näiteks kolmandate riikide kodanikel, kellele on pakutud tööd tööjõupuudusega kutsealal, õigus saada puna-valge-punane (RWR) kaart (mis lubab neil töötada 12 kuud), kui nad saavad vähemalt 50 punkti vastavalt teatavatele eelnevalt kindlaksmääratud kriteeriumidele, sealhulgas kvalifikatsiooni liik, töökogemus, keeleoskus ja vanus. **Austria** punktipõhine süsteem (RWR kaart) ei ole siiski piiratud kolmandate riikide kodanikega, kellele on pakutud tööd kutsealal, kus valitseb tööjõupuudus. RWR kaarti võivad taotleda ka kolmandate riikide kodanikud, kes on väga kõrge kvalifikatsiooniga

töötajad, teised võtmetöötajad, kõrgkoolilõpetanud või füüsilisest isikust võtmetöötajad.⁵⁵ Mõnes riigis on vastuvõtueeskirju kohandatud näiteks selliselt, et **vähendati miinimumtulu künnist** kolmandate riikide kodanike puhul, kellele on pakutud tööd teataval kutsealal (nt EE, EL, IE, LV, NL, UK). **Eestis** hiljuti vastuvõetud õigusaktiga nähakse näiteks ette, et selliste kolmandate riikide kodanike puhul, kellele pakutakse tööd tööpuudusega kutsealade loetelus nimetatud töökohal, on kohaldatav miinimumpalga nõue teiste võõrtöötajate suhtes kohaldatavast nõudest madalam. (Eestis kohaldatakse võõrtöötajate puhul üldnõuet, et nende palk peab olema vähemalt võrdne viimase keskmise aastapalgaga, mida on korrutatud koefitsiendiga 1,24. Teatavate ELi sinise kaardi taotlejate puhul on see miinimumtulu künnis kõrgem).

Lisaks on teatavate liikmesriikide õigusaktides nähtud muudatusena ette **lihtsustada konkreetsete juba riigis viibivate kolmandate riikide kodanike rühmade juurdepääsu tööturule**, näiteks kolmandate riikide kodanikud, kes on vastu võetud õpingute eesmärgil ja/või varjupaigataotlejana, ning välismaalased, kelle väljasaatmine on peatatud. **Saksamaal** võidakse näiteks pikendada edukalt õppekursuse läbinud kolmanda riigi kodaniku elamisluba kuni 18 kuu võrra (ja nende isikute puhul, kes on edukalt läbinud Saksamaal kutseõppekursuse, kuni 12 kuu võrra), et neil oleks võimalik otsida oma kvalifikatsioonile vastavat tööd. **Leedus** pikendatakse elamisluba vastavalt kuni 6 kuu võrra. **Rootsis** võivad varjupaigataotlejad, kes on saanud oma varjupaigataotluse kohta lõpliku eitava otsuse, taotleda teatavatel tingimustel riigis viibimise ajal elamis- ja tööloa. **Prantsusmaal** antakse üheaastane luba üliõpilastele, kes on omandanud Prantsusmaal vähemalt magistrakraadi ja soovivad saada kutsealast kogemust, tingimusel et nad vastavad oma koolitusega seotud töö- ja palgatingimustele.

Teistes liikmesriikides, nagu **Iirimaa**, pakutakse kriitilistel kutseoskustel põhineva tööloa omamise korral **kohest võimalust perekonna taasühinemiseks**. Osa liikmesriike on sõlminud **konkreetsete kolmandate riikidega kahepoolsed kokkulepped**, millega antakse nendest riikidest pärit töötajatele lihtsustatud juurdepääs teatavatele kutsealadele (nt FR). **Prantsusmaal** sisaldavad näiteks kolmandate riikidega (sh Benin, Gabon, Senegal, Tuneesia) sõlmitud kahepoolsed kokkulepped tööjõupuudusega kutsealade loetelu. Kui nendest riikidest pärit võõrtöötajatele pakutakse tööd kutsealal, mis on nimetatud kahepoolsel kokkuleppele lisatud tööjõupuudusega kutsealade loetelus, ei kohaldata nende suhtes tööturute.

Soomes on kolmandate riikide kodanikel lubatud töötada kuni kolm kuud viisaga või viisavabalt (kuid tegemist on viisavaba riigi kodanikega) hooajatöötajaid vajavates sektorites (nt marjafarmid).

⁵⁴ See meede kehtestati 2010. aastal majanduskriisi tagajärgede tõttu.

⁵⁵ Vastuvõtukriteeriumide üksikasjade kohta vt www.migration.gv.at/en/.

Osa liikmesriike on kehtestanud **ajutise reguleerimise mehhanismid**, mida kohaldatakse nende kolmandate riikide kodanike suhtes, kes juba töötavad teatavatel kutsealadel, kus valitseb tööjõupuudus (nt Austria kauplemisloa kasutamise kaudu õendussektoris ja Prantsusmaal).

5.6 KONSULTEERIMINE SIDUSRÜHMADEGA

Enamikus riikides on konsulteerimine sidusrühmadega tööjõurände poliitika väljatöötamise ja/või kohandamise oluline osa. Selles uuringus osalenud 25 riigist vähemalt 12 on kasutanud ametlikku konsulteerimisstruktuuri või selle spetsiaalselt nimetatud eesmärgil sisse seadnud (AT, BE, CZ, EL, FI, FR, HU, IE, IT, LU, MT, NL), samal ajal kui teistes riikides kaasatakse sidusrühmi rohkem *ad hoc* alusel (CY, HR, PL, LT, SK). **Leedus** puuduvad vahendid, et konsulteerida sidusrühmadega tööjõurände poliitika väljatöötamisel ja kohandamisel. **Lätis** puudub spetsiaalne vahend, et konsulteerida eelkõige tööjõurände poliitika väljatöötamise ja kohandamise üle, kuid tööjõurände poliitika küsimusi arutatakse sidusrühmadega kutseharidust ja tööhõivet koordineeriva kolmepoolse allnõukogu raames. **Portugalis** võivad sotsiaalpartnerid esitada tööküsimuste alalise komitee kaudu eelnevalt oma arvamuse kavandanud aastase piirarvu kohta, mille kiidab heaks ministrite nõukogu. Küproses osalevad sotsiaalpartnerid valdkondlikes kolmepoolsetes tehnilistes komiteedes, mis tegutsevad tööturustesti ajal konsultatiivorganitena.

Ametlik mehhanism hõlmab tavaliselt sotsiaalpartnerite osalemist konsultatiivorganites, sealhulgas avaliku tööturuasutuse haldusnõukogus (AT, CZ), võõrtöötajate õigusi ja tööhõivet käsitlevates riiklikes nõukodades (BE, CZ), sisserändeküsimusi käsitlevates piirkondlikes komiteedes/nõukogudes (FI, IT), majandus- ja sotsiaalnõukogudes (CZ, EL, SK, NL), esinduskodades (sh töötajad, kaubandus ja käsitöö, ettevõtlus) (LU), kutseharidusnõukogudes (HU, SK), tööfondis (NL) või tulevase kutseoskusvajadusi käsitlevates eksperdirühmades, mida täiendab tõenditepõhine ametlik läbivaatamisprotsess (IE). **Rootsis** on õigusnormidega ette nähtud, et sotsiaalpartneritele tuleks anda võimalus esitada arvamus, kas palk, kindlustuskate ja muud tööloa taotlejale pakutavad töötingimused on kooskõlas Rootsi kollektiivlepingutes või asjaomase majandussektori või kutseala tavades ettenähtud tingimustega.

Lisaks sotsiaalpartneritele, kellega ulatuslikult konsulteeritakse, võivad paljudel juhtudel olla kaasatud ka teised sidusrühmad (nt CZ, EL, FI, IT, IE). Näiteks **Tšehhi Vabariigis** kuuluvad välismaalaste õiguste komiteesse nii riiklike haldusorganite kui ka kodanikuühiskonna (rahvusvahelised organisatsioonid, valitsusvälised organisatsioonid, teadlased) esindajad. **Kreeka** majandus- ja sotsiaalnõukogus on kolm osapoolt: sidusrühmad (tööandjad, ettevõtjad ja töötajad), muud põllumajandusettevõtjate, vabakutseliste ja tarbijate organisatsioonid, keskkonnaorganisatsioonid, puudega inimeste õiguste eest võitlevad organisatsioonid ja soolise võrdõiguslikkuse küsimusi käsitlevad organisatsioonid ning kohalik omavalitsus.

Kõikides liikmesriikides, kus koostatakse tööjõupuudusega kutsealade loetelud (AT, BE, DE, EE, EL, ES, FI⁵⁶, FR, HR, HU, IE, LV, LU, LT, MT, NL, PL, SE, SK, UK), korraldatakse selle protsessi raames konsultatsioone sidusrühmadega olenemata sellest, kas need loetelud on seotud tööjõurände poliitikaga või mitte. Nendes riikides konsulteerib peamine koordineeriv osapool – tavaliselt avalik tööturuasutus või töoministerium – kutsealadel valitsevat tööjõupuudust kindlaks määraates erinevate sidusrühmadega.

Eri ministeeriumitel ja riigiasutustel on paljudes riikides oluline roll tööjõupuudusega kutsealade loetelu koostamisel (AT, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HU, IE, LV, MT, NL). **Irimaal** näiteks teeb töö-, ettevõtlus- ja innovatsiooniministerium tihedat koostööd tervishoiuameti ja tervishoiuministeriumiga, sest veerand kuni kolmandik kõikidest tööaladest anti aastatel 2014–2015 tervishoiusektori töötajatele. **Eestis** koostatakse esimene tööjõupuudusega kutsealade loetelu, mis antakse välja 2016. aastal, peamiselt erinevate ministeeriumide koostöös. **Prantsusmaal** esitavad tööjõupuudusega kutsealade riikliku loetelu koostamiseks andmeid paljud riigiasutused, sealhulgas avalik tööturuasutus, riiklikult rahastatud teadusinstituudid ja -asutused (DARES, INSEE) ning töötuskindlustusasutus. **Maltas** konsulteeritaks selliste üksustega nagu Malta turismiamet, spordinõukogu, tervishoiuministerium ning jätku- ja kõrghariduse riiklik komisjon. **Kreekas** konsulteeritakse piirkondlike haldusasutustega.

- ★ Enamikus liikmesriikides on **sotsiaalpartnerid** tööjõupuudusega kutsealade loetelude koostamisel **peamised sidusrühmad** (AT, SE, ES, EL, BE, FR, FI⁵⁷, HR, HU, IE, LV, NL). Nad on oma teadmiste tõttu tööturust ja tulevastest kutseoskusvajadustest peamised osalejad riiklikus konsultatsiooniprotsessis. **Austria** paistab selles küsimuses eriti silma, sest sotsiaalpartneritel on spetsiaalse kahepoolse komitee kaudu keskne roll loetelu koostamisel. Sotsiaalpartnerite ja tööandjatega konsulteeritakse otse – tavaliselt tööandjaid puudutavate uuringute ja/või intervjuude kaudu (BE, EE, LV, PL) või konsulteerides tööandjate ühenduste ja sotsiaalpartnerite esindajatega – ja/või selliste esindusorganite kaudu nagu majandus- ja sotsiaalnõukogu (EL), kutsekojad (HR, HU) ja laiapõhjalisemad mitmepoolsed organid (vt allpool).

⁵⁶ Soomes konsulteeritakse erinevate sidusrühmadega (sh sotsiaalpartnerid) piirkondliku tööloapoliitika väljatöötamisel. Kutsealade baromeetrite koostamisel selliseid konsultatsioone paraku ei korraldata (töö- ja majandusarengu ametid koostavad piirkondlikud kutsealade baromeetrid pärast seda, kui ministerium on koostanud riikliku baromeetri). Teisalt võetakse neid piirkondlikke kutsealade baromeetreid arvesse piirkondliku tööloapoliitika väljatöötamisel.

⁵⁷ Ainult seoses piirkondliku tööloapoliitikaga. Selle poliitika töötavad välja majandusarengu-, transpordi- ja keskkonnakeskused koostöös töö- ja majandusarengu ametite, tööturu organisatsioonide ja teiste koostööpartneritega, et kaardistada tööturu olukord ning tööjõu kättesaadavus eri kutsealadel.

★ Mitmes liikmesriigis konsulteeritakse tööjõupuudusega kutsealade loetelu koostamisel **teatavate teiste mitmepoolsete organisatsioonide ja asutustega** (FI⁵⁸, HU, IE). **Ungaris** vastutavad tööjõupuudusega kutsealade piirkondlike loetelude vastuvõtmise eest piirkondlikud kutsehariduskomiteed, kuhu kuuluvad seitse liiget, kes esindavad kohalikke tööandjaid ja tööandjate organisatsioone, avalikku tööturuasutust, piirkondliku omavalitsuse haridusosakonda ja volikogu. **Iirimaal** võtab töö-, ettevõtlus- ja innovatsiooniministeerium tööjõupuudusega kutsealade loetelu koostamisel arvesse tulevaste kutseoskusvajaduste eksperdirühma tööd. Eksperdirühma kuuluvad ettevõtjate, töötajate, haridussüsteemi ning riigiasutuste esindajad. Ministeerium kohtub ka paljude sidusrühmadega, sealhulgas tööandjate, valitsusasutuste ja ametiühingutega.

★ Tööjõupuudusega kutsealade loetelu koostamise on sageli kaasatud ka **tööturu- ja rändeekspertid** (BE, NL, UK; Belgias on need ekspertid avaliku tööturuasutuse töötajad). Ühendkuningriigis määrab tööjõupuudusega kutsealade loetelu sisu rändeküsimuste nõuandekomitee (MAC). MAC on valitsusväline avalik asutus, kuhu kuuluvad majandus- ja rändeekspertid, kes nõustavad valitsust rändeküsimustes. MAC tegeleb ka andmete kogumisega asjaomastelt sidusrühmadelt.

5.6.1 TÖÖJÕUPUUDUSE KINDLAKSMÄÄRAMISEGA SEOTUD PROBLEEMID JA RISKID

Mitmes liikmesriigis on tuvastatud tööjõupuuduse ja tööjõurände vajaduse kindlaksmääramise vahendite kasutamisega seotud **probleemid ja riskid** (BE, CZ, DE, EL, FI, FR, IE, IT, LV, NL, PL, SK, UK). Enamik teatatud probleemidest tulenevad meetoditest (BE, CZ, DE, FI, IE, IT, LV, UK) ja/või on seotud tööjõupuuduse prognoosimist mõjutavate väliste probleemidega, sealhulgas tehnoloogilised, majanduslikud, poliitilised ja sotsioloogilised muutused tööturul (DE, FI, NL). Tuleb märkida, et riikides, kus ei ole kindlaks tehtud (märkimisväärset) tööjõupuudust (nt **Läti**), ei peeta meetoditest tulenevate probleemid mõju eriti oluliseks. **Soome, Läti** ja **Poola** teatel on nende riigis vaja poliitika toetamiseks süstemaatilisemalt ja koordineeritumalt kasutada olemasolevaid vahendeid ning levitada tulemusi.

Hispaania teatas, et kuna tööturustest kohaldatakse ainult tööjõurände, mitte perekonnarände korral, on sellel rändevoo haldamisel piiratud mõju.

5.6.2 MEETODITEST TULENEVAD PROBLEEMID

Isegi kui tööturuandmed on suurepärased ja tööjõupuudusega kutsealade kindlakstegemiseks kasutatakse mitut lähenemisviisi, esineb tööjõupuuduse kindlaksmääramisel teatavaid

meetoditest tulenevaid probleeme seoses välistegurite (nt majandustsükkel, tehnika areng, piiriüleised allhanked, muutused haridus- ja koolitusmudelites ning muutused tootmiskorralduses, palkades ja töötingimustes) täpse arvessevõtmisega.⁵⁹

Austrias, Iirimaal, Leedus, Saksamaal, Soomes ja Tšehhi Vabariigis tuvastati ühine probleem, et tööandjad ei teavita avalikku tööturuasutust kõikidest täitmata töökohtadest. **Saksamaal** ja **Soomes** võib hinnangute kohaselt olla avalikus statistikas esitatud andmetega võrreldes kaks korda rohkem täitmata töökohti. See võib mõjutada töö- ja majandusarengu ametite hinnangutel põhineva kutsealade baromeetrite süsteemi täpsust. **Belgias** esineb tööjõurände poliitikas kasutatavate tööjõupuudusega kutsealade loetelude puhul probleeme üksikute kutsealade liigitamisega. 2006. aastal koostatud tööjõupuudusega kutsealade loetelud sisaldavad liiga avaralt määratletud kutsealasid ja seetõttu on loetelude kasutamine tööjõurände vahendina raskendatud. **Austrias** on avalikul tööturuasutusel üsna piiratud teave vabade töökohtadest kõrget kvalifikatsiooni nõudvatel kutsealadel, sest registreeritud vabad töökohad ja töötajad kuuluvad enamast tööturu madala ja keskmise kvalifikatsiooniga segmentidesse. **Prantsusmaa** andmetel esineb probleeme seose puudumise tõttu tööjõupuuduse kindlaksmääramiseks kasutatavate vahendite ja tööjõupuudusega kutsealade loetelu vahel. Lisaks ei ole need loetelud kooskõlas tööturu vajadustega, mida on analüüsinud erasektor.

Ühendkuningriigis seisneb peamine tööjõupuudusega kutsealade loetelu puhul tuvastatud probleem selles, et loetelu põhineb olemasoleval statistikal, olles seega pigem reaktiivne kui proaktiivne. Rändeküsimuste nõuandekomitee tellis selle probleemi lahendamiseks 2014. aastal uurimisprojekti, mille raames püütakse hinnata rände valdkonnas olemasolevaid prognoosimeetodeid.

5.6.3 VÄLISKESKKONNA ARENGUGA SEOTUD PROBLEEMID

Välised probleemid mõjutasid kõige sagedamini tööjõu pakkumises ja nõudluses toimuvate muutuste prognoosimist. **Soomes** tundub esinevat probleeme pakkumise ja nõudluse tasakaalustamisega tööturul: isagi samas valdkonnas võib samaaegselt olla nii töötajaid kui ka selliseid vabu töökohti, mida tööandjatel on raske täita. Tööturu väljavaateid mõjutab piirkondlik liikuvus, mida omakorda mõjutab eluasemeturu olukord.

Madalmaades on sotsiaal- ja majandusnõukogu täheldanud, et tööturu prognoose võib mõjutada ettenägematu tehnika areng. Tehnika arengul võib äritegevuse lihtsustamise kaudu olla näiteks otsene mõju kutsealade olemusele ja töötajate nõutavale arvule. Majanduslik-, poliitiline ja sotsiaalne areng võib muuta ka sektorivahelisi ja riikidevahelisi suhteid.

⁵⁸ Vt jooneline märkus 57.

⁵⁹ IOM (2012), „Labour shortages and migration policy“, kättesaadav aadressil: ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=9928&langId=en.

6 Tööjõurände poliitika tulemuste seire seoses kutsealadega, kus valitseb tööjõupuudus

Analüüs, mis käsitleb tööjõurände mõju tööjõupuudusega kutsealadele, võib anda kasulikku teavet poliitikakujundajatele, kelle eemärk on kohandada tööjõupuuduse kõrvaldamiseks vastuvõtupoliitikat. Enamikus liikmesriikides on küll kasutusele võetud tööjõurände üldise seire mehhanismid, kuid siiski ei jälgita suuremas osas liikmesriikides konkreetselt tööjõurände mõju tööjõupuudusega kutsealadele (CY, EE, EL, LT, LU, LV, NL, PT, SK, UK) või jälgitakse seda üksnes piiratud ulatuses (BE, DE, ES) või *ad hoc* alusel (AT, DE, FI, FR, SE). Tööjõurände mõju tööjõupuudusega kutsealadele jälgitakse **Horvaatias, Iirimaa, Itaalias, Maltas ja Poolas**. **Horvaatias** ja **Itaalias** on õigusaktidega ette nähtud jälgida tööjõurände mõju tööjõupuudusega kutsealadele, kuid **Maltas** on see ette nähtud pehmes õiguses.

6.1 LIIKMESRIIGID, KUS EI JÄLGITA TÖÖJÕURÄNDE MÕJU TÖÖJÕUPUUDUSEGA KUTSEALADELE

Tööjõurände mõju tööjõupuudusega kutsealadele ei jälgita üheksas liikmesriigis (CY, EE, EL, LT, LU, LV, NL, PT, SK, UK). Nendes liikmesriikides jälgitakse küll üldiselt tööjõurände voogusid (nt rändajate netovood, elamislubade ja väljaantud viisade liigid), kuid seire ei hõlma tööjõupuudusega kutsealadele avalduvalt mõju.

Mis puutub kavandatud meetmetesse, siis **Eestis** võetakse tööjõupuudusega kutsealade loetelu kasutusele 2016. aastal ja see vaadatakse läbi iga kahe aasta järel; seoses sellega hakatakse teostama täpsemat seiret võõrtöötajate ja tööturu vajaduste vastavuse üle. **Kreekas** moodustatakse rändepoliitika ja sotsiaalse integratsiooni komitee, mille üks volitusi on jälgida muutusi rändevooades. **Portugalisis** ei ole kavandatud ühtegi ametlikku seirevahendit, kuid tööhõive ja kutsekoolituse instituudi aruandes analüüsitakse sisserände piirarvude rakendamise taset.

6.1.1 LIIKMESRIIGID, KUS SEIRE TOIMUB AD HOC ALUSEL

Viie liikmesriigi andmetel ei ole neil küll ühtegi süstemaatilist või korrapärast vahendit, et jälgida tööjõurände mõju tööjõupuudusega kutsealadele, kuid seda mõju hinnatakse *ad hoc* alusel (AT, DE, FI, FR, SE). **Austrias** esitati puna-valge-punase kaardi aruannetes 2012. ja 2013. aastal kaardiomanike kutseprofiilide statistiline analüüs; samuti analüüsiti selle kaardi kui sisserände juhtimise vahendi mõju. **Saksamaal** on teadusinstituudid ja kutseühingud avaldanud oskustöötajate puudust ja rännet käsitlevaid uuringuid, sealhulgas prognoose. **Soomes** võetakse piirkondliku tööloapoliitika väljatöötamisel arvesse varasema poliitika tulemuslikkust. Samuti tehakse tööjõurände *ad hoc* seiret seoses konkreetsete sektorite kutsealadega. 2015. aasta alguses jälgiti näiteks stjuardesside ja stjuardite olukorda, kuna kohalik lennuettevõtja Finnair palkas oma töötajad

kulude kokkuhoiu nimel teistest riikidest. **Prantsusmaal** analüüsiti 2011. aastal tööjõupuudusega kutsealade loetelu läbivaatamisel rände mõju sellistele kutsealadele. Seda teemat puudutati ka sisserännet ja varjupaigaõigust käsitlevas parlamendi aastaaruandes ning parlamendi aruteludes 2013. aastal. Ühtegi uut meetet ei ole nende arutelude tulemusel seni siiski vastu võetud.

6.2 LIIKMESRIIGID, KUS SEIRE PIIRDUB KONKREETSETE KATEGOORIATEGA

Belgias avaldavad piirkondlikud majandusrände ametid väljaantud töölubade statistikat, eristades konkreetsete tööjõupuudusega kutsealade puhul uute ELi liikmesriikide kodanikke, kelle suhtes kohaldatakse töötajate vaba liikumise piiranguid (Horvaatia kuni 20. juuni 2015⁶⁰), ja teises liikmesriigis pikaajaliselt elanud kolmandate riikide kodanikke, sest mõlemad kategooriad vajavad tööturule pääsemiseks tööloa konkreetset tööjõupuudusega kutsealal. **Saksamaal** ei kogu föderaalne tööhõiveamet küll andmeid, mis käsitlevad tööjõupuudusega kutsealadel olevate töökohtade täitmist vastsaabunud kolmandate riikide kodanikega, kuid kättesaadav on tervishoiutöötajate (ISCO-08 kategooria 221) statistika, liigitatuna päritoluriigi järgi.⁶¹

6.3 LIIKMESRIIGID, KUS KORRAPÄRASELT JÄLGITAKSE TÖÖJÕURÄNDE MÕJU TÖÖJÕUPUUDUSEGA KUTSEALADELE

Tööjõupuuduse ja rände alalise seire vahendid on olemas viies liikmesriigis (IE, IT, HR, MT, PL). **Horvaatias** ja **Itaalias** jälgitakse tööjõupuudusega kutsealadel olevate töökohtade täitmist võõrtöötajatega aastaste vastuvõtupiirarvude kindlaksmääramise ametliku protsessi osana. **Iirimaa** ja **Maltas** kasutatakse seda analüüsi tööjõupuudusega kutsealade loetelude koostamisel. **Poolas** kasutatakse tööjõuülejäagi ja -puudusega kutsealade ning tööjõurände seiret analüüsi eesmärgil ainult selleks, et jälgida tööjõu nõudluse ja pakkumisega seotud suundumusi eri piirkondades ja kutsealadel. Allpool on teabekastis 4 kirjeldatud üksikasjalikumalt **Iirimaa** ja **Itaalias** kasutatavaid seiremeetodeid.

Teabekast 4. Rände mõju jälgimine tööjõupuudusega kutsealadel – Iirimaa ja Itaalia näited

Iirimaa iga-aastases aruandes **National Skills Bulletin** (NSB), milles eesmärk on kindlaks määrata Iiri tööturul valitsev tööjõupuudus, on analüüsi konkreetne komponent pühendatud mõjule, mida ränne avaldab Iiri tööturule. Töö-, ettevõtlus- ja innovatsiooniministeerium jälgib väljaantud lubade arvu pidevalt seoses tööjõupuudusega kutsealade loetelude läbivaatamisega kaks korda aastas. Tulevaste kutseoskusvajaduste eksperdirühma (EGFSN) avaldatud National Skills Bulletinis määratakse kutsealade rühmad kindlaks

⁶⁰ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1067>

⁶¹ Statistika hõlmab vaid kumulatiivseid väärtusi aasta kohta.

SOC 2010 klassifikaatori alusel. Analüüsitakse 130 kutsealade rühma demograafilist profiili, personali suurenemis-, asendamise- ja vahetumäära ning mittekodanikest töötajate osakaalu. Kutseoskuste ja tööturu üksus (SLMRU) kasutab mitmesuguseid allikaid, et koostada olemasolevate kutseoskuste terviklik koondülevaade. Eksperdirühm avaldab ka vabade töökohtade ülevaate ja valdkondlikud uuringud.

Itaalias loodi võõrtöötajate pakkumise ja nõudluse elektrooniline register, mis on seotud riikliku sotsiaalkindlustusinstituudi (INPS) ja Questure' (provintsi politseiametid) registritega. Elektrooniline register tagab sisserändega seotud ühtse liidese kaudu automaatselt ja tsentraliseeritud teabe saamise töö eesmärgil riiki sisenenute ja töösuhete kohta ning võimaldab teha korrapäraselt seiret. See seiretegevus on aluseks tulevaste sisserände piiravate kindlaksmääramisel. INPSi elektrooniline register sisaldab teavet kutsealade ja ametikohtade liigi kohta. Paraku ei ole selline teave avalik. Selle saamiseks tuleb esitada kirjalik taotlus ja saada pädeva asutuse luba.

Enamik liikmesriikides, kus on kasutusele võetud mõni seirevahend, osalevad seires sotsiaalpartnerid ja teised sidusrühmad (DE, FI, HR, IE, IT, MT, PL, UK). Mõnes riigis on sotsiaalpartnerid kaasatud vastuvõtuvahendite kasutuselevõttu käsitlevatesse aruteludes (FI, HR, IE, UK), samal ajal kui teistes riikides on nad esitanud teavet või koostanud aruandeid. **Saksamaal** on näiteks teatavad kutseühendused, nagu Saksa Inseneride Liit, koostanud analüüsivaid aruandeid ja prognoose. **Prantsusmaal** teatas, et erinevate kutseühenduste esindajad olid pettunud, kuna neid ei kaasatud tööjõupuudusega kutsealade loetelu ega seiremeetmete väljatöötamise. Need ühendused on loonud oma seirekeskused ja prognoosivahendid, et jälgida tööjõupuudusega kutsealaid. See näitab tulevaste meetmete vajadust, et aktiivselt kaasata need sidusrühmad.

6.4 PROBLEEMID, MIS SEONDUVAD TÖÖJÕURÄNDE MÕJU JÄLGIMISEGA TÖÖJÕUPUUDUSEGA KUTSEALADEL

Liikmesriikide teatel esineb probleeme tööjõurände mõju jälgimisel tööpuudusega kutsealadel, sealhulgas standarditud andmekogumise probleemid ja puudumine (AT, BE, CZ, EL, FI, PL, SE), andmete hindamise ja analüüsiga tegelevate töötajate vähesus (HR), sotsiaalpartnerite ametliku rolli puudumine (BE) ja muude elamisloakanalite kasutamine (FI). Eelkõige **Austria**, **Belgia** ja **Soome** on teatanud, et neil puudub standarditud seire, mis seob tööhõive sisserändestatistikaga. Allpool on teabekastis 5 kirjeldatud **Belgias** ja **Soomes** esinevaid probleeme.

Teabekast 5. Probleemid andmete kogumisel – Belgia ja Soome näited

Belgias peaksid piirkondlikud majandusrände ametid olema tööjõurände ärakasutamise jälgimiseks suutelised registreerima kõik tööload vastavalt kutsealadele. Samuti tuleks teha kooskõlastatud jõupingutusi järgmise kahe eri süsteemi sidumiseks: 1) piirkondlike tööturuasutuste andmebaasid, mis sisaldavad iga (tööjõupuudusega) kutseala täpset nimetust ja kirjeldust ning on seotud kutseala koodidega (soovitavalt Euroopa tasandil võrreldavad), ja 2) piirkondlike majandusrände ametite rakendussüsteemid. Viimased annaksid siis tööloa ainult koodidel põhineva

andmebaasi alusel. Tööjõurände on sel juhul täpselt seotud avaliku tööturuasutuse teadmistega tööturu vajadustest ja tööjõupuudusega kutsealadest.

Soomes ei ole eri haldussektorite statistika kooskõlas. Soome Riigikontroll juhtis oma tegevusaruandes tööpõhise sisserände kohta tähelepanu võõrtöötajate registreerimisel ja nende kasutamise statistikas esinevatele puudustele. Kuna teave ajutiste võõrtöötajate kohta on jagunenud eri asutuste registrite vahel, on keeruline usaldusväärset hinnata võõrtöötajate arvu ja kasutamist. Töörühm pakkus lahendusena välja statistikasüsteemi, kuid selle väljatöötamist ei ole veel finantsprobleemide tõttu alustatud. Lisaks ei jälgita süstemaatiliselt, millist tähtsust omavad (omasid) väljaantud load tööjõupuuduse seisukohast lähtudes. Samuti ei jälgita, mis juhtub pärast loa väljaandmist – st kas asjaomased isikud jäid riiki edasi või lahkusid ja kas nad on leidnud teise töökohta.

6.5 ELI-SISESE LIIKUVUSE SEIRE MEHHAANISMID JA VAHENDID

6.5.1 ELI KODANIKE LIIKUVUSE SEIRE

Enamik selles uuringus osalenud liikmesriike teatasid, et kuigi nad koguvad statistikat liikumisvabadust kasutavate Euroopa Liidu kodanike tööhõive kohta (nt haldusandmete, uuringute ja rahvaloenduse abil), ei jälgita konkreetselt tööjõupuudusega kutsealadel olevate töökohtade täitmist liidu kodanikega.

- ★ Liikumisvabadust kasutavate Euroopa Liidu kodanike tööhõiveandmete allikaks on muu hulgas **haldusandmed**, mida koguvad tööbürood või tööministeeriumid (AT, BE, CZ, DE, FI, HU, IT, SK), immigratsiooniasutused (HU, FI, SE enne 2014. aastat), maksuametid (FI, SE) ja/või statistikaametid (AT, FI – ainult alaliste elanike kohta, HR, SI). **Austrias** näiteks registreeritakse tööturu andmebaasis kõik erasektoris sõlmitud töösuhted, niipea kui sotsiaalkindlustusamet neist teada saab. Paraku kantakse registrisse ainult tööandja sektor, mitte töötaja konkreetne elukutse. Horvaatia tööturuasutusel on teave kolmandate riikide kodanike ELi-sisese liikuvuse kohta ainult siis, kui nad on registreeritud töötutena.

★ **Uuringud** (IE, UK) – **Iirimaal** on peamiseks andmeallikaks Iirimaal töötavate Euroopa Liidu kodanike kohta riiklik statistikaamet, kes avaldab kord kvartalis tööjõu-uuringu tulemused dokumendis „Quarterly National Household Survey“. **Ühendkuningriigis** hinnatakse Euroopa Liidu (ja kolmandate riikide) kodanike sisserännet tööga seotud põhjustel rahvusvahelise reisijate uuringu⁶² alusel. Selles eristatakse tööpakkumise saanud üksikisikuid ja töötajaid, kuid ei uurita, kas tööpakkumise saanud üksikisikud asuvad täitmata töökohtadele või kas vabasid töökohti käsitletakse tööjõupuudusega kutsealadena.

★ **Rahvaloendused** (nt EE, FR, HR, LT).

Kreekas, Lätis, Maltas ja Portugalis ei koguta üldse statistikat liikumisvabadust kasutavate Euroopa Liidu kodanike tööhõive kohta.

6.5.2 KOLMANDATE RIIKIDE KODANIKE ELI-SISESE LIIKUVUSE SEIRE

Osa liikmesriike andsid teavet oma lähenemisviisi kohta kolmandate riikide kodanike ELi-sisese liikuvuse seire valdkonnas (BE, EL, FR, HU, LT, LU, UK). Enamik neist (EL, FR, LT, LU, UK) teatasid, et praegu puuduvad vahendid vabasid töökohtasid täitvate töötajate ELi-sisese liikuvuse seireks. **Belgias** kantakse siiski föderaalvalitsuse LIMOSA andmebaasi⁶³ töötajad, kes on lähetatud teisest Euroopa Liidu riigist või kolmandast riigist ajutisele töökohale Belgias, ning füüsilisest isikust ettevõtjad, kes tulevad Belgiasse tegema teatavat tööd. **Ungaris** analüüsitakse kolmandate riikide kodanikest töötajate sissevoolu statistiliselt kord aastas ning uuritakse töölubade arvu ja asjaomaseid sektoreid. Analüüsil puudub siiski otsene seos tööjõupuudust käsitleva poliitikaga. **Tšehhi Vabariigis** on tööandjad kohustatud teavitama välismaalase töölevõtmisel avalikku tööturuasutust, kuid ELi-sisese liikuvuse süstemaatilist seiret ei tehta.

Neid andmeid täiendavad ERV 2013. aasta uuringu „Kolmandate riikide kodanike ELi-sisene liikuvus“ järeldused, mille kohaselt on kolmandate riikide kodanike ELi-sisese liikuvuse statistika kättesaadavus piiratud.⁶⁴

⁶² Rahvusvaheline reisijate uuring: <http://www.ons.gov.uk/ons/about-ons/get-involved/taking-part-in-a-survey/information-for-households/a-to-z-of-household-and-individual-surveys/international-passenger-survey/index.html>; andmed avaldatakse kord kvartalis osana riikliku statistikaameti rändestatistika aruandest „Migration Statistics Quarterly Release“ (MSQR <http://www.ons.gov.uk/ons/rel/migration1/migration-statistics-quarterly-report/february-2015/stb-msqr-feb-2015.html>).

⁶³ https://www.socialsecurity.be/foreign/en/employer_limosa/home.html.

⁶⁴ Euroopa rändevõrgustik (2013), kokkuvõttev aruanne „Kolmandate riikide kodanike ELi-sisene liikuvus“.

7 Järeldused

Selle uuringu raames kogutud statistilised andmed võimaldavad teha teatavaid esialgseid tähelepanekuid liikmesriike mõjutava tööjõupuuduse ulatuse ja liigi kohta. Esiteks on täitmata töökohtade arv Euroopa Liidus märkimisväärne, isegi kui võtta arvesse ainult kuut eelnevalt väljavalitud sektorit. (Vt tabel 1 punktis 1.3). Teiseks ei ole kõrget kvalifikatsiooni nõudvad kutsealad ainsad, kus valitseb tööjõupuudus; see valitseb ka keskmist ja madalat kvalifikatsiooni nõudvatel kutsealadel, sealhulgas sellistel kutsealadel nagu hooldustöötajad kodus, kokad, ettekandjad ja kelnerid ning koristajad.

Euroopa Komisjon ja selle ametid on viimastel aastatel tegelenud tööjõu- ja oskustöötajate puuduse kindlakstegemise ning prognoosimisega liikmesriikides. Asjaomased vahendid ei kaalu siiski konkreetselt küsimust, kas rännet saab kasutada tööjõupuuduse kõrvaldamiseks.

Enamik liikmesriike peab rännet küll potentsiaalselt oluliseks tööjõuallikaks, kuid nad erinevad selle poolest, kui ulatuslikult nad on kohandanud oma tööjõurände poliitikat püüdluses viia võõrtöötajad ja konkreetsed tööjõupuudusega kutsealad vastavusse. Kuigi selles uuringus osalenud 25 liikmesriigist 14 on kehtestanud asjakohase poliitika, keskendutakse poliitika kohandamisel enamasti siiski ainult väga konkreetsele, kitsalt määratletud tööjõupuudusega kutsealade loetelule. Suurem osa liikmesriike jätkab võõrtöötajate vastuvõtmist, püüdmata siduda nende sisenemist konkreetsetel kutsealadel valitseva tööjõupuudusega. **Iirimaa** on erand, kuna on välja töötanud poliitikavahendid, mille eesmärk on juhtida peaaegu kõiki majandusrände eri liike vastavalt kindlakstehtud tööjõupuudusele.

Praegused avalikud ja poliitilised arutelud tööjõurände üle näitavad, et avalik arvamus võib olla liikmesriikides oluline takistus ulatuslikemate seoste loomisele majandusrände poliitika ja kindlakstehtud tööjõupuuduse vahele. Üldsus tunneb muret paljude probleemide üle, sealhulgas asendusefekt, mille puhul tundub, et kolmandate riikide kodanikke värvatakse kohalike töötajate arvelt, ning sotsiaalne dumping ja sotsiaaltoetuste ärakasutamine.

Enamikus liikmesriikides on kehtestatud süsteem tööjõupuuduse hetkeolukorra kindlaksmääramiseks, kuid vähestes riikides (uuringus osalenud 25 riigist ainult kümnes) on kasutusele võetud süsteem tulevase tööjõupuuduse prognoosimiseks. Liikmesriigid kasutava tööjõupuuduse mõõtmiseks ja liigitamiseks väga erinevaid meetodeid. Levinuim meetod liikmesriikides on täitmata töökohtade arvu kindlaksmääramine (arvutatakse erinevusena vabanevate töökohtade arvu ja nende vabade töökohtade täitmise vahel). Muud meetodid on tööandjaid puudutavad uuringud (20 liikmesriigist 15s), sektorianalüüs (20 liikmesriigist 14s), prognoos / prognoosiv analüüs (19 liikmesriigis) ja kvalitatiivsed uuringud või analüüs (12 liikmesriigis). Tuleb arvesse võtta asjaolu, et need vahendid sageli kattuvad ja/või neid rakendatakse koos.

Selles uuringus osalenud 25 liikmesriigist 21s on olemas loetelud kutsealadest, kus valitseb tööjõupuudus. Kuigi liikmesriigid kasutavad erinevaid kriteeriume otsuse tegemisel, millised kutsealad tuleks nendesse loeteludesse lisada, järgitakse loetelude koostamiselt tavalist kolmeetapilist protsessi: 1) tööturu kvantitatiivne analüüs, sealhulgas vabade töökohtade väljavaate kohta andmete kogumine eelnevalt väljatöötatud meetodi alusel, 2) mitut osapoolt hõlmav konsultatsioon ja 3) lõpliku otsuse tegemine selle kohta, millised kutsealad kaasata loetelusse (tavaliselt on see valitsuse otsus).

Tööjõupuudusega kutsealade loetelud võib jaotada kolme laiemasse kategooriasse vastavalt sellele, mil määral need on seotud tööjõurändega. Esimeses riikide rühmas (HU, LV, LT, MT, NL, PL, SK) tehakse nende loetelude koostamisel kindlaks tööjõupuudusega kutsealad, kuid loetelud ei ole sõnaselgelt seotud rändepoliitikaga (näiteks kutsealade baromeetrid). Teises riikides rühmas koostatakse tööjõupuudusega kutsealade loetelud sõnaselgelt kolmandate riikide kodanike vastuvõtmise üle otsustamise vahendina ja need loetelud on õiguslikult siduvad (AT, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, LU, UK). **Belgias** ja **Soomes** koostatakse tööjõupuudusega kutsealade loetelud muul eesmärgil kui ränne, kuid neid kasutatakse ka tööjõurände poliitika teatavate aspektide väljatöötamiseks.

Majandusrände sidumisel tööjõupuudusega on levinud kaks laiapõhjalist lähenemisviisi: **inimkapitali või tööjõu pakkumise mudelid**, mille eesmärk on ligi meelitada sisserändajaid, kelle kutseoskusi või muid omadusi (nt investeeringute väljavaade) peetakse majanduse jaoks soovitatavaks, kuid puudub konkreetne seos eelnevalt kindlaksmääratud kutsealadega, kus valitseb tööjõupuudus, ja **nõudlusel põhinev mudel**, mille kohaselt tagatakse kiirem või lihtsustatud vastuvõtt rändajatele, kes otsivad tööd eelnevalt kindlaksmääratud kutsealadel, kus valitseb tööjõupuudus. Enamik liikmesriike kombineerivad üldiselt mõlema lähenemisviisi elemente.

Riikides, kus on vastu võetud inimkapitali mudel, ei käsitata kõrge kvalifikatsiooniga tööjõu rände hõlbustamist siiski mitte tööjõupuuduse kõrvaldamise vahendina, vaid vahendina, mis toetab innovatsiooni ja liikumist teadmispõhise majanduse suunas. Näiteks Madalmaades peetakse peamiseks poliitiliseks prioriteediks kõrge kvalifikatsiooniga rändajate ligimeelitamist kolmandatest riikidest ja neile sisenemisloa andmist, kuid rändepoliitikas ei viidata konkreetsetele kutsealadele, kus valitseb tööjõupuudus.

Kooskõlas nõudlusel põhineva mudeliga on liikmesriigid võtnud erinevaid poliitikameetmeid tööjõurände poliitika kohandamiseks/muutmiseks seoses tööjõupuudusega kutsealadega, sealhulgas tööturustestidest vabastamine (AT, BE, CY, DE, EE, ES, FI, FR, HR, IE, PL), sisserände piirarvudest vabastamine (HR, IT), punktisüsteemi kasutamine kandidaatide puhul, kes on saanud tööpakumise

tööjõupuudusega kutsealal (AT), miinimumsissetuleku nõuete alandamine (nt EE, EL, IE, LV, NL ja UK), teatavate juba riigis viibivate kolmandate riikide kodanike rühmade puhul tööturule juurdepääsu lihtsustamine (DE), kohene võimalus perekonna taasühinemiseks (nt IE), kahepoolsete kokkulepped konkreetsete kolmandate riikidega (FR) ja ajutise seadustamise õigus (AT, FR).

Enamikus riikides on konsulteerimine sidusrühmadega tööjõurände poliitika väljatöötamise ja/või kohandamise oluline osa. Selles uuringus osalenud 25 riigist vähemalt 12 on seadnud sel eesmärgil sisse ametliku konsulteerimisstruktuuri (AT, BE, CZ, DE, EL, ES, FI, HU, IE, IT, LU, MT, NL), samal ajal kui teistes riikides kaasatakse sidusrühmi rohkem *ad hoc* alusel (CY, DE, HR, PL, SK) või puuduvad vahendid nende kaasamiseks (LT, LV). Eelkõige seoses tööjõupuudusega kutsealade loetelu koostamisega on konsulteeritud erinevate sidusrühmadega ja neid kaasatud, sealhulgas eri ministriumid ja riigiasutused (AT, EE, EL, FI, FR, IE, LV), sotsiaalpartnerid (AT, EL, ES, FR, FI, HR, HU, IE, LV), muud mitmepoolsed organisatsioonid ja asutused (FI, HU, IE) ning tööturu- ja rändeeksperdid (UK).

17 liikmesriiki tuvastasid tööjõupuuduse kindlaksmääramisega seotud probleemid ja riskid (AT, BE, CZ, DE, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, SK, UK). Need probleemid on näiteks tööjõupuuduse kindlaksmääramise meetodite piirangud (BE, CZ, FI, IE, IT, LT, LV, UK) ja/või tööjõupuuduse prognoosimist mõjutavad välised probleemid, nagu tehnoloogilised, majanduslikud, poliitilised ja sotsioloogilised muutused tööturul (FI, NL).

Enamikus liikmesriikides on küll kasutusele võetud tööjõurände üldise seire vahendid, kuid siiski ei jälgita suuremas osas liikmesriikides konkreetselt tööjõurände mõju tööjõupuudusega kutsealadele (CY, EL, HU, LU, NL, SK) või jälgitakse seda üksnes piiratud ulatuses (BE, DE, ES) või *ad hoc* alusel (AT, DE, FI, FR). Viies liikmesriigis on rände mõju seireks kasutusele võetud ulatuslikumad meetmed (IE, IT, HR, MT, PL). Nende puhul kasutatakse seiret aastaste vastuvõtupiirarvude kindlaksmääramise ametliku protsessi osana (HR, IT), tööjõupuudusega kutsealade loetelu koostamiseks (IE, MT) või ainult analüüsi eesmärgil (PL).

Euroopa Liidu kodanike ELi-sisese liikuvuse mõju seire kohta tuleb märkida, et kuigi liikumisvabadust kasutavate liidu kodanike tööhõive kohta on mitmesuguseid andmeallikaid (nt uuringud, haldusandmed ja rahvaloendused), ei jälgita konkreetselt tööjõupuudusega kutsealadel olevate töökohtade täitmist liidu kodanikega või liikumisvabadust kasutavate kolmandate riikide kodanikega. Enamikus liikmesriikides avaldavad avalikud tööturuasutused vabade töökohtade kuulutused üle kogu Euroopa Liidu, kindlustades seega ELi töökohtade ELi-sisese liikuvuse arvessevõtmise.

1. lisa. Sõnastik ja lühendid

Uuringus kasutatud mõisted on määratletud järgmiselt:

„korduvrännne“ – sama isiku korduv seaduslik ränne kahe või enama riigi vahel (allikas: ERV sõnastik V3);

„majandusränne“ – ränne peamiselt majanduslikel põhjustel või elatusvahendite olulise parandamise eesmärgil (allikas: ERV sõnastik V3);

„töötaja“ – töötaja, kellel on otsene või kaudne tööleping, millega talle tagatakse põhipalk, mis ei ole otseselt sõltuv selle üksuse tulust, mille heaks ta töötab (allikas: ERV sõnastik V3);

„tööandja“ – mis tahes füüsiline või juriidiline isik, sealhulgas rendiagentuurid, kelle jaoks või juhiste alusel ja/või järelevalve all tehakse teatavat tööd (allikas: ERV sõnastik V3);

„töötamine“ – tegevus, mis hõlmab riigisiseste õigusnormidega reguleeritud või vastavalt väljakujunenud tavale tehtavat tööd tööandja jaoks või tema juhiste alusel ja/või järelevalve all (allikas: ERV sõnastik V3);

„sisserände piirarv“ – riigi jaoks ja poolt kehtestatud piirarv sisserändajate riiki sisenemiseks tööjõurände eesmärgil (allikas: ERV sõnastik V3);

„ettevõtjasiseselt ülekantud töötaja“ – väljaspool liikmesriigi territooriumi asutatud ettevõtja poolt ajutiselt lähetatud kolmanda riigi kodanik, kes on vastavalt töölepingule seotud üksusega, mis kuulub sellele ettevõtjale või samale ettevõtjate grupile, mis on asutatud liikmesriigi territooriumil (allikas: ERV sõnastik V3);

„ELi-sisene liikuvus“ – selliste isikute (liidu kodanike või Euroopa Liidus seaduslikult elavate kolmandate riikide kodanike) tegevus, kes kasutavad oma õigust liikuda ühest ELi liikmesriigist teise (allikas: ERV sõnastik V3);

„tööturust“ – mehhanism, mille eesmärk on tagada, et võõrtöötajad võetakse riiki vastu alles pärast seda, kui tööandjad on ebaõnnestunud püüdnud leida töötajaid, kes on liikmesriigi kodanikud, Euroopa Liidu kodanikud (ELi liikmesriikide kodanikud, k.a EMP töötajad) või kolmandate riikide kodanikest seaduslikud elanikud, kellel on riigisiseste õigusnormide kohaselt juurdepääs tööturule (allikas: ERV sõnastik V3);

„tööjõuränne“ – isikute liikumine töötamise eesmärgil ühest riigist teise või nende elukohariigi piires (allikas: ERV sõnastik V3);

„tööjõupuudus“ – tööks kvalifitseeritud kandidaatide puudus või ebapiisavus (majanduses, riigis) (Collins Dictionary);

„kutseala“ – selliste töökohtade kogum, millega seotud ülesanded ja kohustused on väga sarnased (allikas: ERV sõnastik V3);

„sotsiaalpartnerid“ – tööandjate ühendused ja ametiühingud ehk sotsiaaldialoogi kaks osapoolt (allikas: Euroopa kutsehariduse ja -koolituse kvaliteeditagamise võrgustik (EQAVET); Euroopa Komisjoni sõnastik⁶⁵);

„hooajatöötaja“ – kolmanda riigi kodanik, kes säilitab oma peamise elukoha kolmandas riigis, kuid viibib seaduslikult ajutiselt liikmesriigi territooriumi hooegade kulgemisest sõltuva tegevuse teostamiseks vastavalt ühele või mitmele tähtajalisele töölepingule, mis sõlmitakse otseselt selle kolmanda riigi kodanike ja asjaomasel liikmesriigis asutatud tööandja vahel (allikas: ERV sõnastik V3);

„oskustöötajate puudus“ – konkreetsete kutseoskuste puudumine tööturul. Oskustöötajate puudus võib olla tsükliline või struktuurne. Ühest küljest on oskustöötajate puudus tavapärane kiire majanduskasvu perioodil, kui töötusmäär on madal ja kättesaadavate töötajate reserv on vähenenud miinimumini. Selline puudus ületatakse tavaliselt tsükli muutumisel. Teisest küljest esineb struktuurseid muutusi, nagu uue tehnika kasutuselevõtt, mis võivad suurendada nõudlust teatavate kutseoskuste järele, mis ei ole koheselt tööturul kättesaadavad, põhjustades oskustöötajate puuduse isegi suure tööpuuduse tingimustes. Töötute suur reserv ei anna tegelikult garantiid, et tööandjad leiavad oma vabade töökohtade täitmiseks asjakohaste kutseoskustega isikuid (allikas: OECD);

„sotsiaalne dumping“ – olukord, kus töötajate palk ja/või elamis- ja töötingimused ei vasta tingimustele, mis on ette nähtud seadusega või kollektiivlepingutega asjaomasel tööturul või mis seal muidu valitsevad (allikas: ERV sõnastik V3).

Tekstis kasutatud lühendid

ICT – ettevõtjasiseselt ülekantud töötajad
LSO – tööjõupuudusega kutsealade loetelu
PES – avalik tööturuasutus
TCN – kolmanda riigi kodanik

⁶⁵ Kättesaadav aadressil: <http://www.eqavet.eu/qa/gns/glossary/s/social-partners.aspx>.

2. lisa. Tööjõupuudusega kutsealade loetelude ja muude tööjõupuuduse kindlaksmääramise vahendite võrdlevad tabelid

Tabel A2.1. Tööjõupuudusega kutsealade loetelud

Riik	Kas liikmesriik kasutab sellist loetelu?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsitasand ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
AT	Jah 1) Oskustöötajate määrus 2) Oskustöötajate föderaalsete maksimumarvu ületamist käsitlev määrus	Jah	1) Tööjõupuudusega kutsealad määratakse kindlaks kord aastas iga kutseala vabade töökohtade ja töötajate suhtarvu põhjal 2) Võimaldab anda tööluube Euroopa Liidu kodanikele, kes kuuluvad üleminekusätete kohaldamisalasse (hetkel kohaldatakse Horvaatia kodanike suhtes), tingimusel et nad on läbinud teataval kutsealadel erikoolituse	1) Vabade töökohtade ja töötajate suhtarv riikliku klassifikaatori alusel (Austria avaliku tööturuasutuse kutsealade klassifikaator) 2) Kutsealad põhinevad riiklikul klassifikaatoril (Austria avaliku tööturuasutuse kutsealade klassifikaator)	1) Austria avalik tööturuasutus (haldusnõukogu komitee), föderaalne töö-, sotsiaal-, ja tarbijakaitseministeerium, föderaalne teadus- ja majandusministeerium 2) Föderaalne töö-, sotsiaal-, ja tarbijakaitseministeerium	1) Riigi tasand (föderaalvalitsus) 2) Riigi tasand (föderaalvalitsus); ministril on võimalus kehtestada geograafilisi piiranguid
BE	Jah	Jah, kuid ainult osaliselt töötajate ühe kategooria suhtes (kolmanda riigi kodanikest pikaajalised elanikud teisest liikmesriigist). Tööjõupuudusega kutsealade loetelusi kasutatakse muu hulgas avaliku tööturuasutuse poliitika kujundamisel ja haridusmeetmete kavandamisel. Erinevad koolitajad soovivad nende loetelude alusel uusi koolitusvorme või kohandavad olemasolevate koolitusmoodulite sisu.	Statistiliste meetodite ning sise- ja väliskonsultatsiooni kombinatsioon	Kutsealad Valloonia kasutab klassifikaatori ROME V2 viiekohalisi koode, Flandria kasutab enda klassifikaatorit, mis põhineb üldiselt ISCO-08-l, Brüssel kasutab enda klassifikaatorit	Piirkondlikud tööturuasutused	Piirkondlik tasand
CY	Ei	-	-	-	-	-
CZ	Ei	-	-	-	-	-
DE	Jah Föderaalsete tööhõiveameti „positiivne loetelu“	Jah, kuid ainult osaliselt. Loetelu ei sisalda siiski sisserände piirarve ega kvantitatiivseid eesmärke. Seda kasutatakse, et kiirendada mitteakadeemiliste kolmandate riikide kodanike lubamist tööturule; loetelus nimetatud kutsealade puhul loobutakse prioriteetsuse hindamisest.	Föderaalsete tööhõiveameti poolt kaks korda aastas tehtava kitsaskohtade analüüsi alusel, keskendudes nende majandussektorite kindlakstegemisele, kus on vaja võõrtöötajaid.	i) Vabade töökohtade ja töötajate suhtarv. Vaba töökohta kestus (seoses päevade arvu keskmise ja absoluutse suurenemisega) ii) Põhineb riiklikul kutsealade klassifikaatoril (KldB 2010), mis on suuresti võrreldav ISCO-08-ga	Föderaalne tööhõiveamet töö- ja sotsiaalministeeriumi koordineerimisel	Riigi tasand
EE	Jah (alates 1. jaanuarist	Jah, selle vahendi eesmärk on kindlaks teha puudus kogu	Tööjõupuudusega kutsealade loetelu koostamiseks kasutatakse	Tööjõu nõudluse kvantitatiivne analüüs sektorite, kutsealade	Loetelu koostatakse mitme ministeeriumi koostöös: majandus- ja	Riigi tasand

Riik	Kas liikmesriik kasutab sellist loetelu?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsitase ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
	2016)	tööjõu lõikes (sh liikmesriigi ja Euroopa Liidu kodanikud) ning soovitada nende kutsealade loetelu, mille puhul sisserändajad saavad lihtsustatult taotleda töötamise eesmärgil elamisloa.	erinevaid analüüse. Peamiselt kasutatakse tööjõu vajaduse prognoosi ja tööjõuvajaduste kvalitatiivset analüüsi ning vajaduse korral ka muid analüüse (sektorianalüüs, tööandjate intervjuud, vabade töökohtade analüüs jmt).	(ISCO-08 alusel) ja haridustasemetega lõikes	kommunikatsiooniministeerium, sotsiaalministeerium, haridus- ja teadusministeerium, kultuuriministeerium; siseministeerium esitab loetelu heakskiitmiseks valitsusele	
EL	Jah	Jah. See keskendub rändajate töö eesmärgil vastuvõtu vajaduste kindlakstegemisele.	Arvesse võetakse muu hulgas sellised kriteeriume nagu töö kättesaadavus liikmesriigi ja Euroopa Liidu kodanike või riigis seaduslikult elavate kolmandate riikide kodanike lõikes erialade kaupa ning töötuse määr sektoris	Kutsealad	Pädevad ministeeriumid (sise- ja halduslaste ümberkorralduste ministeerium, välisministeerium, majandusinfrastruktuuri-, laevandus- ja turismiministeerium, töö- ja sotsiaalse solidaarsuse ministeerium) konsulteerides piirkondade ja tööandjate organisatsioonidega	Peamiselt piirkondade ja piirkondlike üksuste tasandil
ES	Jah	See keskendub üksnes tööjõurände vajaduse kindlakstegemisele	See vahend põhineb avaliku tööturuasutuse reklaamitud vabade töökohtade kohta olemasoleval teabel ja töötajate statistikal	Kutsealad; „La clasificación nacional de ocupaciones“ ISCO-08 raamistikus	Avalik tööturuasutus	Piirkondlik tasand
FI	Jah 1) Kutsealade baromeeter 2) Majandusarengu-, transpordi- ja keskkonnakeskuste piirkondlik tööloapoliitika	1) Kutsealade baromeetrit ei kasutata otseselt tööjõurände vajaduse kindlaksmääramiseks, kuid see mõjutab piirkondlikku tööloapoliitikat. 2) Tööloapoliitika näeb konkreetselt ette, millistel kutsealadel võib tööjõudu palgata väljapoolt ELi/EMPd. Töö- ja majandusarengu ametid teevad oma esialgse otsuse tööle võetud isikule elamisloa andmise kohta piirkondliku tööloapoliitika alusel.	1) Kutsealade baromeeter on tööjõu haldamise vahend, mille abil hinnatakse tööjõu pakkumist ja nõudlust ligikaudu 200 kutsealal ja eri piirkondades. Samuti võimaldab see koostada ligikaudu kuuekuulisi prognoose. 2) Majandusarengu-, transpordi- ja keskkonnakeskused töötavad piirkonna tööloapoliitika välja statistika, kutsealade baromeetri ja kolmepoolsete läbirääkimiste alusel.	1) Kutsealade baromeeter koostatakse konkreetsete kutsealade tasandil. Alates 2014. aasta juulist kasutatakse ISCO klassifikaatorit (neljakohaline tasand). 2) Tööloapoliitika töötatakse välja kutsealade tasandil. Alates 2014. aasta juulist kasutatakse ISCO klassifikaatorit.	Kutsealade baromeeter ja tööloapoliitika on tööjõu haldamiseks kasutatavad vahendid (töö- ja majandusministeerium, majandusarengu-, transpordi- ja keskkonnakeskused, töö- ja majandusarengu ametid).	1) Iga töö- ja majandusarengu amet (kokku 15 ametit) koostab oma piirkonna kutsealade baromeetri, kusjuures kõike üksikasjalikum tasand on allpiirkondlik üksus (67 üksust). 2) Piirkondlik tasand
FR	Jah 1) 30 kutseala riiklik loetelu, mis on sätestatud 18. jaanuari 2008. aasta määrusega 2) Kahepoolset kokkuleppel põhinev kutsealade loetelu	Jah	1) Turupingete ja värbamisraskuste alusel kindlaks määratud kutsealade loetelu koostatakse pärast konsulteerimist sotsiaalpartneritega, tuginedes ettevalmistustööle ja erinevatele näitajatele. 2) Kahepoolset kokkuleppel põhinevad loetelud koostatakse tööjõupuudusega kutsealade alusel uute liikmesriikide kodanike jaoks, kelle suhtes kohaldatakse üleminekusätteid, võttes arvesse	1) Need loetelud sisaldavad ROME klassifikaatoris kindlaks määratud kutsealade ja iga kutseala koodi puhul on esitatud töökoha kirjeldus. 2) Nende loetelude koostamiseks kasutatakse Pôle Emploi sõnastust. See on sarnane ametialade rahvusvahelise standardklassifikaatori (ISCO) sõnastusega.	Prefektid kasutavad neid loetelusid tööloataotluste läbivaatamisel.	1) Kolmandate riikide kodanikele ettenähtud 30 kutseala loetelu on jaotatud piirkondlikul tasandil olenevalt kohaliku tööturu ja -piirkonna iseärasustest. Kuus kutseala kehtivad kogu Prantsusmaa emamaa suhtes. 2) Riigi tasand

Riik	Kas liikmesriik kasutab sellist loetelu?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsitasand ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
HR	Jah	Jah, eranditult	Selleks et koostada ametlik ettepanek, milles täpsustatakse välismaalastele antavate töölubade koguarv, teeb Horvaatia tööturuasutus analüüsi, mis hõlmab vabasid töökohti tööturul, Horvaatia tööturuasutuses registreeritud töötute arvu, avalikus tööturuasutuses ühe aasta jooksul töötuna registreeritute arvu, tööandjaid puudutava uuringu tulemusi, nende isikute arvu, kes on suunatud aktiivsel tööturupoliitika meetmel „Töötute koolitamine” põhinevale koolitusele, kõikide piirkondlike asutuste tööturu analüüsi ning välismaalastele eelmisel aruandeaastal välja antud töölubade arvu võrreldes välismaalastele antavate töölubadega seoses eelmisel aastal prognoositud aastase piirarvuga.	Riiklikul klassifikaatoril põhinevad kutsealad ja sektorid	Horvaatia tööturuasutus Valitsus kasutab seda mehhanismi oskustöötajate puuduse kohta andmete saamiseks.	Riigi tasand
HU	Jah	Ei, loetelu kasutatakse eelkõige selleks, et toetada kutseõppestipendiumide väljaandmist kutsealade puhul, mida mõjutab tööjõupuudus <i>Vt ka tabel A2.2., sektorianalüüs tervishoiusektori tööjõupuudusega kutsealade loetelu jaoks</i>	Komitaadi arengu- ja hariduskomitee (CDEC) teeb tööjõupuudusega kutsealade loetelu kohta otsuse majandusliku nõudluse, tööturu olukorra ning riigi, piirkonna ja komitaadi/pealinna kutseõpet puudutavate andmete alusel.	Loetelu põhineb konkreetsetel kutsealadel, mida mõjutab tööjõupuudus ja mis on tugevalt ühendatud majandussektoritega.	Komitaadi arengu- ja hariduskomitee (CDEC)	Piirkondlik Analüüsitasand põhineb Ungari haldusjaotusel komitaatideks. Pealinna Budapesti käsitletakse eraldi.
IE	Jah		1) HSEOL keskendub EMP-väliste töötajate vajaduse kindlaksmääramisele oskustöötajate puudusega kutsealadel 2) NSB eesmärk on kindlaks määrata oskustöötajate puudus Iiri tööturul (sisaldab ka rändele keskendunud osa)	Kutsealad põhinevad ametialade standardklassifikaatori (SOC) süsteemil (2010)	1) Töö-, ettevõtlus- ja innovatsiooniministeerium 2) Loetelu koostab oskuste ja tööturu uuringute üksus (SLMRU) tulevaste kutseoskusvajaduste eksperdirühma (EGFSN) nimel	Riigi tasand
IT	Ei	-	-	-	-	-
LV	Jah	Ei	Lühiajaline prognoosimine Tööjõupuuduse ja -ülejäägi aruanded koostatakse kaks korda aastas -	Valdkondlik tasand (analüüs hõlmab siiski piiratud arvu sektoreid); kutsealad liigitatakse vastavalt	Riiklik tööturuamet	Riiklik ja piirkondlik tasand

Riik	Kas liikmesriik kasutab sellist loetelu?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsitase ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
			koostaja on riiklik tööturuamet.	ISCO-08-le (neljakohaline tasand), kuid kutseoskuste suhtes ei kohaldata üldist klassifikaatorit; haridustase.		
LU	Jah Seda on mainitud suurhertsogi 26. septembri 2008. aasta muudetud määruses. Seni ei ole seda vahendit siiski kasutatud.	Jah. See keskendub nende sektorite kindlakstegemisele, mis vajavad võõrtöötajaid.	Seda vahendit võib kohaldada töökohtadele ISCO-08 klassifikaatori 1. ja 2. rühma kuuluvatel kutsealadel, mille puhul valitsus on kinnitanud erilist vajadust kolmandatest riikidest pärit töötajate järele.	ISCO-08 klassifikaatori 1. ja 2. rühm	Sisserände eest vastutav ministeerium koostöös tööjõu- ja solidaarse majanduse ministeeriumi ning majandusministeeriumiga	Riigi tasand
LT	Jah	Ei Loetelu ei kasutata praegu enam vahendina, mis lihtsustab võõrtöötajate sisenemist riiki.	Tööjõupuuduse kindlaksmääramise peamine vahend on registreeritud tööjõu pakkumise (töötud) ja nõudluse (vabad töökohad) analüüs. Tööjõupuudusega kutsealade loetelu koostatakse järgmiste kriteeriumide alusel: tööjõu kõrge nõudlus, tööjõu nõudlus on kaks korda suurem kui pakkumine, raskused vabade töökohtade täitmisel (töökoht on olnud täitmata üle kolme kuu või nõutavatele kutseoskustele vastavat tööjõudu ei ole leitud üle kolme kuu), Leedus töötavate välismaalaste kutsealade analüüs. Selle loetelu koostamisel mõõdetakse üksikuid geograafilisi ja majanduslikke näitajaid ning muid üldnäitajaid.	Sektorid ja kutsealad põhinevad riiklikul klassifikaatoril	Leedu tööbüroo	Riiklik ja piirkondlik tasand
MT	Jah	Jah	Vabade töökohtade arv konkreetsetes sektorites, kus valitseb tööjõupuudus; registreeritud töötute kvalifikatsioon võrreldes kolmandate riikide kodanike kvalifikatsiooniga	Vabade töökohtade arv konkreetsetes sektorites, kus valitseb tööjõupuudus	Töö- ja koolitus korporatsioon (Malta avalik tööturuasutus)	Riigi tasand
NL	Jah 1) Tööturu pingete näitaja 2) Tööjõupuudusega kutsealad	Ei	1) Tööturu pingete näitajat kasutatakse lühiajalise tööjõupuuduse mõõtmiseks ja selle arvutamiseks jagades vabade töökohtade arv kogu tööturul nende EWWs registreeritud töötute töötajate arvuga, kes on olnud töötud vähem kui kuus kuud. 2) Kui pingete näitaja viitab sellele, et konkreetsetel kutsealadel on tööturg pinges või väga pinges, on	Kutsealad. Pingete näitaja võib siduda ISCOga	Töökindlustusamet (UWV)	1) Pingete näitaja piirkondlikul tasandil 2) Tööjõupuudusega kutsealad riigi tasandil (pikaajalises plaanis ka piirkondlikul tasandil)

Riik	Kas liikmesriik kasutab sellist loetelu?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsitase ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
			see esialgne märk tööjõupuudusest. Kutsealal valitseb tööjõupuudus, kui töötajate nõudlus on suhteliselt suur võrreldes tööotsijate olemasoleva pakkumisega.			
PL	Jah	Ainult kaudselt teatavate analüüside tegemisel	Vastavalt tööjõupuuduse ja – ülejäägiga kutsealade suhtes praegu kasutatavale meetodile on peamine näitaja, mida kasutatakse konkreetse kutseala liigitamiseks tööjõupuuduse, -tasakaalu või - ülejäägiga kutsealaks, kutseala tööjõupuuduse (-ülejäägi) määr, mille arvutamiseks jagatakse asjaomasel kutsealal teatava aruandeperioodi vältel esitatud tööpakkumiste arv sellel kutsealal asjaomasel aruandeperioodil registreeritud töötute arvuga. 2015. aastal võeti kasutusele uued näitajad: <ul style="list-style-type: none"> a) tööpakkumiste kättesaadavuse määr, mille arvutamiseks jagatakse konkreetsel kutsealal teataval aruandeperioodil registreeritud töötute keskmine arv kuus sellel kutsealal kättesaadavate tööpakkumiste keskmise arvuga kuus; b) pikaajalise töötuse näitaja, mille arvutamiseks jagatakse konkreetsel kutsealal teatava aruandeperioodi lõpus olevate pikaajaliste töötute arv sellel kutsealal kõnealuse perioodi lõpus registreeritud töötute koguarvuga; c) töötuse liikviidsuse näitaja, mille arvutamiseks jagatakse konkreetsel kutsealal teataval ajavahemikul töö leidnud isikute (varasemate töötute) arv sellel kutsealal samal ajavahemikul töö 	Kutsealad, neljakohaline tasand; tegevussektorid põhinevad riiklikul klassifikaatoril	Töö- ja sotsiaalpoliitikaministeerium, avalikud tööturuasutused	Kohalik, piirkondlik ja riiklik tasand

Riik	Kas liikmesriik kasutab sellist loetelu?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsitase ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
			kaotanud isikute arvuga. Lisaks teevad kohalikud (ringkonna) tööbürood kord aastas ettevõtteid hõlmava uuringu ja piirkondlikud (vojevoodkonna) tööbürood kaks korda aastas internetis avaldatud tööpakkumiste uuringu.			
PT	Ei	–	–	–	–	–
SE	Jah	Osaliselt Tööjõupuudusega kutsealade loetelud koostatakse hindamise ja prognoosi eesmärgil. Sellise loetelu ainus eesmärk on olla aluseks otsuse tegemisel, kas konkreetset kutsealal olevale töökohale kandideerivale isikule saab anda tööloa riigist lahkumata.	Tööjõupuudusega kutsealade loetelud (tööjõupuuduse indeks) põhinevad ettevõttepõhiste uuringutega (12 000 tööandja küsitlemine peamiselt erasektoris) kogutud andmetel ja hinnangutel. Pikaajalised kutsealaprognoosid.	Kutsealad, neljakohaline tasand; kasutatakse Rootsi riiklikku klassifikaatorit SSK 96 (põhineb ISCO-88-l).	Riiklik tööturuamet	Riiklik ja piirkondlik tasand
SI	Ei	See on Sloveenia tööturuasutuse projekt „ <i>Napovednik Zaposlovanja</i> ” (tööhõive prognoos) (ajavahemiku märts 2014 – november 2015 kohta). Projekt põhines tööandjaid hõlmavatel representatiivsetel uuringutel, eemärgiga teha tulevase tööjõu nõudluse lühiajaline prognoos ning saavutada seega tööjõu pakkumise ja nõudluse parem tasakaal tööturul.	Projekti tulemusel koostati loetelud kutsealadest, mille puhul üksikud ettevõtted otsivad töötajaid või märgivad sobivate kandidaatide puudumist.	Sloveenia tööturuasutus.	Riigi tasand.	See on Sloveenia tööturuasutuse projekt „ <i>Napovednik Zaposlovanja</i> ” (tööhõive prognoos) (ajavahemiku märts 2014 – november 2015 kohta). Projekt põhines tööandjaid hõlmavatel representatiivsetel uuringutel, eemärgiga teha tulevase tööjõu nõudluse lühiajaline prognoos ning saavutada seega tööjõu pakkumise ja nõudluse parem tasakaal tööturul.
SK	Jah (tööjõupuuduse seire)	Ei	Slovakkia jälgib praegu tööjõupuudust üksnes tööbüroodes registreeritud vabade töökohtade näitajate alusel. Need näitajad on siiski ebatäielikud, sest tööandjad ei ole kohustatud teatama vabadest töökohtadest asjaomasele tööbüroole. Tööandja on kohustatud teatama vabadest töökohtadest töö-, sotsiaal- ja pereküsimuste keskametele või tööbüroole ainult siis, kui tööandja soovib võtta tööle kolmanda riigi kodaniku.	–	Tööbürood, töö-, sotsiaal- ja pereküsimuste keskamet	–

Riik	Kas liikmesriik kasutab sellist loetelu?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsitase ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
UK	Jah	Jah	Ühendkuningriigi tööjõupuudusega kutsealade loetelu kehtib 2. taseme (üldtase) rändajatele, kes on liigitatud oskustöötajateks. Mõlemal juhul kohaldatakse ülalt-alla ja alt-üles meetodeid. Ülalt-alla lähenemisviisi korral kasutatakse tööjõu-uuringu, töötundide ja sissetulekute igaaastase uuringu ning Ühendkuningriigi tööhõive ja kutseoskuste komisjoni uuringuga kogutud üleriiklikke andmeid. Alt-üles lähenemisviisi korral kasutatakse tööandjate, ametiühingute ja teiste sidusrühmade esitatud andmeid.	Tööjõupuudusega kutsealade loetelu koostatakse ametialade standardklassifikaatoris (SOC) kindlaksmääratud tasanditel. Klassifikaatori viimane versioon on SOC2010. SOC2010 on jaotatud 9 põhirühma, 25 allpõhirühma, 90 väiksemasse rühma ja 369 üksuseks (suurim täpsus). Sarnaselt ISCO-08-le on SOC2010 puhul suurima täpsusega neljakohaline kood, mis vastab kutsealade rühmale.	Rändeküsimuste nõuandekomitee (MAC) on alates asutamisest 2008. aastal kohustatud korrapäraselt tegema tööjõupuudusega kutsealade loetelu ettepaneku. MAC on valitsusväline avalik asutus, kuhu kuuluvad majandus- ja rändeküsimused, kes nõustavad valitsust rändeküsimustes. Tööjõupuudusega kutsealade loetelu kuulub valitsusele. MAC pakub välja loetelu sisu, kuid valitsus ei ole kohustatud MACi ettepanekuga nõustuma.	Ühendkuningriiki hõlmav tööjõupuudusega kutsealade loetelu, millele lisandub ainult Šotimaale kohaldatav tööjõupuudusega kutsealade loetelu, et kajastada erinevaid tööturu vajadusi võrreldes ülejäänud Ühendkuningriigiga.

Tabel ei sisalda BG, RO ja NO andmeid, sest need riigid ei esitanud riikliku aruande.

Tabel A2.2. Sektorianalüüs

Riik	Kas liikmesriik kasutab sektorianalüüsi?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsitasand (kutseoskused, kutseala, sektorid, eriala) ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
AT	Jah Majandusharu-kutseala maatriksid	Ei	Kasutatakse ökonomeetriliste prognoosimudelite lahutamatu osana; nende põhjal koostatakse tööjõuvajaduses toimuvate muutuste keskmise tähtajaga ja pikaajalised prognoosid kutsealade ja majandusharude lõikes	Kutsealad, sh kvalifikatsioonid, majandusharu; riiklik klassifikaator (Austria avaliku tööturuasutuse kutsealade klassifikaator)	Austria majandusuuringute instituut	Riigi tasand (föderaalvalitsus) ja mõnel juhul piirkondlik tasand (nt Ülem-Austria ja Steiermargi liidumaad)
BE	Jah	Ei	Hõlmab konsulteerimist sektori esindajatega: kui iga-aastaste tööjõupuudusega kutsealade loetelude koostamise statistiline etapp on lõpule viidud, konsulteerivad piirkonnad lisateabe saamiseks ja valiku täpsustamiseks sektori esindajatega. Esitatud lisateavet arvesse võttes koostatakse lõplikud loetelud.	Sektori tasand	Piirkondlikud avalikud tööturuasutused	Piirkondlik
CY	Ei	-	-	-	-	-
CZ	Ei	-	-	-	-	-
DE	Jah , näiteks tervishoiu või STEM (MINT) kutsealade puhul.	Jah, kuid ainult osaliselt. Töö eesmärgil välismaalaste riiki lubamist käsitleva määruse (BeschV) § 2 lõikes 2 on sõnaselgelt viidatud ISCO-08 kutsealade rühmadele 21, 221 ja 25 kui kindlakstehtud kutsealadele, kus valitseb tööjõupuudus. Nimetatud kutsealade puhul loobutakse kolmandate riikide kodanike korral prioriteetsuse hindamisest.	i) Föderaalne tööhõiveamet teeb kaks korda aastas kitsaskohtade analüüsi, mille raames tehakse ka piirkondlik või sektorianalüüs. See ei sisalda siiski sisserände piirarve ega kvantitatiivseid eesmärke. Vabade töökohtade ja töötajate suhtarvu põhjal on näitajad sarnased riikliku analüüsi omadega. ii) Eraasutused ja huviühendused teevad oma uuringuid ja sektorianalüüsi, mis võivad sisaldada sisserände piirarve ja kvantitatiivseid eesmärke.	Kutsealad, kutseoskused, kvalifikatsioonide tase; riiklik kutsealade klassifikaator (KldB 2010)	Föderaalne tööhõiveamet töö- ja sotsiaalministeeriumi koordineerimisel	Riiklik ja piirkondlik (liidumaad)
EE	Jah	Ei, kasutatakse üldise tööjõupuuduse kindlakstegemiseks, kuid ei ole otseselt seotud tööjõurändega			Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, sotsiaalministeerium, kutsekoda	Riiklik
EL	Ei	-	-	-	-	-
ES	See on ette nähtud seadusega 14/2013, kuid seda ei ole kunagi kasutatud	Jah	-	-	Töö- ja sotsiaalkindlustusministeerium ning majandusministeerium	-
FI	Jah 1) „Praegune ja tulevane	1) Mitte otseselt. Aruande järeldustes märgitakse, et	1) Aurandes käsitletakse nii sotsiaal- ja tervishoiusektori hetkeolukorda	1) Sotsiaal- ja tervishoiusektor, erialade	1) Töö- ja majandusministeerium	1) Majandusarengu-, transpordi- ja

Riik	Kas liikmesriik kasutab sektorianalüüsi?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsitase (kutseoskused, kutseala, sektorid, eriala) ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
	tööjõu piisavus sotsiaal- ja tervishoiusektoris”, töö- ja majandusministeeriumi aruanded ⁶⁶ 2) Töö- ja majandusministeeriumi sektoriaruanded ⁶⁷	oskustöötajate pakkumise tagamisel on peamine roll tehnika ulatuslikumal kasutamisel, sektori atraktiivsuse suurendamisel ja tööelu kvaliteedi parandamisel, tööprotsesside uuendamisel, uute teenusepõhimõtete väljatöötamisel ning struktuuride ümberkorraldamisel vastavalt teenuse vajadustele. Kui seda ei tehta, tuleb teha ettevalmistusi, et rahuldada tööjõu nõudlust muul viisil, näiteks värvates sektori jaoks oskustöötajaid välismaalt. 2) Ei, sektoriaruandeid ei kasutata tööjõurände vajaduste kindlaksmääramiseks.	kui ka selle lühi- ja pikaajalisi väljavaateid. Prognoosimisel kasutatakse muu hulgas kutsealade baromeetrit, ForeAmmatti teenust ja VATT uuringuid. 2) Sektoriaruanded on kord aastas ajakohastatavate väljaannete seeria, mis käsitleb eri sektorite hetkeolukorda ja tulevikuväljavaateid. Ühe punktina käsitletakse sektoriaruannetes tööjõudu. Selle kättesaadavuse hindamisel võetakse arvesse kutsealade baromeetrit. Sektoriaruannete koostamisel alustatakse materjalide kogumisega eri allikatest ja nende koondamisega sektoripõhisteks põhiteabe pakettideks, mis annavad eksperdiülevaate, et toetada otsuste tegemist väikestes ja keskmises suurusega ettevõtetes.	tasand ja kutsealad. ISCO klassifikaator. 2) Kaheksa sektorite rühma: - metsatööstus; - puidutoodet ja puitmajad; - taastuvenergeetika; - mäetööstus; - turismi- ja meelelahutusteenused; - sotsiaal- ja tervishoiuteenused; - eratöö ja -teenused ning - loometööstus.	2) Töö- ja majandusministeerium ning majandusarengu-, transpordi- ja keskkonnakeskused	keskkonnakeskuste riiklik ja piirkondlik tasand 2) Riigi tasand
FR	Jah 1) Acemo uuring 2) DARESi aruanne tööpakkumist kohta, mida Pôle Emploi on kogunud Pôle Emplois registreeritud töötajate jaoks. 3) COE (Prantsuse tööhõivealane nõuandekogu) aruanne	Ei	1) Acemo uuring on kvartaliuuring, mille DARES teeb kõikide Prantsusmaa emamaal konkureerivate sektorite kohta (sh põllumajandus ja avalik sektor). Uuritakse muutusi palkades, tööhõives ja töösuhte pikkuses. 2) Selles väljaandes võrreldakse Pôle Emplois registreeritud tööpakkumisi ja Pôle Emplois registreeritud töötajaid. 3) COE aruandes analüüsitakse Prantsuse tööturu olukorda, esitades statistika, mis käsitleb täitmata töökohti ning värbamisraskusi kutsealade ja sektorite lõikes.	1) Acemo uuring, DARESi aruanne ja COE aruanne käsitlevad tegevussektoreid seoses kutsealadega. 2) Kasutatakse FAP klassifikaatorit. FAP loetelu ühendab ROME klassifikaatorit, mida Pôle Emploi kasutab kutsealade jaoks, ja sotsiaalseid kutsealade kategooriaid, mida kasutab INSEE.	Neid kasutavad kutsektorid ja ettevõtted ning avalik sektor (eriti tööjõu-, töö-, kutseõppe- ja sotsiaaldialogiministeerium) tööturust ülevaate saamiseks.	Riigi tasand
HR	Ei	-	-	-	-	-

⁶⁶ Eija-Leena Koponen, „Sotsiaali- ja terveysalan työvoiman riittävyys nyt ja tulevaisuudessa”, töö- ja majandusministeeriumi väljaanded 13/2015:

http://www.tem.fi/files/42288/TEMraportti_13_2015_web_27022015.pdf. See aruanne kujutab endast ajakohastatud aruannet „Mistä tekijät sosiaali- ja terveysalalle – työvoimatarpeen ja –tarjonnan kehitys vuoteen 2015” (Kuidas leida töötajaid sotsiaal- ja tervishoiusektoris – tööjõu nõudluse ja pakkumise areng 2015. aastani), mida täiendati 2012. aasta sügisel uusimate kättesaadavate andmetega.

⁶⁷ www.temtoimialapalvelu.fi/toimialaraportit.

Riik	Kas liikmesriik kasutab sektorianalüüsi?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsitasand (kutseoskused, kutseala, sektorid, eriala) ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
HU	Jah (tervishoiusektor)	Ei	Täiesti eraldi valdkond, milles tööjõupuudusega kutsealasi pidevalt jälgitakse, on tervishoid. Ungaris on tervishoiusektoris tööjõupuudusega kutsealade kindlaksmääramise valdkonnas kehtestatud õigusakt, mis käsitleb ainult arstide eriväljaõpet. Tervishoiusüsteemi eest vastutav minister on alates 2010. aastast avaldanud loetelu arstide kutsealadest, kus valitseb tööjõupuudus. Sarnaselt kutseõppesüsteemis valitsevale loogikale makstakse tööjõupuudusega kutsealade liigitamise tulemusel isikutele, kes osalevad nende tööjõupuudusega kutsealadega seotud erikoolitusel, kehtivate õigusnormide kohaselt igakuist tasu (teatav stipendium). Tervishoiutöötajate olukorra kohta koguvad andmeid mitmesugused asutused.	Konkreetne sektor (tervishoid)	Ungaris koguvad tervishoiutöötajate olukorra kohta andmeid mitmesugused asutused. Loetelu avaldab tervishoiuministerium	Piirkondlik
IE	Jah 1) National Skills Bulletin's (NSB) esitatud analüüs. 2) Tulevaste kutseoskusvajaduste eksperdirühma (EGFSN) põhjalikud sektoriuuringud.	Jah	1) Iga-aastases NSBs määratakse kindlaks oskustöötajate puudus sektorite ja suuremate kutsealade rühmade lõikes. Analüüs põhineb peamiselt SLMRU kutseoskuste riikliku andmebaasi andmetel, kuigi kasutatakse ka EGFSNi sektoriuuringutest ja muudest asjakohastest uuringutest saadud teavet. 2) EGFSN avaldab sektoriuuringuid, nt „Assessing the Demand for Big Data and Analytics Skills, 2013–2020” (Andme- ja analüüsi oskuste nõudluse hindamine, 2013–2020).	1) NSB: analüüsib tööturгу kutsealade tasandil. Kasutatakse ametialade standardklassifikaatori süsteemi (SOC 2010) – s.o rahvusvaheline klassifikaator, mida saab siduda ISCO-88-ga. 2) EGFSNi sektoriuuringud konkreetsete sektorite kohta, sh kaubaveo-, tarne- ja logistikasektor, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, tööstus jne. Need aruanded on põhjalikud ja annavad täpseid andmeid vajaduste kohta. Seetõttu võivad need sisaldada kutseoskusi, kutsealasi, sektoreid, erialasi ja kvalifikatsioonide taset hõlmava mitmekihilist analüüsi. EGFSNi sektoriuuringud: klassifikaatori vajaduse korral kasutatakse SOCD.	Tulevaste kutseoskusvajaduste eksperdirühm (EGFSN)	Riiklik
IT	Ei	–	–	–	–	–
LV	Jah	Ei	Põhjalikud intervjuud valdkondlike	Analüüsitasand:	Riiklik tööturuamet	Riigi tasand

Riik	Kas liikmesriik kasutab sektorianalüüsi?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsitasand (kutseoskused, kutseala, sektorid, eriala) ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
			töötajate organisatsioonidega kui lühiajaliste prognooside koostamise osa. Töötajaid hõlmavate uuringute järel intervjueritakse väljavalitud organisatsioone.	- sektorid; - kutsealad – kohaldatakse ISCO-08-t (neljakohaline tasand); - kutseoskused; - kvalifikatsioonid.		
LU	Jah	Ei. See on vahend, mille eesmärk on kindlaks teha tööjõupuudus asjaomastes sektorites. See ei käsitle tööjõurände küsimusi.	Eesmärk on kindlaks teha sektoris valitsev tööjõupuudus, et hinnata tööalaseid väljavaateid ja töökohtade loomist eri ärivaldkondades. Kaubandus- ja käsitöökoda kavatses algatada 2015. aasta teises pooles uuringu tööjõupuuduse kindlakstegemiseks kaubandus- ja käsitöösektoris.	Sektor	Luksemburgi kaubandus- ja käsitöökoda	Riigi tasand
LT	Ei	-	-	-	-	-
MT	Ei	-	-	-	-	-
NL	Jah	Ei	Sektorikirjeldustes täpsustatakse tööjõupuudus ja -ülejäak sektorite lõikes. Sektorikirjeldustes antakse ülevaade tööturul valitseva tööjõupuuduse ja -ülejäagi hetkeolukorrast.	Kutsealade rühm	Töökindlustusamet – UWV (UWV saab selleks juhised sotsiaalpartneritelt ning kasutab sektorite tööturuanalüüse)	Riiklik
PL	Jah	Jah, kuid väga piiratud ulatuses. Üksikute ministriumide tellitud eksperdiarvamused, nagu eksperdiarvamus hooaj töö kohta põllumajanduses. Seni ei ole see rändepoliitikale majandusrände valdkonnas tegelikku mõju avaldanud.	Üksikute ministriumide tellitud eksperdiarvamused	Sektorid (nt põllumajandus)	Põllumajandus- ja toiduökonomikainstituut põllu- ja maamajandusministeeriumi tellimisel	Riiklik
PT	Ei	-	-	-	-	-
SE	Jah	Ei	Ettevõttepõhised uuringud	Teatavad kutsealad	Avalik tööturuasutus, Rootsi statistikaamet (SCB), sotsiaalpartnerite <i>ad hoc</i> aruanded	Riiklik ja piirkondlik tasand
SI	Ei	-	-	-	-	-
SK	Osaliselt. Slovakkias ei kasutata eriti sektorianalüüsi, välja arvatud autotööstuses.	Ei	-	Töö-, sotsiaal- ja pereküsimuste keskameti rakendatud projekti (tööturu arengusuundumuste prognoosimine) raames, seejärel jälgitakse tööjõu pakkumise ja nõudluse tasakaalu / tasakaalustamatust SK NACE klassifikaatori (rev. 2) kahekohalise koodi tasandil.	-	-
UK	Jah	Jah	Sektorianalüüs on integreeritud rändeküsimuste nõuandekomitee	1) Sektorianalüüs tehakse ülalt-alla analüüsi jaoks	Rändeküsimuste nõuandekomitee (MAC)	Riigi tasand

Riik	Kas liikmesriik kasutab sektorianalüüsi?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsitasand (kutseoskused, kutseala, sektorid, eriala) ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
			(MAC) tehtavasse ülalt-alla ja alt-üles analüüsi tööjõupuudusega kutsealade loetelu koostamise eesmärgil ning seetõttu ei eristata selgelt tööjõupuudusega kutsealade loetelusid ja sektorianalüüsi. Laiapõhjalised sektorid, mida MAC on varem analüüsinud, on tervishoid (veebruar 2013, 2015), inseneriteadused (veebruar 2013) ja digitaaltehnik (veebruar 2015), samuti konkreetsed kutsealade rühmad ja töökoha nimetused.	SOC2010 neljakohalisel tasandil, mis vastab kutsealade rühmale. Alt-üles analüüs tehakse töökoha nimetuse tasandil. Näiteks: ülalt-alla analüüs tehakse SOC2010 tasandil 2211 „Arstid”, kuid alt-üles analüüs hõlmab erakorralise arstiabi spetsialiste, kliinilisi radiolooge ja vanurite psühhiaatrilisi nõustajaid. 2) SOC2010 ei ole küll rahvusvaheline klassifikaator, kuid see on üldiselt kooskõlas ISCO-08-ga ning riikliku statistikaameti kaudu on võimalik neid kahte siduda; 67% SOC2010 koodidest saab edukalt siduda ISCO-08 neljakohalise tasandiga ning ülejäänud vastavad kolmekohalise tasandi nimetustele.		

Tabel ei sisalda BG, RO ja NO andmeid, sest need riigid ei esitanud riikliku aruande.

Tabel A2.3. Tööandjaid puudutavad uuringud

Riik	Kas liikmesriik kasutab tööandjaid puudutavaid uuringuid?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsitasand (kutseoskused, kutseala, sektorid, eriala) ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
AT	Jah Vabade töökohtade uuring	Ei	Kasutatakse tööjõupuuduse kindlaksmääramise vahendina. Uuring hõlmab ettevõtete valimit. Osalemine on vabatahtlik.	1) Iga vaba töökohta kohta kogutavad andmed: kutseala nimetus, minimaalne eelistatav haridustase, praktikavõimalus (jah/ei), töötundide arv, hooajatöö (jah/ei), kui kaua on kandidaati otsitud, oodatav kuupalk (bruto) 2) Rahvusvaheline klassifikaator	Austria statistikaamet	Riigi tasand (föderaalvalitsus)
BE	Jah	Ei	Üksikutelt tööandjatel kogutav statistika		Piirkondlikud avalikud tööturuasutused	Piirkondlik
CY	Ei	–	–	–	–	–
CZ	Ei	–	–	–	–	–
DE	Jah Föderaalne tööhõiveamet kasutab tööhõiveuuringute instituudi (IAB) riiklikku vabade töökohtade uuringut oma oskustöötajatega seotud kitsaskohtade analüüsis.	Ei, seda kasutatakse ainult tööjõupuuduse ja -vajaduse kindlaksmääramise vahendina.	Hõlmab kõiki ettevõtteid ja haldusasutusi, kus vähemalt ühe töötaja eest tehakse sotsiaalkindlustusmaksleid. Selle uuringuga hõlmatud ettevõtetest ja haldusasutustest moodustatakse kord aastas ligikaudu 75 000 ettevõtte ja haldusasutuse ebaproportsionaalne, kihistunud ja pisteline valim, mis liigitatakse vastavalt 28 majandussektorile, kaheksale ettevõtete suuruse kategooriale ja 16 liidumaale.	<ul style="list-style-type: none"> Kutseala nimetus Töötajate/praktikantide arv Kvalifikatsiooni tase Sissetulek Tööjõuvajadus viimase 12 kuu jooksul Kandidaadi otsimiseks kulunud aeg jmt 	Tööhõiveuuringute instituut	Riigi tasand
EE	Jah	Ei, kasutatakse üldise tööjõupuuduse kindlakstegemiseks, kuid ei ole seotud tööjõu sisserändega.	Tööandjate intervjuerimine ja küsitlemine.	Kutsealad, sektorid.	Sotsiaalministeerium, majandus- ja kommunikatsiooniministeerium	Riiklik
EL	Ei	–	–	–	–	–
ES	Ei	–	–	–	–	–
FI	Jah I. Soome statistikaameti tööandjate intervjuud töö- ja majandusministri korraldusel II. Soome statistikaameti vabade töökohtade uuring III. Maakonnatööstajate (KT Kuntatyöntäjät) oskustöötajate ja tööjõu nõudluse uuring,	I. Tööandjate intervjuusid ei kasutata otseselt tööjõurände vajaduse kindlaksmääramisel. II. Seda uuringut ei kasutata otseselt tööjõurände vajaduse kindlaksmääramisel.	I. Uuringu jaoks andmete kogumine põhineb Soome statistikaameti ettevõtete ja asutuste registrist võetud ettevõtjate ja avaliku sektori asutuste valimil. Valimi suurus on ligikaudu 10 000 tegevuskohta aastas, jaotatud võrdset kvartalite lõikes. Uuringule	I. 1) Põhisektori tasandid, põhisektorid (kutseoskused värbamisraskuste põhjuste lõikes), 2) tööandjate intervjuud toimuvad vastavalt kutsealade klassifikaatorile (mitte ISCO). II. 1) Vabad töökohad on	I. Soome statistikaamet teeb uuringu töö- ja majandusministri korraldusel; uuringut kasutatakse planeerimisel piirkondlikul tasandil. II. Uuringu teeb Soome statistikaamet ja see avaldatakse veebilehel üldiseks kasutamiseks. III. Omavalitsusüksused ja kohalikud asutused ning neid esindav tööandjate	I. Majandusarengu-, transpordi- ja keskkonnakeskuse piirkond. II. Tulemused avaldatakse maakondade

Riik	Kas liikmesriik kasutab tööandjaid puudutavaid uuringuid?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsitase (kutseoskused, kutseala, sektorid, eriala) ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tase (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
	aruanne omavalitsusüksuste ja kohalike asutuste oskustöötajate ja tööjõu vajaduste kohta 2014. aastal IV. Maakonnatöötajate (KT Kuntatyöntajat) aruanne tööjõu olukorra kohta teatavates sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna kutsealade rühmades munitsipalsektoris 2010. aastal	III. Seda uuringut ei kasutata tööjõurände vajaduse kindlaksmääramisel, kuigi kohaliku omavalitsuse tööandjatel palutakse esitada teavet nende heaks töötavate võrreldavate töötajate kohta ning hinnata selliste töötajate arvu muutumist. IV. Kaudselt saab seda kasutada tööjõurände õigustamisel tööjõu kättesaadavuse kindlaksmääramise raames.	vastamiseks kasutatakse veebivormi või telefoniintervjuud. Uuring hõlmab muu hulgas järgmisi küsimusi: mitmel tegevuskohal on esinenud värbamisraskusi ja mitu tegevuskohta on jäänud tööjõuta. II. Uuringu jaoks andmete kogumine põhineb ettevõtete ja asutuste registrist võetud ettevõtjate ja avaliku sektori asutuste valimil. Valimi suurus on ligikaudu 10 000 tegevuskohta aastas, jaotatud võrdselt kvartalite lõikes. Uuringule vastamiseks kasutatakse veebivormi või telefoniintervjuud. Tegevuskohtadel palutakse esitada järgmisi andmeid: vabade töökohtade arv, probleemid nende täitmisel jmt. III. Kohaliku omavalitsuse tööandjatel, st omavalitsusüksustel ja kohalikel asutustel palutakse igal teisel aastal täita elektrooniline vorm kutseoskuste ja värbamisvajaduste kohta munitsipalsektoris. IV. Kohaliku omavalitsuse tööandjatel, st omavalitsusüksustelt ja kohalikel asutustelt küsitakse iga mõne aasta järel tööjõupuuduse kohta teatavates kutsealade rühmades (täitmata töökohad). Aastate 2004–2012 kohta on olemas aegread.	liigitatud sektorite rühma, sektori ja tegevuskoha suuruse alusel. 2) Avaldatav uuring ei sisalda teavet kutsetasandi kohta. Materjal sisaldab teavet, mis on liigitatud vastavalt ISCO-08-I põhinevale klassifikaatorile. III. 1) Kohaliku omavalitsuse tööandjate värbamisvajadused kaardistatakse koolitusvaldkonna ja -taseme kaupa. 2) – IV. –	keskorganisatsioon Maakonnatöötajad (KT Kuntatyöntajat). Teavet võetakse arvesse koolitus- ja tööjõuvajaduse prognoosimisel. IV. Omavalitsusüksused ja kohalikud asutused ning neid esindav tööandjate keskorganisatsioon Maakonnatöötajad (KT Kuntatyöntajat). Teavet võetakse arvesse, prognoosides haridusasutustes uute üliõpilaste jaoks olemasolevate kohtade arvu. Uuring kavandatakse koostöös sotsiaal- ja tervishoiuministeeriumiga.	tasandil (maakondade klassifikatsioon 2012). III. Omavalitsusüksused ja kohalikud asutused. IV. Omavalitsusüksused ja kohalikud asutused.
FR	Jah a) MEDEFi TEC-uuring b) Manpower Group'i puuduolevate talentide uuring c) Pôle Emploi BMO uuring	Ei	a) MEDEFi TEC-uuring tehakse kord kvartalis, hõlmates ligikaudu 42 000 ettevõtet, et teha kutsealade kaupa kindlaks värbamisraskused ja -vajadused, mõista kogetud raskusi ning teha kindlaks kutseoskused, mida vajatakse. b) Manpower Group teeb kord aastas ligikaudu 40 000 ettevõtjat 42 riigis ja piirkonnas hõlmava uuringu, et teha kindlaks oskustöötajate puudus	a) 1) MEDEFi uuring vaatleb tegevussektoreid ja kutsealasid piirkondade kaupa. 2) Kasutatakse FAPI klassifikaatorit, mida on kohandatud asjaomasele erasektorile, välja arvatud põllumajandus, kolm avaliku sektori valdkonda (keskvalitsus, kohalik omavalitsus ja haiglateenused), üksikisikud,	a) MEDEFi TEC-uuring on suunatud MEDEFi piirkondlikele rühmitustele ja ettevõtjatest liikmetele. b) Manpower Group'i uuring on suunatud ettevõtjatele. c) Pôle Emploi BMO uuringut kasutavad Pôle Emploi ning töö- ja kutsekoolituse peadirektoraat (DGEFP).	a) MEDEFi uuring on ulatuselt piirkondlik. b) Manpower Group'i uuring on ulatuselt rahvusvaheline (42 riiki). c) Pôle Emploi BMO uuring on riiklik.

Riik	Kas liikmesriik kasutab tööandjaid puudutavaid uuringuid?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsitasand (kutseoskused, kutseala, sektorid, eriala) ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
			ning kehtestatud inimressursside poliitika. c) Pôle Emploi saadab kord aastas küsimustiku rohkem kui 1,6 miljonile ettevõttele era- ja põllumajandussektoris ning osale avalikust sektorist, et mõista nende värbamisvajadusi ja prognoosida seega värbamisraskusi enne nende tekkimist.	ühingud ja sõltumatud töötajad. b) 1) Manpower Group'i uuring vaatlleb tegevussektoreid ja kutsealasid riiklikul tasandil 42 riigis. 2) Manpower Group kasutab spetsiaalset klassifikaatorit, mis sisaldab 200 kutseala. c) 1) Pôle Emploi vaatlleb tegevussektoreid ja kutsealasid piirkondade ja töövaldkondade lõikes kogu Prantsusmaal (22 emamaa piirkonda ja viis ülemereterritooriumi). 2) Pôle Emploi kasutab FAP klassifikaatorit.		
HR	Jah	Ei See on vahend tööjõupuudusega kutsealade kindlaksmääramiseks kogu tööjõus.	Horvaatia tööturuamet teeb kord aastas tööandjate valimit hõlmava uuringu. Tööandjatel küsitakse, kas neil on olnud kvalifitseeritud töötajate puuduse tõttu probleeme vabade töökohtade täitmisel.	Kasutatakse ISCO-08-ga kooskõlas olevat riiklikku kutsealade klassifikatsiooni.	Horvaatia tööturuasutus avaldab uuringu tulemusel.	Riiklik ja piirkondlik tasand
HU	Jah	Ei	Lisaks tööjõupuudusega töökohtade kindlaksmääramisele ja kutseõppestipendiumide süsteemi haldamisele määrab riiklik tööturuamet (NES) üleriigilise andmebaasi alusel kindlaks ka paar muud kutsealakategooriat, kus töö leidmine valmistab töötajatele raskusi või kus tööandjad peavad hakkama saama pikaajalise tööjõupuudusega, mille puhul või kus töötajate leidmine on raske. Need on põhimõtteliselt konkreetsed kutsealad, mida ei liigitata ametlikult tööjõupuudusega kutsealaks. Komitaadivalitsuse tööjõubüroo esindaja on komitaadi arengu- ja koolituskomitee (CDTC) liige, kuid kui kõnealune komitee teeb otsuse komitaadi tööjõupuudusega kutsealade kohta, saab selleks ära kasutada			

Riik	Kas liikmesriik kasutab tööandjaid puudutavaid uuringuid?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsitasand (kutseoskused, kutseala, sektorid, eriala) ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
IE	Ei Oskuste ja tööturu uuringute üksus eelistab vabade töökohtade arvu hindamiseks kasutada mitmetasandilist lähenemisviisi, mitte tööandjaid hõlmavaid ulatuslikke uuringuid, sest need uuringud on kulukad ja tulemuste avaldamiseni kulub tavaliselt liiga palju aega. Kuigi Iirimaal ei tehta tööandjaid puudutavaid uuringuid spetsiaalselt oskustöötajate puuduse kindlaksmääramiseks, on asjaomased küsimused lisatud tööandjate uuringusse, mille eesmärk on uurida tööandjate sisukohti Iiri ülikoolilõpetanute kohta.	-	-	-	-	-
IT	Jah	Ei	VELA uuringus mõõdetakse vabade töökohtade arvu, tööjõuressursse ja -voogusid kutsealadel, töötunde ja tasustatud tundide arvu 10–499 töötajaga ettevõtetes tööstus-, turustus- ja äriteenuste sektorites (Ateco 2007 klassifikaatori osad B–N) ning vähemalt 10 töötajaga ettevõtetes, mis osutavad sotsiaal- või isikuteenuseid (Ateco 2007 osad P–S). Andmed on liigitatud majandustegevuse sektorite (Ateco 2007) ja geograafilise jaotuse (Põhja-, Kesk- ja Lõuna-Itaalia ja saared) kaupa.	Vabad töökohad	See uuring tehakse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta määrusele (EÜ) nr 453/2008 ühenduse vabade ametikohtade kvartalstatistika kohta. Uuringu teeb Itaalia riiklik statistikainstituut ja tulemused avaldatakse kvartaliväljaandes, mis on kättesaadav järgmisel veebilehel: http://www.istat.it/it/archivio/138419	Uuring hõlmab vähemalt kümne töötajaga üksusi, mis tegutsevad tööstussektoris või teatavates teenusesektorites. Need üksused võetakse aktiivsete ettevõtete statistilisest registrist (ASIA). Geograafiline tasand hõlmab kolme piirkonda: Põhja-, Kesk- ja Lõuna-Itaalia.
LV	Jah	Ei	Representatiivsete valimite koostamiseks kasutatakse kvoot- ja kihtvalimi meetodeid, võttes arvesse sektorit ning ettevõtte suurust ja piirkonda. Intervjuude tegemiseks kasutatakse CATI ja CAWI8 meetodit. (2014. aasta teise poolaasta lühiajalise prognoosi tegemiseks intervjueriti 2556 tööandjat). Statistilise analüüsi tegemiseks andmeid kaalutakse.	Ettevõtte suurus (töötajate arvu alusel) Piirkond Sektor Kutsealade rühm Haridustase	Riiklik tööturuamet	Riiklik ja piirkondlik

Riik	Kas liikmesriik kasutab tööandjaid puudutavaid uuringuid?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsitasand (kutseoskused, kutseala, sektorid, eriala) ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
LU	Jah 1) Uuring info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) sektoris edaspidi vajalike kvalifikatsioonide kohta. 2) Uuring, mis on suunatud ehitusettevõtetele ja avalikke töid tegevatele ettevõtetele, et prognoosida nende tööjõuvajadusi järgmisel kahel aastal.	1) Ei, kuid seda saab kasutada ka rände eesmärkidel. 2) Ei, kuid seda saab kasutada ka rände eesmärkidel.	1) Uuring tehakse iga kahe aasta järel ning on suunatud tööstus-, finants- ja kaubandusettevõtetele, et prognoosida nende tööjõuvajadusi järgmisel kahel aastal. 2) Uuring tehakse iga kahe aasta järel ning on suunatud ehitusettevõtetele ja avalikke töid tegevatele ettevõtetele, et prognoosida nende tööjõuvajadusi järgmisel kahel aastal.	1) Uuring hõlmab järgmisi sektoreid: - ehitus; - finantsteenused; - kaubandus ja äriteenused; - töötlev tööstus. Kutsealade valik põhineb töökohtade liigitusel IT-süsteemide valdkonnas (2011). Ei. Selle uuringu puhul ei kasutata ISCO klassifikaatorit. 2) Uuring hõlmab järgmisi sektoreid: - ehitus; - tööstus; - avalikud tööd. See ei hõlma kõiki tööstusharusid ega kogu ehitussektorit vastavalt NACE koodidele.	1) Kaubanduskoda Luxembourg School for Finance'i, haridusministeeriumi, kõrgharidus- ja teadusministeeriumi, tööjõu-, tööhõive-, sotsiaal- ja solidaarse majandusministeeriumi ning ADEMI kaudu 2) FEDIL	Riiklik
LT	Jah	Ei	Töübüroo töötajad kohtuvad enne tööjõupuudusega kutsealade loetelu koostamist korrapäraselt tööandjate liitudega. Kohtumistel esitavad tööandjad oma seisukoha seoses tööjõupuudusega teatavatel kutsealadel asjaomastes sektorites, arutavad tööjõupuudusega kutsealadega seotud põhinõudeid ning analüüsivad võimalusi arendada töötutel kutsekoolituse kaudu vajalikke kutseoskusi. Kohtumistel osalevad ka ametiühingute esindajad, kes esitavad samuti oma seisukoha tööjõupuudusega kutsealade loetelu kohta.	Kutsealad, sektorid	Leedu töübüroo	Riiklik, piirkondlik ja kohalik tasand
MT	Jah	Jah	Tööjõupuuduse kindlakstegemiseks kasutatakse küsimustikku	1. Kutsealad, kutseoskused, kvalifikatsioonid ja pädevused 2. Rahvusvaheline klassifikaator	Töö- ja koolituskorporatsioon (Malta avalik tööturuasutus)	Riiklik
NL	Jah 1) Vabad töökohad Madalmaades 2) Paindlike töötajate prognoos	Ei	1) Ettevõtteid hõlmav uuring iga kahe aasta järel eesmärgiga määrata kindlaks tööturu nõudluse pool.	1) Sektorid ja kutsealade klassifikaatorid 2) Sektorid	1) UWV 2) Eraõiguslike töübüroode liit (ABU)	Riiklik ja piirkondlik (UWV piirkond)

Riik	Kas liikmesriik kasutab tööandjaid puudutavaid uuringuid?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsitasand (kutseoskused, kutseala, sektorid, eriala) ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
			2) Enam kui 900 ettevõtjalt üheksas sektoris küsitakse, milliseid paindlikkust suurendavaid meetmeid nad rakendavad, kui suur on nende paindlikkus, milline on nende poliitika sellel tasandil ja milliseid muudatusi on nende arvates oodata.			
PL	Jah 1) Uuring „Inimkapital Poolas alates 2008. aastast”, mis käsitleb poolakate kutsealast pädevust ja analüüsib tööturul toimunud muutusi, sealhulgas Poola tööandjate tööjõuvajadust. 2) ManpowerGroup'i aruanded pealkirjaga „Talentide puudus”.	Ei	1) Uuringuga hõlmatud tööandjatelt küsiti, milliseid probleeme neil on värbamisel esinenud, millist mõju avaldab nende ettevõttele nõutud kvalifikatsiooniga töötajate puudus ning milline on ettevõtte strateegia selle probleemi käsitlemiseks. Uuring põhines ettevõtjatega korraldatud telefoniintervjuudel ja avaldatud tööpakkumiste analüüsil. 2) ManpowerGroup'i aruannete koostamiseks kasutatakse Poola ettevõtjate arvamusi.	Analüüsiga hõlmatud tööandjate valimist välistati füüsilisest isikust ettevõtjad ja Poola tegevusalade klassifikaatori (PKD) mitme osa (nt põllumajandus) alla kuuluvad ettevõtjad. Kasutati ISCO-08 kutsealade klassifikaatorit; teave üksikute kutsealade kohta liigitati suurematesse rühmadesse, sealhulgas üheksa üldist kutsealade rühma ja suuremad alarühmad, mis hõlmavad 38 konkreetsemat kutsealade rühma.	1) Poola ettevõtete arenguagentuur koostöös Jagielloni Ülikooliga 2) ManpowerGroup	Riiklik
PT	Ei	-	-	-	-	-
SE	Jah	Ei	Nt SCB vabade töökohtade uuring ja tööturu suundumuste uuring lisaks muudele uuringutele, mida märgiti eespool pealkirja „Tööjõupuudusega kutsealade loetelud” all (vt tabel A2.1).	Haridusprogrammid (SUN, mis põhineb ISCED-I), ärisektor	Avalik tööturuasutus, Rootsi statistikaamet (SCB), riiklik majandusuuringute instituut (NIER)	Riiklik ja piirkondlik
SI	Ei	-	-	-	-	-
SK	See vahend ei ole süstemaatiline, kuna puudub süsteem tööandjatelt andmete kogumiseks nende tulevase tööjõuvajaduse kohta. Mitme projekti raames on rakendatud teatavaid katsemeetmeid, mille käigus intervjueriti tööandjaid kvalitatiivse valimiuuringu tegemiseks.	Ei	-	-	-	-
UK	Jah 1) Tööandjaid hõlmav oskustöötajate uuring (ESS) 2) ONSi vabade töökohtade uuring	1) Jah 2) Ei	1) Rändeküsimuste nõuandekomitee (MAC) tööjõupuuduse analüüsi osana hõlmab see ülalt-alla analüüs andmete kogumist	1) Andmeid analüüsitakse SOC2010 neljakohalisel tasandil, mis vastab kutsealade rühmale. SOC2010 ei ole küll	1) Rändeküsimuste nõuandekomitee (MAC) kasutab Ühendkuningriigi tööhõive- ja kutseoskuskomisjoni tööandjate oskustöötajate uuringu andmeid oma analüüsis, et koostada Ühendkuningriigi	1) Üleriigiline tööandjate uuring. 2) Suurbritannia. See ei hõlma Põhja-Iirimaa ettevõtteid,

Riik	Kas liikmesriik kasutab tööandjaid puudutavaid uuringuid?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsitasand (kutseoskused, kutseala, sektorid, eriala) ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
			<p>Ühendkuningriigi tööhõive- ja kutseoskuskomisjonilt. Uuring tehti üleriigilise tasandil esimest korda 2011. aastal ning see põhines varasematel uuringutel, mis korraldati Ühendkuningriigi eri osades (Inglismaa, Põhja-Iirimaa, Šotimaa, Wales) 1990. ja 2000. aastatel. Praegu tehakse see uuring üle aasta (st eelmine uuring tehti 2013. aastal ja järgmine tehakse 2015. aastal). UKCESi tööandja hõlmava oskustöötajate uuringu raames kogutakse andmeid vabade töökohtade, raskesti täidetavate töökohtade ja oskustöötajate puuduse kohta. 2013. aasta uuringu käigus koguti andmeid 91 000 ettevõtjalt kõikides sektorites. MAC kasutab seda uuringut kolme näitaja arvutamiseks SOC2010 neljakohaliselt tasandil: oskustöötajaid vajavad vabad töökohad / vabade töökohtade koguarv; oskustöötajaid vajavad vabad töökohad / raskesti täidetavate töökohtade arv; oskustöötajaid vajavad vabad töökohad / tööhõive.</p> <p>2) ONSi vabade töökohtade uuringut peetakse Ühendkuningriigis kõige usaldusväärsemaks allikaks vabade töökohtade kohta. Tegemist on ettevõtete korrapärase uuringuga, mille tulemusena saadakse vabade töökohtade täpne ja põhjalik koguarv. Uuring tehakse kord kuus (seega väga sagedasti), kuid vabade töökohtade andmeid ei ole võimalik detailselt kutsealade või sektorite kaupa liigitada. Seepärast on uuringu kohaldatavus rändeküsimuste nõuandekomitee eesmärkidel piiratud.</p>	<p>rahvusvaheline klassifikaator, kuid see on üldiselt kooskõlas ISCO-08-ga ning riikliku statistikaameti kaudu on võimalik neid kahte siduda; 67% SOC2010 koodidest saab edukalt siduda ISCO-08 neljakohalise tasandiga ning ülejäänud vastavad kolmekohalise tasandi nimetustele.</p> <p>2) Andmete hindamiseks kasutatakse klassifikaatorit Standard Industrial Codes (SIC) 2007. Tegemist on ühekohalisel tasandil paiknevate madala lahtusvõimega rühmadega (nt „Tootmine“, „Ehitus“). ISCO-08 klassifikaatorit ei kasutata ja seda ei saa SIC2007 klassifikaatori ühekohalise tasandi koodidega siduda.</p>	<p>tööjõupuudusega kutsealade loetelu.</p> <p>2) Puuduvad.</p>	<p>kuna võib kattuda teiste uuringutega, mida teevad Põhja-Iirimaa ministereeriumid.</p>

Tabel ei sisalda BG, RO ja NO andmeid, sest need riigid ei esitanud riikliku aruande.

Tabel A2.4. Prognoos / prognoosiv analüüs

Riik	Kas liikmesriik kasutab prognoose / prognoosivaid analüüse?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsisatasand (kutseoskused, kutseala, sektorid, eriala) ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
AT	Jah Prognoosimudel Austriasse elama asumist käsitlevas määruses sätestatud piirarvude järgimise tagamiseks. Nende piirarvude alusel antakse elamisluba kolmandate riikide kodanikele, kes jäävad sisserände piirarvude piirsesse. Prognoos on välisriikide kodanike Austriasse elama asumise ekspertiishinnangu osa. Ekspertiishinnangut koostati ajavahemikul 1994–2013 kord aastas, kuid selle koostamine lõpetati 2014. aastal.	Jah Prognoos on välisriikide kodanike Austriasse elama asumise ekspertiishinnangu osa. Selles ei analüüsita tööjõurände vajadusi, vaid pigem seda, millised piirarvud oleks mõistlik järgmiseks aastaks kehtestada. Prognoosimudelit kasutatakse Austriasse elama asumist käsitlevas määruses sätestatud piirarvude järgimise tagamiseks. Nende piirarvude alusel antakse elamisluba kolmandate riikide kodanikele, kes jäävad sisserände piirarvude piirsesse.	Prognoosimudelit kasutatakse sisserände piirarvude järgimise tagamiseks. Nende piirarvude alusel antakse elamisluba kolmandate riikide kodanikele, kes jäävad sisserände piirarvude piirsesse. Analüüsitakse seda, mil määral on varasematel aastatel neid piirarve ära kasutatud. Samuti hinnatakse järgmiseks aastaks nõutavaid piirarve.	1) Ei ole teada; eeldatavasti majandussektorid ja kutsealad, kusjuures kutsealade puhul viidatakse kvalifikatsioonidele 2) Ei ole teada; eeldatavasti riiklikud ja rahvusvahelised klassifikaatorid	Austria majandusuuringute instituut ja Doonau Ülikool Krems föderaalise siseministeeriumi nimel	Piirkondlik tasand (liidumaad)
BE	Jah <ul style="list-style-type: none"> Brüsseli uuringute sari „Seire ja prognoos“ Valloonia „Paljutöötavad kutsealad“ (Métiers Porteurs) Valloonia „Métiers d’avenir, Etats des lieux sectoriels et propositions de futurs, Recueil Prospectif“ VLAMT, Flaami tööturu väljavaadete uuring 	Ei	Iga piirkond kasutab oma meetodit ja lähenemisviisi, mis hõlmavad muu hulgas statistilist analüüsi, kvantitatiivset prognoosi, konsulteerimist ekspertidega ja strateegilist keskendumist teatavatele tööjõupuudusega sektoritele.	Sektor	Piirkondlikud avalikud tööturuasutused	Piirkondlik
CY	Ei	–	–	–	–	–
CZ	Ei	–	–	–	–	–
DE	Jah	Ei, mitte otseselt. Seda kasutatakse avalikes ja/või muudes poliitilistes aruteludel nõudmiste sõnastamiseks.	Sageli on see föderaalise tööhõiveameti kitsaskohtade analüüsi aluseks. Prognoosimeetodid erinevad olenevalt asutusest ja sõltuvad kasutatud (põhi-) muutujatest (vabade töökohtade ja töötajate suhtarv, sissetuleku muutused, demograafilised muutused jmt).	Kutseoskused, kutsealad, sektorid, erialad, sissetulekute muutumine, noorte ja vanade töötajate vahelised kvantitatiivsed võrdlused jmt.	Enamasti eraõiguslikud uurimisinstiituidid või huvirühmad	Riiklik ja piirkondlik tasand
EE	Jah	Ei	Prognoosi aluseks on tööjõu-uuringu kaudu kogutud andmed	Sektorid, kutsealad, kutseoskused	Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium	Riiklik

Riik	Kas liikmesriik kasutab prognoose / prognoosivaid analüüse?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsitase (kutseoskused, kutseala, sektorid, eriala) ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
			ja viimase (2011. aasta) rahvaloenduse andmed. Põhineb tööjõu-uuringus kajastatud tööhõive muutustel kutsealade kaupa ning analüüs hõlmab viit tegevusalade rühma. Rahvaloenduse andmeid kasutatakse tööjõuvajaduse põhjalikumaks hindamiseks kutsealade kaupa ning tööandjate hariduslike vajaduste hindamiseks.			
EL	Ei	–	–	–	–	–
ES	Jah	Jah	See vahend põhineb avaliku tööturuasutuse reklaamitud vabade töökohtade kohta olemasoleval teabel ja tema tööotsijate statistikal	Kutsealad Kasutatakse klassifikaatorit „La clasificación nacional de ocupaciones” ISCO-08 raamistikus	Avalik tööturuasutus	Piirkondlik tasand
FI	Jah 1) Piirkondlikud arenguväljavaated 2/2014 2) VATT majandusuuringute instituut „Tööjõu nõudlus Soome majanduses aastatel 2015–2030” (uuring 181/2015) 3) Fore-Ammatti teenus 4) „Haridus ja tööjõu nõudlus 2025”, tulevaste töökohtade ja haridusvajaduste prognoosi tulemused, Soome riiklik haridusnõukogu, aruanded 2011:251	Tööjõurände vajaduse kindlaksmääramiseks ei kasutata ühtegi vahendit	1) Kaks korda aastas koostatavas ülevaates esitatakse majandusarengu-, transpordi- ja keskkonnakeskuste ja peamiste piirkondlike arendajate arusaam hetkeolukorrast ning allpiirkondlikke üksusi puudutav lühiajaline prognoos. Ülevaates hinnatakse piirkondade arenguväljavaateid ja oskustöötajate kättesaadavust. 2) Tööjõu nõudlust hinnatakse sektorite kaupa 2030. aastani. Analüüs põhineb VATTAGE tasakaalumudelil. 3) ForeAmmatti on teenus, mida kasutatakse tööjõu haldamisel eelkõige tööjõu väljaõppe kavandamise abivahendina. Tööturu prognoosides hinnatakse nii nõudlust (muu hulgas pingeid ja töötajate arvu muutumist) kui ka pakkumist (nt kui palju uut tööjõudu tuleb haridusasutustest tööturule ja töötutel põhinev tööjõu pakkumine). 4) Soome riiklik haridusnõukogu (Opetushallitus, FNBE) on prognoosinud tööjõu nõudlust, koostades kutsealade struktuuri prognoosi majandussektorite lõikes aastaks 2025. Lisaks on	1) Sektorid (nt tööstus, ehitus ja teenused) ja kutsealad 2) Analüüs hõlmab VATTAGE mudeli sektoreid. Tulemused kajastavad 28 sektorit. Kasutatakse Soome statistikaameti kutsealade struktuuri klassifikaatorit. 3) ForeAmmatti toimib ISCO klassifikaatori (400 kutseala) neljakohalisel tasandil. 4) Tööjõu nõudluse näitajaid majandussektorite lõikes on kasutatud tööjõu nõudluse prognoosimiseks kutsealade rühmade lõikes.	1) Töö- ja majandusministeerium ning majandusarengu-, transpordi- ja keskkonnakeskused. 2) VATT sektoriprognosi kasutavad Soome riiklik haridusnõukogu, ministeeriumid ja piirkondade esindajad. 3) ForeAmmatti kasutavad töö- ja majandusministeerium, majandusarengu-, transpordi- ja keskkonnakeskused, töö- ja majandusarengu ametid. 4) Haridusvaldkonna haldusasutused	1) Majandusarengu-, transpordi- ja keskkonnakeskuste piirkonnad (15 piirkonda) ja allpiirkondlikud üksused (67 üksust). 2) Stsenariumid koostatakse nii piirkondlikul kui ka riiklikul tasandil. 3) Majandusarengu-, transpordi- ja keskkonnakeskuste piirkonnad (15 piirkonda). 4) Riigi tasand

Riik	Kas liikmesriik kasutab prognoose / prognoosivaid analüüse?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsisatasand (kutseoskused, kutseala, sektorid, eriala) ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
			FNBE prognoositud tööjõu loomulikku kadu ajavahemikus 2008–2025. Tööjõu nõudluse prognoose kasutati 2010. aasta lõpuni kutseõppe ja -koolituse vajaduste hindamiseks.			
FR	Jah France Stratégie' kutsealade uuring aastaks 2022 koostöös DARESega	Jah, 2008. aastal aitas France Stratégie uuring kindlaks teha tööjõupuudusega kutsealad ja andis seega panuse tööjõupuudusega kutsealade loetelu koostamisse	See uuring tehti töökohtade prognoosi (PMQ) koostamise raames, et analüüsida tööjõuressursside ja ametikohtade muutumise väljavaateid kutsealade lõikes. Prognoos põhineb kõikidel partneritel ja haldusasutustel, kellele avaldab mõju tööhõive muutuste lühiajaline prognoos kutsealade ja kvalifikatsioonide lõikes.	Kasutatakse FAP klassifikaatorit.	Uuringut kasutavad riigiasutused, eelkõige tööküsimuste peadirektoraat (DGT)	Riigi tasand
HR	Ei	–	–	–	–	–
HU	Jah	Ei	Piirkondlike valitsusasutuste prognoosid ja statistika (nn tööturu prognoosid) etendavad olulist rolli tööjõupuudusega kvalifikatsioonide kindlaksmääramisel. Lühiajalist tööturuprognoosi aastaks 2014 tehes intervjuerisid riikliku tööbüroo töötajad ja volitatud partner 7108 ettevõtte juhte nende praeguse ja tulevase hinnangulise tööjõu nõudluse kohta.	Uuringus kasutati horisontaalset majanduslikku lähenemisviisi, mille eesmärk on jälgida tööturul tegutsevate ettevõtete majanduslikke ootusi ja sellega paralleelselt jälgida üldiselt ka tööturu hinnangulist laienemissuutlikkust.	2014. aastani tegi neid uuringuid riiklik tööbüroo (NEO), kuid alates 2015. aastast on vastutav ametiasutus rahvamajandusministeerium.	
IE	Jah	Jah	Iga-aastane National Skills Bulletin (NSB) sisaldab prognoose, mis põhinevad statistika keskameti andmetel ja Iirimaa keskpanga kvartalibülletäänil. Kutsealade prognooside tegemiseks kasutatakse ka sisemist majandusmudelit.	Kutsealad	Tulevaste kutseoskusvajaduste eksperdirühm (EGFSN)	Riiklik
IT	Jah Excelsiori uuring	See süsteem koostab aasta ja kvartali alusel prognoosid tööjõu nõudluse ning ettevõtete kutsealade ja koolitusvajaduste kohta. Seepärast on selle eesmärk hinnata ettevõtete tööjõu	Excelsiori uuringu kaudu kogutud andmed kajastavad kvalitatiivseid suundumusi, nagu uute töötajate jätkukoolituse vajadus, nõudlus konkreetsete kogemuste ja/või kvalifikatsioonide järele ning enim nõutavad kutseprofiilid, sektorid ja kutseoskused.	Majandustegevus sektorid rühmitatakse Excelsiori andmesüsteemis 28 klasterisse, mis on teoreetilise valimikava alusel spetsiaalselt määratletud. Need klasterid hõlmavad jaotusi (kahekohaline kood) ja rühmi (kolmekohaline	Seda vahendit kasutavad tööministeerium ning Itaalia kaubandus-, tööstus-, käsitöö- ja põllumajanduskodade liit (Unioncamere). Uusimates kolmeaastastes poliitikadokumentides sisserände ja välisriikide kodanike kohta (sisserändeseaduse artikli 3	Uuring ja analüüs hõlmavad ettevõtteid ja kohalikke provintsi üksusi. Seepärast on võimalik hinnata Itaalia 105 provintsi lühiajalisi ja keskmise

Riik	Kas liikmesriik kasutab prognoose / prognoosivaid analüüse?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsis tasand (kutseoskused, kutseala, sektorid, eriala) ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
		kogunõudlust (st nii kohalikud töötajad kui ka võõrtöötajad). See sisaldab siiski spetsiaalselt võõrtöötajatele pühendatud osa. Lisaks avaldatakse ainult võõrtöötajaid käsitlevad aasta- ja kvartaliaruanded.		kood) vastavalt majandustegevusalade ametlikule klassifikaatorile ATECO 2007. ATECO 2007 on Euroopa klassifikaatori NACE Rev.2 kohalik versioon. Töökohtade tasandid on jaotatud järgmistesse kategooriatesse: kõrgem juhtkond, keskastme juhid ja töötajad, töölised ja muu personal. Lihttöökohad on klassifitseeritud vastavalt ISTAT 2001 klassifikaatorile, mis tagab kooskõla Euroopa klassifikatsiooniga (ISTAT 2011 on seotud ISCO 2008-ga).	lõige 1) määrati sisserände piirarvud kindlaks Excelsiori uuringu raames koostatud võõrtöötajate nõudluse prognoosi alusel.	tähtajaga kutsealavajadusi, sealhulgas kohalikul tasandil, liigitatuna klassi suuruse ja majandustegevuse alusel.
LV	Jah	Ei	Tööjõu nõudluse ja pakkumise keskmise tähtajaga ja pikemaajaline prognoos	Keskmise tähtajaga ja pikemaajaliste prognooside koostamisel kasutatakse liigitamist 15 sektoriks (NACE Rev.2 alusel), 40 kutsealade rühmaks (ISCO-08 alusel), kolmeks haridustasandiks ja 23 temaatiliseks haridusvaldkonnaks (ISCED97 alusel).	Majandusministeerium	Kasutatakse riiklikul tasandil
LU	Jah	Ei, kuid seda saab kasutada ka rände eesmärkidel	Infotehnoloogia- ja ehitussektori tööandjaid hõlmavate uuringute tulemusel koostati lühiajalisi prognoose (vt eespool tööandjaid puudutavad uuringud)	1) Uuring hõlmab järgmisi sektoreid: - ehitus; - finantsteenused; - kaubandus ja äriteenused; - töötlev tööstus. Kutsealade valik põhineb töökohtade liigitusel IT-süsteemide valdkonnas (2011). Ei. Selle uuringu puhul ei kasutata ISCO klassifikaatorit. 2) Uuring hõlmab järgmisi sektoreid: - ehitus; - tööstus; - avalikud tööd. See ei hõlma kõiki	1) Kaubanduskoda Luxembourg School for Finance'i, haridusministeeriumi, kõrgharidus- ja teadusministeeriumi, tööjõu-, tööhõive-, sotsiaal- ja solidaarse majandusministeeriumi ning ADEMi kaudu 2) FEDIL	Riiklik

Riik	Kas liikmesriik kasutab prognoose / prognoosivaid analüüse?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsisitasand (kutseoskused, kutseala, sektorid, eriala) ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
				tööstusharusid ega kogu ehitussektorit vastavalt NACE koodidele.		
LT	Jah	Ei	Alates 1995. aastast on Leedu tööbüroo koostanud tulevikuks tööturu prognoose. Tööturu prognooside meetod töötati välja koostöös Rootsi riikliku tööturunõukogu ekspertidega. Uuringutulemuste esinduslikkus on saavutatud tööturul osalevate isikute proportsionaalse valiku teel vastavalt omandivormile, majandustegevusele ja töötajate arvule. Alates 1997. aastast on Leedu tööbüroo avaldanud kord aastas väljaande „Tööturu prognoos“ ja alates 2003. aastast avaldab ta ka väljaannet „Töövõimaluste baromeeter“. Tööturu prognooside aluseks on septembris ja oktoobris tehtava tööandjate uuringu tulemused.	1) Sektorid, kvalifikatsioonid, kutsealad 2) Riiklik (välja töötatud ISCO-08 alusel)	Leedu tööbüroo	Riiklik
MT	Jah	Jah	Küsimustikku kasutatakse tööjõupuuduse kindlakstegemiseks ja seega tööturu nõudluse prognoosimiseks	1. Kutsealad, kutseoskused, kvalifikatsioonid ja pädevused 2. Rahvusvaheline klassifikaator	Töö- ja koolituskorporatsioon (Malta avalik tööturuasutus)	Riiklik
NL	Jah 1) UWV tööturu prognoos 2) Tööturg seoses hariduse ja kutsealadega	Ei	Iga kahe aasta järel avaldatakse prognoos, mis esitab ülevaate praegustest ja tulevatest muutustest Madalmaade tööturul. Prognoosiperiood on kuus aastat.	1) Sektorid 2) Kutsealade rühmad, hariduse liigid ja sektorid	1) UWV 2) ROA UWV ning haridus-, kultuuri- ja teadusministeeriumi jt tellimisel	1) Riiklik ja piirkondlik 2) Riiklik ja piirkondlik (ainus erand on haridus)
PL	Jah Prognoosivahend: www.prognozwaniezatrudnienia.pl	Ei	Prognoosivahendi abil koostatakse tööhõiveprognoosid tööturu ja majandussektorite vajaduste kohta kutsealade rühmade kaupa suurte, keskmiste ja väikeste kutsealade rühmade tasandil kooskõlas kutse- ja erialade klassifikaatoriga.	Kutsealade rühmad kooskõlas kutse- ja erialade klassifikaatoriga	Inimressursside arengukeskus koostöös töö- ja sotsiaaluuringute instituudiga; töö- ja sotsiaalpoliitika ministeerium – majandusanalüüsi ja -prognoosi osakond (portaali haldaja)	NUTS statistilised valdkonnas 2
PT	Jah Aruandes esitatakse tööhõiveprognoos ja tehakse kindlaks võõrtöötajate vajadus	Aruande alusel kehtestatakse aastane sisserände piirav	Rändevoogude arengu analüüs, tööhõive muutumine kvartalite lõikes, kasutades tööhõiveuuringute tulemusel	Sektorid	Solidaarsus-, töö- ja sotsiaalkindlustusministeerium koordineerib ministeeriumidevahelise	-

Riik	Kas liikmesriik kasutab prognoose / prognoosivaid analüüse?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsisitasand (kutseoskused, kutseala, sektorid, eriala) ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
			tehtud hinnanguid, võõrtöötajate arvu muutumine tööturul, kasutades tööhõiveuuringute tulemusel tehtud hinnanguid, ettevõtete tehtud tööpakkumiste muutumine, töötute esitatud kandideerimistaotlused, peamiste makromajanduslike näitajate lühiajaline ja keskmise tähtajaga prognoos.		töörühma tegevust. See rühm koosneb Assooride autonoomse piirkonna töö- ja kutse kvalifikatsioonide piirkondliku direktoraadi, Madeira tööinstituudi, Portugali sisserände- ja piiritalituse ning IEFPP, I.P. esindajatest. Tööküsimuste alaline komitee esitab esialgse arvamuse.	
SE	Jah	Ei	Nt kutsealade prognoosid	Kutsealad	Avalik tööturuasutus, Rootsi statistikaamet (SCB)	Riiklik
SI	Ei	-	-	-	-	-
SK	Jah Tööturuteenuste seaduse artikkel 12 annab töö-, sotsiaal- ja pereküsimuste keskametile õiguse analüüsida ja prognoosida tööturu arengut ning avaldada need analüüsid ja prognoosid oma veebilehel.	Ei	-	-	Tööturu arengu analüüsid ja prognoosid koostatakse koostöös Slovaki Vabariigi töö-, sotsiaal- ja pereküsimuste ministeeriumi, Slovaki Vabariigi majandusministeeriumi, Slovaki Vabariigi haridus-, teadus- ja spordiministeeriumi ning kutseühingute ja -organisatsioonidega	-
UK	Jah	Jah	Kui rändeküsimuste nõuandekomitee (MAC) küsib tööjõupuudusega kutsealade loetelu koostamiseks tööandjatel andmeid tööjõupuuduse kohta, palub ta neil ühtlasi ka teavet prognoositud suundumuste kohta töötajate nõudluses ja pakkumises asjaomastel kutsealadel (nt teave töötajate vanuselise koosseisu kohta, eeldatavad pensionimudelid ja värskest kvalifikatsiooni omandatud töötajate arv, keda eeldatavasti tööle võetakse). Tööandjatel puudub siiski sellise teabe esitamise kohustus. Samuti on see ainult üks paljudest teguritest, mille põhjal tehakse alt-üles hinnang tööjõupuuduse kohta (nt sissetulekute kasv, töötunnid, vabad töökohad).	1) Andmeid analüüsitakse SOC2010 neljakohalisel tasandil, mis vastab kutsealade rühmale. 2) SOC2010 ei ole küll rahvusvaheline klassifikaator, kuid see on üldiselt kooskõlas ISCO-08-ga ning riikliku statistikaameti kaudu on võimalik neid kahte siduda; 67% SOC2010 koodidest saab edukalt siduda ISCO-08 neljakohalise tasandiga ning ülejäänud vastavad kolmekohalise tasandi nimetustele.	Rändeküsimuste nõuandekomitee (MAC) kasutab selle vabatahtliku andmekogumise tulemusi oma vahendite paketi, mille eesmärk on tööjõupuuduse kindlaksmääramine. MAC koostab selle alusel tööjõupuuduse üldise hinnangu. MAC esitab tööjõupuudusega kutsealade loetelude ettepanekud valitsusele.	Riiklik (üleriigiline)

Tabel ei sisalda BG, RO ja NO andmeid, sest need riigid ei esitanud riikliku aruande.

Tabel A2.5. Kvalitatiivsed uuringud / analüüsid

Riik	Kas liikmesriik kasutab kvalitatiivseid uuringuid / analüüse?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsitasand (kutseoskused, kutseala, sektorid, eriala) ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
AT	Ei	–	–	–	–	–
BE	Jah	Ei	Pärast kvantitatiivset etappi tööjõupuudusega kutsealade loetelu koostades küsib Valloonia tööandjatel lisaks vabade töökohtade uuringule lisaandmeid. Värbamisnõustajad küsitlevad vahetult tööandjaid, et teha kindlaks nende värbamisprobleemide olemus. Samamoodi korraldab Brüsseli avalik tööturuasutus Actiris iga kahe aasta järel ulatuslikud välised konsultatsioonid tööandjate liitude ja kutsealaste võrdluskeskustega. ¹ Konsultatsioonide raames käsitletakse värbamisprobleeme, kavandatud meetmeid ning praegusi ja tulevase muutusi sektoris, mis võivad avaldada mõju tööhõive arengule. ¹ Brüsseli avalik tööturuasutus Actiris saadab tööandjate liitudele (2015. aastal osales konsultatsioonides ligikaudu 40 liitu) küsimustiku. Actiris kasutab küsimustiku täitmiseks ka isiklike intervjuusid kutsealaste võrdluskeskuste esindajatega, kuna neil keskustel on ulatuslikud teadmised oma sektori kohta. Flandrias konsulteeritakse lisateabe saamiseks sektori organisatsioonide ning provintside spetsialistidega.	Üksikud tööandjad + sektori tasand	Piirkondlikud avalikud tööturuasutused	Piirkondlik
CY	Ei	–	–	–	–	–
CZ	Ei	–	–	–	–	–
DE	Jah Oskustöötajate puuduse analüüs, mille föderaalne tööhõiveamet teeb kaks korda aastas.	Jah, kuid ainult osaliselt. Kui kahe järjestikuse analüüsi tulemusena tuvastatakse tööjõupuudus konkreetsetel kutsealadel, võib tööjõupuudusega kutsealade loetelu kohandada. Loetelus nimetatud mitteakadeemilis	Vabade töökohtade ja töötajate suhtarv ning vaba töökohta täitmiseks kuluv aeg (seoses päevade arvu keskmise ja absoluutse suurenemisega). Lisaks tehakse kvalitatiivne hindamine, mis puudutab töötajate vanuselist jaotust, praktikakohtade arvu jmt.	i) Kutsealad, kutseoskuste tasandid, sektorid, piirkondlikud erinevused ii) Põhineb riiklikul kutsealade klassifikaatoril (KlDB 2010)	Föderaalne tööhõiveamet töö- ja sotsiaalministeeriumi koordineerimisel	Riiklik ja piirkondlik tasand

Riik	Kas liikmesriik kasutab kvalitatiivseid uuringuid / analüüse?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsitase (kutseoskused, kutseala, sektorid, eriala) ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
		te kutsealade puhul loobutakse prioriteetsuse hindamisest.				
EE	Jah	Ei, kasutatakse üldise tööjõupuuduse kindlakstegemiseks, kuid ei ole otseselt seotud tööjõu sisserändega	Praegu väljatöötamisel	Sektorid kutseoskused erialad	Kutsekoda	Riiklik
EL	Ei	-	-	-	-	-
ES	Ei	-	-	-	-	-
FI	Jah	1) Kutsealade baromeeter 2) Tööjõu uurimisinstituudi aruanne 27/2013 „Kas tööjõupuudus on tõsi?” 3) Soome äri- ja poliitikafoorumi EVA analüüs „Tuleviku tegijad – Soome ei saa hakkama ilma rändeta”	1) Kutsealade baromeeter on tööjõu haldamise vahend, mille abil hinnatakse tööjõu pakkumist ja nõudlust ning nende tasakaalu ligikaudu 200 kutsealal ja eri piirkondades. Hinnangud kehtivad lähituleviku, st ligikaudu kuue kuu kohta. 2) Aruande autorid töötavad välja statistilise näitaja, mis kirjeldab tööturu olukorda puhastusteenuste sektoris (tuginedes Ühendkuningriigi rändeküsimuste nõuandekomitee (MAC) poolt välja töötatud näitajale). Kui näitaja osutab tööturu olukorra pingelisusele, oleks asjakohane sisserännet suurendada. Autorite analüüs leevendab muret Uusimaa puhastusteenuste sektori pingelisuse pärast. 3) Analüüs puudutab tööjõu kättesaadavust, võttes arvesse Soome rahvastiku suundumusi ja tööjõureservi, ning selles märgitakse, et Soome vajab igal aastal netoarvestuses 34 000 sisserändajat, et tööealise elanikkonna arv ei väheneks järgmistel aastakümnetel. Analüüs põhineb pealiselt Soome statistikaameti andmebaasidel.	1) Kutsealade baromeeter koostatakse konkreetsete kutsealade tasandil. Alates 2014. aasta juulist kasutatakse ISCO klassifikaatorit (neljakohaline tasand). 2) Kutsevaldkond, puhastusteenuste sektor. Aruande koostamise ajal kasutati Põhjamaade kutsealade klassifikaatorit (PAL klassifikaator). 3) Analüüs käsitleb tööjõu nõudlust üldisel tasandil, mitte sektorite või kutsealade lõikes.	1) Kutsealade baromeetrit kasutatakse tööjõu haldamiseks (töö- ja majandusministerium, majandusarengu-, transpordi- ja keskkonnakeskused ning töö- ja majandusarengu ametid). 2) Tegelikult seda ei kasutata, kuid tõenäoliselt avaldab see eksperdi hinnanguna mõju otsuste tegemisel. Aruande eesmärk on esitada soovitusi kutsealade baromeetri koostamiseks. 3) EVA mõttekoja eesmärk on koostada õigeaegne teave valitseva suundumuse kohta ja lisada ühiskondlikusse arutellusse uusi vaatenurki. Ettevõtete tasandil püüab EVA õhutada pidevat arutelu muutuste vajaduse kohta ettevõtetes.	1) Iga töö- ja majandusarengu amet koostab oma piirkonna kutsealade baromeetri, kusjuures kõike üksikasjalikum tasand on allpiirkondlik üksus (67 üksust). 2) Uusimaa. 3) Riigi tasand.

Riik	Kas liikmesriik kasutab kvalitatiivseid uuringuid / analüüse?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsitase (kutseoskused, kutseala, sektorid, eriala) ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
FR	<i>Vt tööandjaid puudutavad uuringud</i>					
HR	Ei	–	–	–	–	–
HU	Jah	Ei	Aruannete koostamisel on tähtis osa ka sõltumatutel organisatsioonidel. Ungari kaubandus- ja tööstuskoda (MKIK) tegi 2014. aastal uuringu. Tööandjaid intervjueriti, et koguda teavet konkreetselt tööjõupuudusega kutsealade kohta. Andmete kogumisega kavatseti toetada komitaatide arengu- ja hariduskomiteede (CDEC) tööd. Kuna selline uuring tehti ajavahemikus 2008–2014 kord aastas, on võimalik teostada võrdlev analüüs ja saada võrreldavaid andmeid. Nende andmete põhjal saab prognoosida tööturu suundumusi ning seega on lühiajalise planeerimise kõrval võimalik koostada ka keskmise tähtajaga ja pikaajalisi prognoose, mis keskenduvad kõige tähtsamatele küsimustele. Ungarit on käsitletud ka Manpoweri rahvusvahelises uuringus.	See on ühtselt koordineeritud projekt; intervjuerimismetod püsis alates 2008. aastast muutumatuna. 2014. aastal lisati täiendav element – peale ettevõtjate intervjueriti ka avaliku elu tegelasi ja hiljuti kõrgkooli lõpetanud isikuid.	Ungari kaubandus- ja tööstuskoda (MKIK) tegi 2014. aastal uuringu.	Riiklik
IE	Jah	Jah	National Skills Bulletin (NSB) sisaldab kvalitatiivset analüüsi, mis põhineb oskuste ja tööturu uuringute üksuse (SLMRU) töötajate korraldatud telefoniintervjuudel 100 värbamisagentuuriga. Järelduste selgitamiseks võidakse korraldada ka veebipõhine tekstiuuring. Sellise töö üksikasjalikum analüüs avaldatakse igaaastases vabade töökohtade ülevaates, milles esitatakse tööjõu nõudluse ülevaade, tehes kindlaks avaldatud töökuulutuste andmetes esinevad suundumused.	Kutsealad	Tulevaste kutseoskusvajaduste eksperdirühm (EGFSN)	Riiklik
IT	Ei	–	–	–	–	–
LV	Vabade töökohtade ja töötute profiilis toimuvate muutuste analüüs	Ei	Vabade töökohtade (riiklikus tööturuasutuses registreeritud) ja töötute profiilis toimuvate muutuste analüüs tehakse tööjõupuudusega kutsealade loetelu koostamisel. Lisaks avaldatakse riikliku tööturuameti kodulehel kord kuus töötust ja vabasid töökohti käsitlev üksikasjalik statistika.	Piirkond Sektor Kutsealade rühm Haridustase	Riiklik tööturuamet	Riiklik
LU	Ei	–	–	–	–	–
LT	Ei	–	–	–	–	–
MT	Jah	Jah	Euroopa Liidu väljaanded, riigisiseseid dokumendid		Töö- ja koostisühendused	Riiklik

Riik	Kas liikmesriik kasutab kvalitatiivseid uuringuid / analüüse?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsitase (kutseoskused, kutseala, sektorid, eriala) ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tasand (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
					(Malta avalik tööturuasutus)	
NL	Jah	Ei	Sektorite põhiaruandes avaldati üksikasjad kõige olulisemate muutuste kohta sektorites.	Sektorid ja kutsealade rühmad	UWV	Riiklik
PL	Projekti „Kõrge kvalifikatsiooniga sisserändajad Poola tööturul. Sotsiaalne uuring” kaasrahastatakse Euroopa Kolmandate Riikide Kodanike Integreerimise Fondist ja riigieelarvest. Projekti rakendavad ühiselt sihtasutus „Meie valik” ja sotsiaalmajanduslike uuringute instituut (ISEE). http://www.i-see.org.pl/strona/index.php?page=efi2	Ei	Autorid püüdsid statistiliste andmete põhjal kirjeldada peamisi suundumusi võõrtöötajate pakkumise ja riigis valitseva tööjõu nõudluse vastavusse viimisel.	Kutsealad Kutsealade rühmad Sektorid (Poola tegevusalade klassifikaatori osad)	Sotsiaalmajanduslike uuringute instituut (ISEE) ja sihtasutus „Meie valik”	Riiklik ja piirkondlik tasand
PT	Jah Tööministeeriumi koostatud aruanne, mida kasutatakse töövõimaluste jaoks üldise soovitusliku piirarvu kindlaksmääramiseks	Jah	Aruandes analüüsitakse järgmist teavet: a) Portugali mõjutavate rändevoogude arengu analüüs õigusliku seisundi ja kodakondsuse kaupa, pannes suurema rõhuasetuse uute elamislubade nõudlusele ja andmisele; b) tööhõive kvartaalne muutumine tegevussektorite ja erialade lõikes, kasutades tööhõiveuuringute tulemusel tehtud hinnanguid; c) võõrtöötajate arvu muutumine tööturul, kasutades tööhõiveuuringute tulemusel tehtud hinnanguid, haldusteavet välisriikide (eriti kolmandate riikide) kodanike hulgas registreeritud töötuse kohta ja andmeid töötushüvitist saavate välismaalaste kohta; d) ettevõtete tehtud tööpakkumiste muutumine, töötute esitatud kandideerimistaotlused, edukas tööle saamine ja registreeritud töötus, pannes suurema rõhuasetuse tegevussektoritele, kus sisserändajate osakaal on suurem, ja e) peamiste makromajanduslike näitajate (SKP ja selle komponendid, hindade areng ja tööturu areng – tööhõive, töötus, tootlikkus) lühiajaline ja keskmise tähtajaga prognoos. Igas aruandes esitatakse üks või mitu ettepanekut seoses aastase sisserände piirarvu kindlaksmääramisega. Ettepanekud võivad puudutada riiklikke ja piirkondlikke (st autonoomsete piirkondade) piirarve.	Sektorid (NACE) ja kutsealad (ISCO)	Tööministeerium	Riigi emamaa ja autonoomsed piirkonnad
SE	Jah	Ei	Sotsiaalpartnerite <i>ad hoc</i> aruanded sisaldavad teatavat juhtudel	Mitmesugune	Sotsiaalpartnerid	Riiklik

Riik	Kas liikmesriik kasutab kvalitatiivseid uuringuid / analüüse?	Kas seda vahendit kasutatakse tööjõurände vajaduste kindlakstegemiseks?	Lühikirjeldus ja kasutatud meetodid	Analüüsitase (kutseoskused, kutseala, sektorid, eriala) ja liigitamine	Vastutavad asutused	Geograafiline tase (riik, piirkond, kohalik omavalitsus)
	Tundub siiski, et nende kasutamine ei ole eriti levinud.		kvalitatiivseid aspekte (nt intervjuude väljavõtted), asjakohased uuringuaruanded sisaldavad tõenäoliselt mõningaid kvalitatiivse analüüsi näiteid.			
SI	Ei	-	-	-	-	-
SK	Kvalitatiivset analüüsi kasutatakse ainult üksikute projektide ja võimalike uuringute raames. Seda vahendit ei kasutata süstemaatiliselt.	Ei	-	-	-	-
UK	Ei	-	-	-	-	-

Tabel ei sisalda BG, RO ja NO andmeid, sest need riigid ei esitanud riikliku aruande.

3. lisa. Töötajad konkreetsete kutsealade kaupa ja täitmata töökohad (viimased kättesaadavad andmed)

Tabel A.3.1. Tervishoiu tippspetsialistid

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
AT	2013	Tervishoiu tippspetsialistid (22)	30 400	47 600	78 000	2300	3800	6100	500	700	1200	14	17	31	233
		sh: arstid (221)	21 300	18 200	39 500	1500	1000	2500	300	200	500	8	8	16	149
		sh: õendusala tippspetsialistid ja ämmaemandad (222)	600	3100	3700	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BE	2013	Tervishoiu tippspetsialistid (22)	54 567	114 380	168 947	2582	3967	6549	301	873	1174	–	–	–	7339
		sh: arstid (221)	19 665	16 511	36 176	1189	1260	2449	96	304	400	–	–	–	–
		sh: õendusala tippspetsialistid ja ämmaemandad (222)	9121	44 505	53 626	244	950	1194	205	450	655	–	–	–	6088
HR	2014	Tervishoiu tippspetsialistid (22)	1534	5372	6906	–	–	–	–	–	11	–	–	11	–
		sh: arstid (221)	281	670	951	–	–	–	–	–	11	–	–	11	–
		sh: õendusala tippspetsialistid ja ämmaemandad (222)	534	2847	3381	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
CZ	2011	Tervishoiu tippspetsialistid (22)				1161	2056	3217	291	271	562	–	–	–	754
		sh: arstid (221)	286 100	330 500	616 600	932	1319	2251	215	163	378	–	–	–	549
		sh: õendusala tippspetsialistid ja ämmaemandad (222)				54	364	418	4	39	43	–	–	–	38
DE	2014	Tervishoiu tippspetsialistid (22)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		sh: arstid (221)	–	–	365 247	–	–	22 080	–	–	17 581	–	–	–	–
		sh: õendusala tippspetsialistid ja ämmaemandad (222)	3483	23 022	26 505	35	465	499	40	222	262	–	–	–	342
EE	2011; 2014. aasta elamisubade ja täitmata töökohtade arv	Tervishoiu tippspetsialistid (22)	1586	9313	10 899	14	16	30	128 (39)	398 (141)	526 (180)	11	8	19	523
		sh: arstid (221)	993	3152	4145	6	5	11	71(16)	98 (21)	169 (37)	7	3	10	86
		sh: õendusala tippspetsialistid ja ämmaemandad (222)	46	3147	3193	0	7	7	6 (4)	177 (93)	183 (97)	0	0	0	76
FI	2012	Tervishoiu tippspetsialistid	10 647	24 921	35 568	342	523	865	117	165	282	20	60	80	–

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
	ja 2014 ⁶⁸	(22)													
		sh: arstid (221)	7803	11 517	19 320	282	383	665	70	87	157	–	–	–	2829
		sh: õendusala tippspetsialistid ja ämmaemandad (222)	397	5307	5704	1	3	4	1	1	2	20	60	80	556
FR	2012; 2014. aasta täitmata töökohtade arv	Tervishoiu tippspetsialistid (22)	169 382	583 212	752 594	5371	10 593	15 964	14 114	11 951	26 065	–	–	–	2301
		sh: arstid (221)	54 624	59 598	114 221	3161	2769	5929	6023	2016	8039	–	–	–	169
		sh: õendusala tippspetsialistid ja ämmaemandad (222)	9362	61 966	71 328	0	287	287	0	1221	1221	–	–	–	157
HU	2014	Tervishoiu tippspetsialistid (22)	19 304	38 431	57 735	299	219	518	31	24	55	5	7	12	104
		sh: arstid (221)	11 850	12 782	24 633	299	219	518	7	5	12	2	0	2	44
		sh: õendusala tippspetsialistid ja ämmaemandad (222)	412	6141	6553	0	0	0	0	0	0	0	0	0	46
IE	2014	Tervishoiu tippspetsialistid (22)	–	–	85 200	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		sh: arstid (221)	–	–	11 900	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		sh: õendusala tippspetsialistid ja ämmaemandad (222)	–	–	53 500	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
LV	2014	Tervishoiu tippspetsialistid (22)	2,2	13,1	15,3	–	–	–	–	–	–	7	0	7	251
		sh: arstid (221)	–	–	5,6	–	–	–	–	–	–	7	0	7	79
		sh: õendusala tippspetsialistid ja ämmaemandad (222)	–	–	4,0	–	–	–	–	–	–	–	–	0	66
LT	2014	Tervishoiu tippspetsialistid (22)	32	341	373	–	–	–	9	9	–	–	–	–	28
		sh: arstid (221)	9	18	27	–	–	–	8	8	–	–	–	–	7
		sh: õendusala tippspetsialistid ja ämmaemandad (222)	4	195	199	–	–	–	–	–	–	–	–	–	9
LU	2014	Tervishoiu tippspetsialistid (22)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0	1	1	–
		sh: arstid (221)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0	1	1	–
		sh: õendusala tippspetsialistid ja ämmaemandad (222)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0	0	0	–
MT	2014	Tervishoiu tippspetsialistid (22)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		sh: arstid (221)	654	422	1076	20	24	44	32	13	45	–	–	–	–

⁶⁸ 2014: elamisloa ja täitmata töökohtade arv; 2012: töötajate arv kokku, teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad ja kolmandate riikide kodanikest töötajad.

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
		<i>sh</i> : õendusala tippspetsialistid ja ämmaemandad (222)	558	1002	1560	7	57	64	47	70	117	–	–	–	18
NL	2014	Tervishoiu tippspetsialistid (22)	78 000	210 000	288 000	2000	3000	6000	.	3000	4000	–	–	–	–
		<i>sh</i> : arstid (221)	29 000	44 000	73 000	–	–	–	–
		<i>sh</i> : õendusala tippspetsialistid ja ämmaemandad (222)	18 000	103 000	121 000	.	.	2000	0	.	2000	–	–	–	–
PL	2014	Tervishoiu tippspetsialistid (22)	–	–	400 298	–	–	–	–	–	–	–	–	116	1716
		<i>sh</i> : arstid (221)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		<i>sh</i> : õendusala tippspetsialistid ja ämmaemandad (222)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
PT	2014	Tervishoiu tippspetsialistid (22)	224	1079	1303	0	3	3	3	0	3	–	–	–	431
		<i>sh</i> : arstid (221)	1	7	8	0	1	1	0	0	0	–	–	–	5
		<i>sh</i> : õendusala tippspetsialistid ja ämmaemandad (222)	51	318	369	0	0	0	0	0	0	–	–	–	118
SE	Kolmandate riikide kodanike kohta 2014. aasta andmed ja ELi kodanike kohta 2013. aasta andmed	Tervishoiu tippspetsialistid (22)	3732	6101	9833	3691	6068	9759	41	33	74	–	–	–	–
		<i>sh</i> : arstid (221)	3511	4194	7705	3487	4187	7674	24	7	31	–	–	–	–
		<i>sh</i> : õendusala tippspetsialistid ja ämmaemandad (222)	75	1437	1512	65	1423	1488	10	14	24	–	–	–	–
SK	2014	Tervishoiu tippspetsialistid (22)	10 213	44 147	54 360	42	64	106	213	111	324	–	–	–	112
		<i>sh</i> : arstid (221)	7403	10 536	17 939	26	24	50	179	88	267	–	–	–	69
		<i>sh</i> : õendusala tippspetsialistid ja ämmaemandad (222)	520	22 324	22 844	2	8	10	3	4	7	–	–	–	14
SI	2014	Tervishoiu tippspetsialistid (22)	4852	15 848	20 700	95	166	261	125	253	378	–	–	–	–
		<i>sh</i> : arstid (221)	2163	3639	5802	53	77	130	89	176	265	–	–	–	–
		<i>sh</i> : õendusala tippspetsialistid ja ämmaemandad (222)	753	6374	7127	3	17	20	2	10	12	–	–	–	–
UK	2014	Tervishoiu tippspetsialistid (22)	327 000	928 000	1 255 000	21 000	38 000	58 000	30 000	42 000	72 000	3669	3879	7548	17 844

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
		<i>sh: arstid (221)</i>	131 000	110 000	242 000	8000	*	14 000	17 000	9000	26 000	490	642	1132	2238**
		<i>sh: õendusala tippspetsialistid ja ämmaemandid (222)</i>	66 000	546 000	612 000	*	19 000	23 000	6000	26 000	32 000	821	2132	2953	12 446

Allikas: riikide aruannetes esitatud statistika.

Märkused

AT: Töötajate statistilised andmed kajastavad 2013. aasta keskmist. Arvud on ümardatud lähima sajani. Arve alla 500 ei saa piisava kindlusega pidada nullist erinevaks.

Väljaantud elamislubade liigitus kutsealade kaupa ei ole kättesaadav. Selle asemel esitatakse Austria avaliku tööturuasutuse poolt kolmandate riikide kodanikele antud positiivsete tõendite arv.

CZ: Viimane kättesaadav aasta on 2011 (vastavalt 31.12.2011). Seiresüsteemi pikaajaliste muudatuste tegemise tõttu on võõrtöötajaid puudutavad andmed kättesaadavad ainult 2011. aasta kohta. Hilisemate aastate andmeid peetakse kvalifitseeritud hinnanguteks. Hilisemad andmed on olemas töötajate koguarvu ja täitmata töökohtade arvu kohta, kuid nende kasutamisel oleks tabel eksitav. Tabelis on töötajate arvu andmed kajastatud ühekohalise koodi „2” tasandil (mitte „22”, „221” ja „222”).

DE: Andmete allikas: Bundesärztekammer (Saksamaa arstide liit).

EE: vabad töökohad 2014. aastal. Täitmata töökohtade puhul ei kajasta need andmed kõiki vabasid töökohti sellel ajavahemikul. Eesti Töötukassa andmed.

(): sh määratlemata kodakondsusega isikud

FR: Elamislubade statistikas ei täpsustata lubade arvu kutsealade kaupa. Statistikat töötajate koguarvu, liidu kodanikest töötajate ja kolmandate riikide kodanikest töötajate kohta koguti pideva tööhõiveuuringu kaudu, mille korraldas INSEE Prantsusmaa emamaal 2012. aastal (<http://www.INSEE.fr/fr/methodes/default.asp?page=sources/ope-enq-emploi-continu.htm>). Täitmata töökohtade arv saadakse täidetud töökohtade lahutamisel tööpakkumistest. Selle osa täitmisel kasutati DARESe andmeid tööjõupuudusega kutsealade kohta kogu Prantsusmaal 2014. aastal, eristamata sisserändajaid teistest isikutest. Allikas: „EEC (Metropolitan France) and shortage occupations” (DARES)

IE: 2013. aasta neljandas kvartalis oli ISCO rühmades 22, 53, 51, 6, 25 ja 23 kokku 506 700 töötajat. Neist 447 300 olid iirlased ja 59 400 muust rahvusest. Allikas: statistika keskamet.

LU: Luksemburg ei saa seda teavet esitada, sest kutsealade liigitamiseks kasutatakse klassifikaatorit ROME 216, mitte ISCO-08-t. Kolmandate riikide kodanikest töötajad moodustasid 2014. aasta neljandas kvartalis kogu tööjõust (375 195) ainult 3,2% (11 839).

LV: Töötajate koguarvu allikas: statistika keskamet, tööjõu-uuringu tulemused. (): andmed põhinevad väikese arvu vastajate vastustel.

NL: statistika keskkomisjoni (CCS) määratlus, 1991.

Punkt (.) tähendab selles tabelis piisavalt täpsete andmete puudumist; see puudutab arve, mis on ümardatuna alla 15 000 esimeses koguveerus.

Järgmistes veergudes tähendab punkt (.) selles tabelis piisavalt täpsete andmete puudumist; see puudutab arve, mis on ümardatuna alla 1500.

PT: Tööhõive ja kutsekoolituse instituudil (IEFP, I.P.) puudub tööhõive statistika ja ta esitab selle asemel teabe töö leidmise kohta 2014. aastal.

SE: Kolmandate riikide kodanikke käsitlev statistika pärineb Rootsi rändeametilt andmebaasist ja puudutab 2014. aastat. Liidu kodanikke käsitlev statistika pärineb Rootsi statistikaametilt (SCB) ja puudutab 2013. aastat, mis on viimane aasta, mille kohta andmed olid kättesaadavad. Veerus „Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv” andmed puuduvad, kuid need arvud oleksid identsed arvudega eelmises veerus „Kolmandate riikide kodanikest töötajad”, kuna tööloa taotlemisel kohaldatakse eeltingimust, et taotlejal peab olema tööpakkumine.

SK: Töötajate koguarvu andmed on hinnangud.

UK: *Tervishoiu tippspetsialistid* sisaldab järgmisi SOC2010 koode: 2211, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2221, 2222, 2223, 2229, 2231, 2232, 3213.

Sh: arstid (221) sisaldab järgmisi SOC2010 koode: 2211.

Sh: õendusala tippspetsialistid ja ämmaemandid (222) sisaldab järgmisi SOC2010 koode: 2231, 2232.

UK ei kasuta kutseala rühmade määratlemiseks ISCO-08 koode. Andmed on liigitatud ametialade standardklassifikaatori järgi mida viimati ajakohastati 2010. aastal (SOC2010). Määratluste koht vt SOC2010 juhend ja meetodid (<http://www.ons.gov.uk/ons/guide-method/classifications/current-standard-classifications/soc2010/index.html>).

Töötajaid puudutavad andmed: andmed saadi Ühendkuningriigi iga-aastasest elanikkonnauuringust (APS). APS koostatakse kord kvartalis ja iga andmekogu hõlmab 12 kuu andmeid. Iga andmekogu kohta on ligikaudu 360 000 üksikisikut ja 170 000 kodumajapidamist, kusjuures andmeid kaalutakse Ühendkuningriigi rahvastiku tasandil (vt täpsemalt: <http://www.ons.gov.uk/ons/guide-method/method-quality/specific/labour-market/labour-market-statistics/index.html>). Esitatud andmed on 2014. aasta andmed, mis on ümardatud lähima tuhandeni.

Elamislubade andmed: Ühendkuningriigi andmed näitavad nende sponsorlustõendite (CoS) arvu, mis anti 2014. aastal nii riigisiselt kui ka riigiväliselt seoses konkreetsete kutsealadega. Riigivälised tõendid: nende kolmandate riikide kodanike hinnanguline arv, kellele anti 2014. aastal viisa seoses konkreetsete kutsealadega. Riigisiselised tõendid: nende kolmandate riikide kodanike hinnanguline arv, kes vahetasid kutsealade rühma või pikendasid konkreetse kutsealaga seoses oma viibimist riigis ja kes viibisid 2014. aastal juba Ühendkuningriigis. Need on ainult hinnangud: riigivälise sponsorlustõendi saanud kolmandate riikide kodanike viisataotlus võidakse jätta rahuldumata, nad ei pruugi kasutada antud viisat Ühendkuningriiki sisenemiseks või nad võivad olla Ühendkuningriigist lahkunud 2014. aasta lõpuks; kutseala vahetanud või oma viibimist pikendanud kolmandate riikide kodanikud võivad olla Ühendkuningriigist lahkunud 2014. aasta lõpuks.

Täitmata töökohtade andmed: siseministeriumile esitatud andmed vastavalt Ühendkuningriigi tööhõive- ja kutseoskuskomisjonile (UKCES) esitatud ametlikule taotlusele. Andmed saadi UKCESi tööandjate oskustöötajate uuringu (ESS) 2013 kutsealade toimumist. Uuringus liigitatakse vabad töökohad kolme rühma: üldised vabad töökohad, raskesti täidetavad töökohad ja oskustöötajate puudusega töökohad. Esitatud andmed kajastavad üldisi vabu töökohti igas kutsealade rühmas (täitmata töökohtade asemel).

*Arve alla 6000 ei kajastata, sest neid ei peeta statistilisel usaldusväärsel. See on kooskõlas riikliku statistikaameti ONS suunistega minimaalsete avaldamiskünniste kohta seoses valimi kõrvalekalletega.

**Andmed, mis kajastavad arstide (221) kutsealal olevaid üldisi vabu töökohti, on hinnangulised ja põhinevad UKCESi andmete kvaliteedi tagamise meetodil. UKCES teatel on kõik andmed, mis põhinevad vähem kui 50 tööandja vastustel, hinnangulised ja ta välistab andmed, mis põhinevad vähem kui 25 tööandja vastustel. Arstide (221) kategoorias põhinesid andmed 48 tööandja vastustel ja need andmed on seega hinnangulised. Kõikides teistes kategooriates põhinesid andmed enam kui 50 tööandja vastustel.

Tabel A3.2. Inimeste hooldamisega tegelevad töötajad

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv	
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku		
AT	2013	Inimeste hooldamisega tegelevad töötajad (53)	10 200	102 400	112 600	600	6500	7100	900	4600	5500	0	0	0	409	
		<i>sh:</i> lapsehoidjad (5311)	1000	34 000	35 000	100	2200	2300	0	1600	1600	0	0	0	109	
		<i>sh:</i> hooldajad (5321)	9200	68 400	77 600	500	4300	4800	900	3000	3900	0	0	0	202	
		<i>sh:</i> hooldustöötajad kodus (5322)										0	0	0	98	
BE	2013	Inimeste hooldamisega tegelevad töötajad (53)	9523	151 631	161 154	673	5941	6614	642	2580	3222	–	–	–	3949	
		<i>sh:</i> lapsehoidjad (5311)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1115	
		<i>sh:</i> hooldajad (5321)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1970	
		<i>sh:</i> hooldustöötajad kodus (5322)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1303	
HR	2014	Inimeste hooldamisega tegelevad töötajad (53)	48	1221	1269	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
		<i>sh:</i> lapsehoidjad (5311)	8	123	131	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
		<i>sh:</i> hooldajad (5321)	2	25	27	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
		<i>sh:</i> hooldustöötajad kodus (5322)	38	1073	1111	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
CZ	2011	Inimeste hooldamisega tegelevad töötajad (53)	265 200	477 900	743 100	291	328	619	39	198	237	–	–	–	171	
		<i>sh:</i> lapsehoidjad (5311)				2	4	6	1	32	33	–	–	–	–	32
		<i>sh:</i> hooldajad (5321)				19	76	95	8	22	30	–	–	–	–	23
		<i>sh:</i> hooldustöötajad kodus (5322)				3	7	10	1	9	10	–	–	–	–	15
DE	30. juuni 2014 (täitmata töökohtade arvu puhul 2014. aasta keskmine)	Inimeste hooldamisega tegelevad töötajad (53)	92 522	427 105	519 627	3361	22 164	25 525	4357	17 963	22 320	–	–	–	7603	
		<i>sh:</i> lapsehoidjad (5311)	12 833	57 461	70 294	255	2325	2580	362	1888	2250	–	–	–	287	
		<i>sh:</i> hooldajad (5321)	67 281	335 131	402 412	2924	18 879	21 803	3720	15 247	18 967	–	–	–	5521	
		<i>sh:</i> hooldustöötajad kodus (5322)	7876	26 905	34 781	127	780	907	209	717	926	–	–	–	1689	
EE	2011; 2014. aasta elamislubade ja täitmata töökohtade	Tervishoiu tippspetsialistid (22)	369	10 536	10 905	1	23	24	33 (16)	1372 (709)	1405 (725)	2	1	3	608	
		<i>sh:</i> lapsehoidjad (5311)	47	2373	2420	0	4	4	3 (0)	395 (163)	398 (163)	0	1	1	146	
		<i>sh:</i> hooldajad (5321)	200	3599	3799	0	8	8	18 (10)	516 (316)	534 (326)	0	0	0	158	

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
	arv	<i>sh</i> : hooldustöötajad kodus (5322)	66	802	868	1	6	7	5 (3)	79 (37)	84 (40)	0	0	0	74
FI	2012 ja 2014 ⁶⁹	Inimeste hooldamisega tegelevad töötajad (53)	13 129	159 070	172 199	218	1444	1662	341	1551	1892	9	53	62	–
		<i>sh</i> : lapsehoidjad (5311)	1224	41 012	42 236	44	331	375	33	278	311	5	51	56	6665
		<i>sh</i> : hooldajad (5321)	7421	72 793	80 214	100	638	738	200	810	1010	2	2	4	14 206
		<i>sh</i> : hooldustöötajad kodus (5322)	1304	21 737	23 041	27	242	269	52	188	240	2	0	2	8400
FR	2012. ja 2014. aasta täitmata töökohtade arv	Inimeste hooldamisega tegelevad töötajad (53)	40 342	349 828	390 170	0	4887	4887	3723	18 745	22 468	–	–	–	18 977
		<i>sh</i> : lapsehoidjad (5311)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	16 015
		<i>sh</i> : hooldajad (5321)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2982
		<i>sh</i> : hooldustöötajad kodus (5322)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0
EL	2014	Inimeste hooldamisega tegelevad töötajad (53)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		<i>sh</i> : massöörid / ajurveeda arstid / lülur meetodi eksperdid / ravimeid mittekasutavad arstid	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
HU	2014	Inimeste hooldamisega tegelevad töötajad (53)	8586	51 599	60 185	44	72	116	19	15	34	6	2	8	609
		<i>sh</i> : lapsehoidjad (5311)	404	30 470	30 874	0	0	0	7	6	13	0	1	1	355
		<i>sh</i> : hooldajad (5321)	5287	2778	8065	0	0	0	1	0	1	0	0	0	108
		<i>sh</i> : hooldustöötajad kodus (5322)	546	10 705	11 250	44	72	116	0	0	0	0	0	0	62
IE	2014	Inimeste hooldamisega tegelevad töötajad (53)	–	–	103 200	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		<i>sh</i> : lapsehoidjad (5311)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		<i>sh</i> : hooldajad (5321)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		<i>sh</i> : hooldustöötajad kodus (5322)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
LV	2014	Inimeste hooldamisega tegelevad töötajad (53)	–	–	22,1	–	–	–	–	–	–	0	1	1	434
		<i>sh</i> : lapsehoidjad (5311)	–	–	3,6	–	–	–	–	–	–	0	1	1	61

⁶⁹ 2014: elamisload ja täitmata töökohad; 2012: töötajate arv kokku, teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad ja kolmandate riikide kodanikest töötajad.

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
		<i>sh</i> : hooldajad (5321)	–	–	5,9	–	–	–	–	–	–	0	0	0	93
		<i>sh</i> : hooldustöötajad kodus (5322)	–	–	5,5	–	–	–	–	–	–	0	0	0	150
LT	2014	Inimeste hooldamisega tegelevad töötajad (53)	18	612	630	–	–	–	–	–	–	–	–	–	18
		<i>sh</i> : lapsehoidjad (5311)	2	265	267	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0
		<i>sh</i> : hooldajad (5321)	9	297	306	–	–	–	–	–	–	–	–	–	18
		<i>sh</i> : hooldustöötajad kodus (5322)	0	2	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–	8
LU	2014	Inimeste hooldamisega tegelevad töötajad (53)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0	12	12	–
		<i>sh</i> : lapsehoidjad (5311)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0	9	9	–
		<i>sh</i> : hooldajad (5321)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0	3	3	–
		<i>sh</i> : hooldustöötajad kodus (5322)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
MT	2014	Inimeste hooldamisega tegelevad töötajad (53)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		<i>sh</i> : lapsehoidjad (5311)	244	1278	1522	2	30	32	2	108	110	–	–	–	156
		<i>sh</i> : hooldajad (5321)	638	2489	3127	30	104	134	35	117	152	–	–	–	207
		<i>sh</i> : hooldustöötajad kodus (5322)	85	664	749	1	14	15	29	274	303	–	–	–	–
NL	2014	Inimeste hooldamisega tegelevad töötajad (53)	3000	361 000	391 000	–	4000	4000	0	9000	10 000	–	–	–	–
		<i>sh</i> : lapsehoidjad (5311)	3000	93 000	96 000	–	2000	2000	0	3000	3000	–	–	–	–
		<i>sh</i> : hooldajad (5321)	11 000	126 000	137 000	–	–	–	0	3000	4000	–	–	–	–
		<i>sh</i> : hooldustöötajad kodus (5322)	5000	101 000	106 000	–	–	–	0	2000	3000	–	–	–	–
PL	2014	Inimeste hooldamisega tegelevad töötajad (53)	–	–	45 537	–	–	–	–	–	–	–	–	625	7
		<i>sh</i> : lapsehoidjad (5311)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	132	–
		<i>sh</i> : hooldajad (5321)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	5	–
		<i>sh</i> : hooldustöötajad kodus (5322)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	474	–
PT	2014	Inimeste hooldamisega tegelevad töötajad (53)	198	3776	3974	2	16	18	4	109	113	–	–	–	1097
		<i>sh</i> : lapsehoidjad (5311)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	224
		<i>sh</i> : hooldajad (5321)	30	212	242	0	1	1	0	3	3	–	–	–	74
		<i>sh</i> : hooldustöötajad kodus (5322)	105	2362	2467	1	14	15	3	92	95	–	–	–	764
SE	Kolmandate riikide kodanike	Inimeste hooldamisega tegelevad töötajad (53)	5696	35 789	41 485	5616	35 676	41 292	80	113	193	–	–	–	–
		<i>sh</i> : lapsehoidjad (5311)	754	6017	6771	753	6007	6760	1	10	11	–	–	–	–

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
	kohta 2014. aasta andmed ja ELi kodanike kohta 2013. aasta andmed	sh: hooldajad (5321)	2655	11 453	14 108	2654	11 439	14 093	1	14	15	–	–	–	–
		sh: hooldustöötajad kodus (5322)	110	150	260	31	62	93	79	88	158	–	–	–	–
SK	2014	Inimeste hooldamisega tegelevad töötajad (53)	3323	21 386	24 709	29	216	246	20	84	104	–	–	–	67
		sh: lapsehoidjad (5311)	194	1312	1506	0	0	0	0	3	3	–	–	–	2
		sh: hooldajad (5321)	290	3125	3415	1	7	8	0	4	4	–	–	–	25
		sh: hooldustöötajad kodus (5322)	466	8088	8554	28	208	237	19	73	92	–	–	–	34
SI	2014	Inimeste hooldamisega tegelevad töötajad (53)	941	6178	7119	2	21	23	13	39	52	–	–	–	–
		sh: lapsehoidjad (5311)	71	811	882	1	4	4	0	0	0	–	–	–	–
		sh: hooldajad (5321)	387	2872	3259	0	9	9	8	27	35	–	–	–	–
		sh: hooldustöötajad kodus (5322)	96	1147	1243	1	3	4	1	6	7	–	–	–	–
UK	2014	Inimeste hooldamisega tegelevad töötajad (53)	244 000	1 773 000	2 017 000	9000	73 000	82 000	25 000	76 000	102 000	125	333	458	76 972
		sh: lapsehoidjad (5311)	–	152 000	156 000	–	14 000	14 000	*	6000	6000	0	0	0	2199
		sh: hooldajad (5321)	53 000	256 000	309 000	–	10 000	12 000	8000	14 000	21 000	0	1	1	3608
		sh: hooldustöötajad kodus (5322)	133 000	703 000	836 000	–	32 000	36 000	17 000	45 000	62 000	124	329	453	54 760

Tabel ei sisalda BG, CY, RO ja NO teavet, sest need riigid ei esitanud riiklikke aruandeid, ja sisaldab ainult neid liikmesriike, kes esitasid oma riiklikes aruannetes statistika.

Märkused

AT: Töötajate statistilised andmed kajastavad 2013. aasta keskmist. Arvud on ümardatud lähima sajani. Arve alla 500 ei saa piisava kindlusega pidada nullist erinevaks. Väljaantud elamislubade liigitus kutsealade kaupa ei ole kättesaadav. Selle asemel esitatakse Austria avaliku tööturuasutuse poolt kolmandate riikide kodanikele antud positiivsete tõendite arv. Täitmata töökohtade andmed kajastavad 2013. aasta keskmist.

CZ: Töötajate arv kokku: inimeste hooldamisega tegelevate töötajate andmed hõlmavad inimestele isiklike teenuseid osutavaid töötajaid. Tabelis on töötajate arvu andmed kajastatud ühekohalise koodi „5” tasandil (mitte „53”, „5311”, „5321” ja „5322”).

DE: Nende töötajate arv, kelle puhul tehakse sotsiaalkindlustusmaksleid. Andmete allikas: föderaalne tööhõiveamet.

EE: (): sh määratlemata kodakondsusega isikud

LV: (): andmed põhinevad väikese arvu vastajate vastustel. ...: andmed ei ole kättesaadavad või on esitamiseks liiga ebakindlad.

PT: Tööhõive ja kutsekoolituse instituudil (IEFP, I.P.) puudub tööhõive statistika ja ta esitab selle asemel teabe töö leidmise kohta 2014. aastal.

SE: Kolmandate riikide kodanike käsitlev statistika pärineb Rootsi rändeameti andmebaasist ja puudutab 2014. aastat. Liidu kodanike käsitlev statistika pärineb Rootsi statistikaametilt (SCB) ja puudutab 2013. aastat, mis on viimane aasta, mille kohta andmed olid kättesaadavad. Veerus „Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv” andmed puuduvad, kuid need arvud oleksid identsed arvudega eelmises veerus „Kolmandate riikide kodanikest töötajad”, kuna tööloa taotlemisel kohaldatakse eeltingimust, et taotlejal peab olema tööpakkumine.

SK: Töötajate koguarvu andmed on hinnangud. *Inimeste hooldamisega tegelevad töötajad:* teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajate koguarv = 246, mis sisaldab üht (1) isikut, kelle sugu oli tuvastamata. *Sh: hooldustöötajad kodus:* teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajate koguarv = 237, mis sisaldab üht (1) isikut, kelle sugu oli tuvastamata.

UK: Inimeste hooldamisega tegelevad töötajad (53) sisaldab järgmisi SOC2010 koodi: 6121, 6122, 6123, 6125, 6126, 6141, 6144, 6145, 6146 ja 6147. Lapsehoidjad (5311) sisaldab järgmisi SOC2010 koodi: 6122, 6123. Hooldajad (5321) sisaldab järgmisi SOC2010 koodi: 6141.

Hooldustöötajad kodus (5322) sisaldab järgmisi SOC2010 koodi: 6145, 6146. Arve alla 6000 ei kajastata, sest neid ei peeta statistilisel usaldusväärsuseteks. See on kooskõlas riikliku statistikaameti ONS suunistega minimaalsete avaldamiskünniste kohta seoses valimi kõrvalekalletega.

Tabel A3.3. Inimestele isiklike teenuseid osutavad töötajad

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
AT	2013	Inimestele isiklike teenuseid osutavad töötajad (51)	105 700	157 600	263 300	10 100	13 100	23 200	14 000	13 300	27 300	22	3	25	3563
		<i>sh:</i> kokad (5120)	31 700	19 200	50 900	3800	1500	5300	5300	1900	7200	18	1	19	1055
		<i>sh:</i> ettekandjad ja kelnerid (5131)	28 300	56 400	84 600	3400	8700	12 100	3800	5400	9200	4	1	5	1634
		<i>sh:</i> ametiasutuste, hotellide ja muude hoonete koristajad (5151)	34 200	29 700	63 900	2200	1300	3500	4200	4500	8700	0	0	0	51
		<i>sh:</i> majapidajad (5152)										0	0	0	10
BE	2013	Inimestele isiklike teenuseid osutavad töötajad (51)	58 871	87 149	146 020	5678	8351	14 029	3488	3348	6836	–	–	–	7418
		<i>sh:</i> kokad (5120)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	5226
		<i>sh:</i> ettekandjad ja kelnerid (5131)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2192
		Koristajad ja abilised (91)	164 789	295 481	460 270	13 123	35 770	48 893	14 614	16 264	30 878	–	–	–	–
		<i>sh:</i> abilised ning koristajad kodudes, hotellides ja kontoris jms asutustes (911)	22 691	222 343	245 034	2104	31 209	33 313	4544	14 029	18 573	–	–	–	20 141
HR	2014	Inimestele isiklike teenuseid osutavad töötajad (51)	11 825	14 805	26 630	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		<i>sh:</i> kokad (5120)	4846	5995	10 841	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		<i>sh:</i> ettekandjad ja kelnerid (5131)	6586	4135	10 721	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
		<i>sh:</i> ametiasutuste, hotellide ja muude hoonete koristajad (5151)	10	214	224	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		<i>sh:</i> majapidajad (5152)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
CZ	2011	Inimestele isiklike teenuseid osutavad töötajad (51)	265 200.	477 900	743 100	1778	1828	3606	1970	2073	4043	–	2091	–	–
		<i>sh:</i> kokad (5120)	4846	5995	10 841	618	282	900	1369	547	1916	–	928	–	–
		<i>sh:</i> ettekandjad ja kelnerid (5131)	6586	4135	10 721	618	897	1515	268	462	730	–	556	–	–
		<i>sh:</i> ametiasutuste, hotellide ja muude hoonete koristajad (5151)	10	214	224	53	81	134	47	62	109	–	38	–	–
		<i>sh:</i> majapidajad (5152)	–	–	–	2	3	5	2	16	18	–	10	–	–
DE	30. juuni 2014 (täitmata töökohtade arvu puhul 2014. aasta keskmine)	Inimestele isiklike teenuseid osutavad töötajad (51)	549 031	602 925	1 151 956	53 604	43 404	97 008	42 241	29 709	71 950	–	–	–	33 520
		<i>sh:</i> kokad (5120)	140 121	81 421	221 542	16 194	5442	21 636	16 611	4434	21 045	–	–	–	8507
		<i>sh:</i> ettekandjad ja kelnerid (5131)	96 478	191 949	288 427	21 480	22 617	44 097	14 648	12 299	26 947	–	–	–	12 543
		<i>sh:</i> ametiasutuste, hotellide ja muude hoonete koristajad (5151)	7112	89 073	96 185	571	4388	4959	440	2498	2938	–	–	–	1296
		<i>sh:</i> majapidajad (5152)	891	6706	7597	47	341	388	75	203	278	–	–	–	42
EE	2011, v.a elamislubade arv ja täitmata	Inimestele isiklike teenuseid osutavad töötajad (51)	4025	16 760	20 785	24	52	76	513 (256)	2188 (1279)	2701 (1535)	57	24	81	3907
		<i>sh:</i> kokad (5120)	1203	5408	6611	12	20	32	265 (136)	1072 (614)	1337 (750)	32	2	34	1680

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
	töökohtade arv (2014) ⁷⁰	sh: ettekandjad ja kelnerid (5131)	495	2765	3260	3	5	8	26 (13)	183 (113)	209 (126)	0	0	0	503
		sh: ametiasutuste, hotellide ja muude hoonete koristajad (5151)	170	391	561	0	1	1	16 (9)	31 (13)	47 (22)	0	0	0	36
		sh: majapidajad (5152)	36	65	101	1	0	1	2 (1)	1 (1)	3 (2)	0	0	0	23
FI	2012. ja 2014 ⁷¹	Inimestele isiklike teenuseid osutavad töötajad (51)	43 970	69 601	113 571	1070	1157	2227	3086	1291	4377	456	162	618	–
		sh: kokad (5120)	12 899	29 397	42 296	421	240	661	1991	513	2504	272	28	300	11 781
		sh: ettekandjad ja kelnerid (5131)	3741	10 717	14 458	249	254	503	620	354	974	7	6	13	9764
		sh: ametiasutuste, hotellide ja muude hoonete koristajad (5151)	1587	4305	5892	57	175	232	121	83	204	173	90	263	1583
		sh: majapidajad (5152)	260	261	521	5	6	11	13	15	28	4	38	42	13
FR	2012. ja 2014. a aasta täitmata töökohtade arv	Inimestele isiklike teenuseid osutavad töötajad (51)	339 528	1 009 481	1 349 010	8098	78 170	86 268	55 077	120 254	175 332	–	–	–	34 125
		sh: kokad (5120)	193 872	122 840	316 712	3931	3435	7366	33 968	16 407	50 376	–	–	–	9926
		sh: ettekandjad ja kelnerid (5131)	90 447	150 280	240 728	887	2082	2970	15 461	12 375	27 836	–	–	–	6565
		sh: ametiasutuste, hotellide ja muude hoonete	36 165	51 442	87 607	3280	13 884	17 164	3031	8677	11 708	–	–	–	5411

⁷⁰ Vabad töökohad 2014. aastal. Eesti Töötukassa andmed. Need andmed ei kajasta kõiki vabasid töökohti sellel ajavahemikul.

⁷¹ 2014: elamislood ja täitmata töökohad; 2012: töötajate arv kokku, teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad ja kolmandate riikide kodanikest töötajad.

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv	
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku		
		koristajad (5151) sh: majapidajad (5152)	14 124	228 279	242 403	0	47 544	47 544	2617	37 610	40 227	–	–	–	12 193	
EL	2014	Inimestele isiklike teenuseid osutavad töötajad (51)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
		sh: kokad (5120)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	11	
		sh: ettekandjad ja kelnerid (5131)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	3	
		sh: ametiasutuste, hotellide ja muude hoonete koristajad (5151)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		sh: majapidajad (5152)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	8
HU	2014	Inimestele isiklike teenuseid osutavad töötajad (51)	62 260	100 395	162 655	212	243	455	1 588	914	2502	258	132	390	4365	
		sh: kokad (5120)	21 207	13 635	34 842	212	0	212	1540	660	2200	257	109	366	1307	
		sh: ettekandjad ja kelnerid (5131)	16 949	21 318	38 267	0	0	0	5	4	9	1	3	4	364	
		sh: ametiasutuste, hotellide ja muude hoonete koristajad (5151)	387	238	625	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	13
		sh: majapidajad (5152)	1037	699	1736	0	0	0	5	4	8	0	0	0	0	6
IE	2014	Inimestele isiklike teenuseid osutavad töötajad (51)	–	–	91 800	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
		sh: kokad (5120)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
		sh: ettekandjad ja kelnerid (5131)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
		sh: ametiasutuste,	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
		hotellide ja muude hoonete koristajad (5151)													
		sh: majapidajad (5152)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
LV	2014	Inimestele isiklike teenuseid osutavad töötajad (51)	7,6	30,4	37,9	–	–	–	–	–	–	106	8	114	1457
		sh: kokad (5120)	(2,1)	9,7	11,7	–	–	–	–	–	–	104	8	112	813
		sh: ettekandjad ja kelnerid (5131)	–	–	2,7	–	–	–	–	–	–	2	0	2	189
		sh: ametiasutuste, hotellide ja muude hoonete koristajad (5151)	(2,0)	5,8	7,7	–	–	–	–	–	–	0	0	0	116
		sh: majapidajad (5152)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0	0	0	4
LT	2014	Inimestele isiklike teenuseid osutavad töötajad (51)	473	2688	3161	–	–	–	145	20	165	–	–	–	194
		sh: kokad (5120)	153	1766	1919	0	1	1	145	17	162	–	–	–	122
		sh: ettekandjad ja kelnerid (5131)	79	358	437	1	1	2	–	1	1	–	–	–	23
		sh: ametiasutuste, hotellide ja muude hoonete koristajad (5151)	84	24	108	–	–	–	–	–	–	–	–	–	30
		sh: majapidajad (5152)	3	2	5	–	–	–	–	2	2	–	–	–	27
LU	2014	Inimestele isiklike teenuseid osutavad töötajad (51)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	51	16	67	–
		sh: kokad (5120)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		sh: ettekandjad ja kelnerid (5131)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	46	6	52	–

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
		<i>sh:</i> ametiasutuste, hotellide ja muude hoonete koristajad (5151)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	5	6	11	–
		<i>sh:</i> majapidajad (5152)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0	4	4	–
MT	2014	Inimestele isiklike teenuseid osutavad töötajad (51)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		<i>sh:</i> kokad (5120)	606	159	765	111	27	138	26	16	42	–	–	–	90
		<i>sh:</i> ettekandjad ja kelnerid (5131)	3035	2786	5821	574	783	1357	21	11	32	–	–	–	689
		<i>sh:</i> ametiasutuste, hotellide ja muude hoonete koristajad (5151)	19	76	95	5	20	25	4	3	7	–	–	–	–
		<i>sh:</i> majapidajad (5152)	160	394	554	7	35	42	20	49	69	–	–	–	30
NL	2014	Inimestele isiklike teenuseid osutavad töötajad (51)	152 000	244 000	396 000	3000	5000	8000	7000	8000	15 000	–	–	–	–
		<i>sh:</i> kokad (5120)	44 000	12 000	56 000	–	2000	–	3000	–	5000	–	–	–	–
		<i>sh:</i> ettekandjad ja kelnerid (5131)	41 000	112 000	150 000	2000	–	4000	3000	4000	7000	–	–	–	–
		<i>sh:</i> ametiasutuste, hotellide ja muude hoonete koristajad (5151)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		<i>sh:</i> majapidajad (5152)	152 000	244 000	396 000	3000	5000	8000	7000	8000	15 000	–	–	–	–
PL	2014	Inimestele isiklike teenuseid osutavad töötajad (51)	–	–	197 285	–	–	–	–	–	–	–	–	1811	679
		<i>sh:</i> kokad (5120)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1538	–

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
		<i>sh:</i> ettekandjad ja kelnerid (5131)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	25	–
		<i>sh:</i> ametiasutuste, hotellide ja muude hoonete koristajad (5151)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	4	–
		<i>sh:</i> majapidajad (5152)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	8	–
PT	2014	Inimestele isiklike teenuseid osutavad töötajad (51)	2224	5712	7936	23	69	92	102	309	411				5725
		<i>sh:</i> kokad (5120)	511	1338	1849	8	18	26	45	86	131				1617
		<i>sh:</i> ettekandjad ja kelnerid (5131)	1133	1845	2978	11	32	43	51	99	150				2135
		<i>sh:</i> ametiasutuste, hotellide ja muude hoonete koristajad (5151)	24	340	364	0	5	5	1	34	35				189
		<i>sh:</i> majapidajad (5152)	–	17	17	0	1	1	0	1	1				26
SK	2014	Inimestele isiklike teenuseid osutavad töötajad (51)	34 412	41 462	75 874	69	62	131	283	195	482	–	–	–	588
		<i>sh:</i> kokad (5120)	9132	17 527	26 659	37	10	47	243	49	295	–	–	–	263
		<i>sh:</i> ettekandjad ja kelnerid (5131)	6964	10 958	17 922	13	16	29	9	13	22	–	–	–	217
		<i>sh:</i> ametiasutuste, hotellide ja muude hoonete koristajad (5151)	2230	5071	7301	1	1	2	1	2	3	–	–	–	11
		<i>sh:</i> majapidajad (5152)	12	361	373	0	0	0	0	0	0	–	–	–	0
SI	2014	Inimestele isiklike teenuseid osutavad töötajad (51)	14 413	22 752	37 165	217	324	541	813	722	1535	–	–	–	–

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
		<i>sh:</i> kokad (5120)	3889	5429	9318	91	57	148	460	171	631	–	–	258	–
		<i>sh:</i> ettekandjad ja kelnerid (5131)	4628	8944	13 572	88	162	250	218	270	488	–	–	–	–
		<i>sh:</i> ametiasutuste, hotellide ja muude hoonete koristajad (5151)	525	533	1058	3	7	10	10	9	19	–	–	78	–
		<i>sh:</i> majapidajad (5152)	17	195	212	8	0	8	1	14	15	–	–	–	–
SE	Kolmandate riikide kodanike kohta 2014. aasta andmed ja ELi kodanike kohta 2013. aasta andmed	Inimestele isiklike teenuseid osutavad töötajad (51)	11 014	20 064	31 078	10 125	19 638	29 763	889	426	1315	–	–	–	–
		<i>sh:</i> kokad (5120)	2980	1961	4941	2355	1805	4160	625	156	781	–	–	–	–
		<i>sh:</i> ettekandjad ja kelnerid (5131)	1261	778	2039	1249	767	2016	12	11	23	–	–	–	–
		<i>sh:</i> ametiasutuste, hotellide ja muude hoonete koristajad (5151)	3883	12 507	16 390	3768	12 433	16 201	115	74	189	–	–	–	–
		<i>sh:</i> majapidajad (5152)	89	246	335	17	146	163	72	100	172	–	–	–	–
UK	2014	Inimestele isiklike teenuseid osutavad töötajad (51)	428 000	784 000	1 212 000	45 000	71 000	115 000	31 000	24 000	55 000	86	1	87	43 145***
		<i>sh:</i> kokad (5120)	27 000	59 000	86 000	–	–	7000	6000	–	9000	0	0	0	1854
		<i>sh:</i> ettekandjad ja kelnerid (5131)	70 000	177 000	247 000	8000	26 000	34 000	11 000	8000	19 000	21	0	21	11 128
		<i>sh:</i> ametiasutuste, hotellide ja muude hoonete koristajad (5151)	18 000	50 000	68 000	–	10 000	13 000	–	–	–	0	0	0	1754
		<i>sh:</i> majapidajad (5152)	–	37 000	40 000	–	7000	9000	–	–	–	0	0	0	1714

Märkused

AT: Töötajate statistilised andmed kajastavad 2013. aasta keskmist. Arvud on ümardatud lähima sajani. Arve alla 500 ei saa piisava kindlusega pidada nullist erinevaks. Väljaantud elamislubade liigitus kutsealade kaupa ei ole kättesaadav. Selle asemel esitatakse Austria avaliku tööturuasutuse poolt kolmandate riikide kodanikele antud positiivsete tõendite arv. Täitmata töökohtade andmed kajastavad 2013. aasta keskmist.

BE: Belgia andmed esitatakse ISCO kolmekohalisel tasandil. Kättesaadavaid statistilisi andmeid ei liigitata põhjalikumalt. Rühma *koristajad ja abilised (91)* puhul ei esitatud andmeid kutsealade *ametiasutuste, hotellide ja muude hoonete koristajad (5151)* ja *majapidajad (5152)* kohta. ISCO kood 5 ei viita lihttöötajate kutsealale *koristamine*, mis sisaldub Belgia statistikas. Belgias on küll statistika kutsealade *koristajad ja abilised (91)* ning *abilised ning koristajad kodus, hotellides ja kontorites jms asutustes (911)* kohta (tähistatud tabelis punasega). Belgias töötavad kolmandate riikide kodanikud peamiselt ISCO koodide 7–9 kutsealadel (eriti koodi 9 alla kuuluvate kutsealadel ehk lihttöötajatenä).
CZ: Töötajate arv kokku: inimestele isiklike teenuseid osutavate töötajate andmed hõlmavad inimeste hooldamisega tegelevaid töötajaid. Tabelis on töötajate arvu andmed kajastatud ühekohalise koodi „5“ tasandil (mitte „51“, „5120“, „5131“, „5151“ ja „5152“).
DE: Nende töötajate arv, kelle puhul tehakse sotsiaalkindlustusmaksed. Andmete allikas: föderaalne tööhõiveamet.
EE: (): sh määratlemata kodakondsusega isikud
LV: (): andmed põhinevad väikese arvu vastajate vastustel. . . . andmed ei ole kättesaadavad või on esitamiseks liiga ebakindlad.
PT: Tööhõive ja kutsekoolituse instituudil (IEFP, I.P.) puudub tööhõive statistika ja ta esitab selle asemel teabe töö leidmise kohta 2014. aastal.
SK: Töötajate koguarvu andmed on hinnangud. *Inimestele isiklike teenuseid osutavad töötajad:* kolmandate riikide kodanikest töötajate koguarv = 482, mis sisaldab nelja (4) isikut, kelle sugu oli tuvastamata. *Sh: kokad:* kolmandate riikide kodanikest töötajate koguarv = 295, mis sisaldab kolme (3) isikut, kelle sugu oli tuvastamata.
UK: Inimestele isiklike teenuseid osutavad töötajad (51) sisaldab järgmisi SOC2010 koodide: 5435, 6139, 6148, 6214, 6215, 6219, 6221, 6222, 6231, 6232, 6240, 8215, 9236, 9273 ja 9274. Kokad (5120) sisaldab järgmisi SOC2010 koodide: 5435. Ettekandjad ja kelnerid (5131) sisaldab järgmisi SOC2010 koodide: 9273. Ametiasutuste, hotellide ja muude hoonete koristajad (5151) sisaldab järgmisi SOC2010 koodide: 6240. Majapidajad (5152) sisaldab järgmisi SOC2010 koodide: 6231.

Tabel A3.4. Põllumajanduse, metsanduse (jahinduse) ja kalanduse oskustöölised

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
AT	2013	Põllumajanduse, metsanduse (jahinduse) ja kalanduse oskustöölised (6)	115 300	82 400	197 700	1600	1400	3000	1700	800	2500	1	0	1	138
		sh: põllusaaduste ja köögiviljakasvatajad (6111)	44 200	26 100	70 300	800	500	1200	1700	700	2400	0	0	0	0
		sh: aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatajad (6113)										1	0	1	61
		sh: veisekasvatajad (6121)	36 100	30 900	67 000	400	500	800	0	0	0	0	0	0	3
BE	2013	Põllumajanduse, metsanduse (jahinduse) ja kalanduse oskustöölised (6)	55 163	10 812	65 975	969	259	1228	987	80	1067	–	–	–	–
		sh: põllusaaduste ja köögiviljakasvatajad (6111)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		sh: aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatajad (6113)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	659
		sh: veisekasvatajad (6121)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
HR	2014	Põllumajanduse, metsanduse (jahinduse) ja kalanduse oskustöölised (6)	677	358	1035	–	–	–	–	–	34	–	–	34	–
		sh: põllusaaduste ja köögiviljakasvatajad (6111)	71	79	150	–	–	–	–	–	15	–	–	15	–
		sh: aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatajad (6113)	224	186	410	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		sh: veisekasvatajad (6121)	9	14	23	–	–	–	–	–	19	–	–	19	–

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
CZ	2011	Põllumajanduse, metsanduse (jahinduse) ja kalanduse oskustöölised (6)	42 800	23 600	66 400	474	351	825	406	454	860	–	–	–	175
		sh: põllusaaduste ja köögiviljakasvatajad (6111)	–	–	–	69	108	177	62	125	187	–	–	–	14
		sh: aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatajad (6113)	–	–	–	111	123	234	38	49	87	–	–	–	43
		sh: veisekasvatajad (6121)	–	–	–	130	70	200	164	177	341	–	–	–	61
DE	30. juuni 2014 (täitmata töökohtade arvu puhul 2014. aasta keskmine)	Põllumajanduse, metsanduse (jahinduse) ja kalanduse oskustöölised (6)	168 637	40 486	209 123	7188	1059	8247	4048	380	4428	–	–	–	3725
		sh: põllusaaduste ja köögiviljakasvatajad (6111)	2117	1128	3245	338	119	457	66	23	89	–	–	–	32
		sh: aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatajad (6113)	104 800	24 980	129 780	4958	614	5572	3634	255	3889	–	–	–	2548
		sh: veisekasvatajad (6121)	9529	7875	17 404	419	112	531	49	34	83	–	–	–	311
EE	2011, v.a elamislubade arv ja täitmata töökohtade arv (2014)	Põllumajanduse, metsanduse (jahinduse) ja kalanduse oskustöölised (6) (22)	5599	3455	9054	25	6	31	222 (115)	105 (69)	327 (184)	0	0	0	473
		sh: põllusaaduste ja köögiviljakasvatajad (6111)	635	190	825	2	1	3	4 (3)	9 (5)	13 (8)	0	0	0	0
		sh: aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatajad (6113)	195	382	577	4	1	5	8 (4)	11 (6)	19 (10)	0	0	0	91
		sh: veisekasvatajad (6121)	911	2223	3134	6	3	9	25 (22)	75 (51)	100 (73)	0	0	0	203
FI	2012 ja 2014 ⁷²	Põllumajanduse, metsanduse (jahinduse) ja kalanduse oskustöölised (6)	45 686	22 700	68 386	–	–	–	640	451	1091	576	420	996	–
		sh: põllusaaduste ja köögiviljakasvatajad (6111)	8810	2447	11 257	65	44	109	45	31	76	10	13	23	9
		sh: aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatajad (6113)	3786	3375	7161	118	166	284	275	267	542	385	309	694	9463
		sh: veisekasvatajad (6121)	11 124	7981	19 105	295	283	578	174	93	267	5	1	6	431
FR	2012. ja 2014. aasta täitmata töökohtade arv	Põllumajanduse, metsanduse (jahinduse) ja kalanduse oskustöölised (6)	151 886	72 693	224 580	6323	4847	11 170	10 731	4626	15 357	–	–	–	2108
		sh: põllusaaduste ja köögiviljakasvatajad	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1038

⁷² 2014: elamislood ja täitmata töökohad; 2012: töötajate arv kokku, teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad ja kolmandate riikide kodanikest töötajad.

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
		(6111)													
		sh: aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatavad (6113)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	623
		sh: veisekasvatavad (6121)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	424	
EL	2014	Põllumajanduse, metsanduse (jahinduse) ja kalanduse oskustöölised (6)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		sh: kalurid	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1506
		sh: puidutöötajad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
		sh: tapamajutöötajad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
		sh: karusloomade sperma kogujad	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
		sh: põllusaaduste ja köögiviljakasvatavad (6111)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7644
		sh: aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatavad (6113)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
		sh: mesinikud	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
		sh: veisekasvatavad (6121)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	291
HU		Põllumajanduse, metsanduse (jahinduse) ja kalanduse oskustöölised (6)	70 937	26 802	97 739	102	23	125	53	7	60	28	0	28	3185
		sh: põllusaaduste ja köögiviljakasvatavad (6111)	13 307	5345	18 653	0	23	23	41	0	41	22	0	22	1970
		sh: aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatavad (6113)	12 764	9083	21 847	20	0	20	0	0	0	0	0	0	1190
		sh: veisekasvatavad (6121)	10 093	3527	13 620	0	0	0	9	0	9	4	0	4	288
IE	2014	Põllumajanduse, metsanduse (jahinduse) ja kalanduse oskustöölised (6)	-	-	93 100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		sh: põllusaaduste ja köögiviljakasvatavad (6111)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		sh: aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatavad (6113)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		sh: veisekasvatavad (6121)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LV	2014	Põllumajanduse, metsanduse (jahinduse) ja kalanduse oskustöölised (6)	19,3	10,9	30,1	-	-	-	-	-	-	1	0	1	463
		sh: põllusaaduste ja köögiviljakasvatavad (6111)	-	-	(1,9)	-	-	-	-	-	-	0	0	0	4
		sh: aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatavad (6113)	-	-	(1,6)	-	-	-	-	-	-	0	0	0	33

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
		<i>sh:</i> veisekasvatavad (6121)	2,1	2,2	4,3	–	–	–	–	–	–	1	0	1	85
LT	2014	Põllumajanduse, metsanduse (jahinduse) ja kalanduse oskustöölised (6)	701	699	1400	0	1	1	–	–	–	–	–	–	0
		<i>sh:</i> põllusaaduste ja köögiviljakasvatavad (6111)	3	2	5	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0
		<i>sh:</i> aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatavad (6113)	98	346	444	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1
		<i>sh:</i> veisekasvatavad (6121)	29	29	58	–	–	–	–	–	–	–	–	–	14
LU	2014	Põllumajanduse, metsanduse (jahinduse) ja kalanduse oskustöölised (6)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0	0	0	–
		<i>sh:</i> põllusaaduste ja köögiviljakasvatavad (6111)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0	0	0	–
		<i>sh:</i> aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatavad (6113)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0	0	0	–
		<i>sh:</i> veisekasvatavad (6121)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0	0	0	–
MT	2014	Põllumajanduse, metsanduse (jahinduse) ja kalanduse oskustöölised (6)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		<i>sh:</i> põllusaaduste ja köögiviljakasvatavad (6111)	193	34	227	0	0	0	1	0	1	–	–	–	2
		<i>sh:</i> aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatavad (6113)	302	17	319	4	1	5	6	0	6	–	–	–	20
		<i>sh:</i> veisekasvatavad (6121)	182	23	205	0	1	1	0	0	0	–	–	–	–
NL	2014	Põllumajanduse, metsanduse (jahinduse) ja kalanduse oskustöölised (6)	124 000	28 000	152 000	–	–	2000	2000	–	3000	–	–	–	–
		<i>sh:</i> põllusaaduste ja köögiviljakasvatavad (6111)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		<i>sh:</i> aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatavad (6113)	64 000	11 000	75 000	–	–	–	2000	–	2000	–	–	–	–
		<i>sh:</i> veisekasvatavad (6121)	34 000	11 000	45 000	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
PL	2014	Põllumajanduse, metsanduse (jahinduse) ja kalanduse oskustöölised (6)	–	–	25 763	–	–	–	–	–	–	–	–	417	54
		<i>sh:</i> põllusaaduste ja köögiviljakasvatavad (6111)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	166	–
		<i>sh:</i> aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatavad (6113)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	113	–
		<i>sh:</i> veisekasvatavad (6121)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	55	–

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
PT	2014	Põllumajanduse, metsanduse (jahinduse) ja kalanduse oskustöölised (6)	2363	1267	3630	69	75	144	82	34	116				2343
		sh: põllusaaduste ja köögiviljakasvatavad (6111)	30	10	40	0	0	0	0	0	0				8
		sh: aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatavad (6113)	333	150	483	7	3	10	25	6	31				394
		sh: veisekasvatavad (6121)	28	10	38	1	1	2	3	0	3				22
SE	Kolmandate riikide kodanike kohta 2014. aasta andmed ja ELi kodanike kohta 2013. aasta andmed	Põllumajanduse, metsanduse (jahinduse) ja kalanduse oskustöölised (6)	2658	701	3359	1728	571	2299	930	130	1060	–	–	–	–
		sh: põllusaaduste ja köögiviljakasvatavad (6111)	126	77	203	30	26	56	96	51	147	–	–	–	–
		sh: aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatavad (6113)	1026	310	1336	962	291	1253	64	19	83	–	–	–	–
		sh: veisekasvatavad (6121)	3	0	3	–	–	–	3	0	3	–	–	–	–
SK	2014	Põllumajanduse, metsanduse (jahinduse) ja kalanduse oskustöölised (6)	9781	5534	15 315	38	12	50	36	39	75	–	–	–	28
		sh: põllusaaduste ja köögiviljakasvatavad (6111)	813	412	1225	8	3	11	14	2	16	–	–	–	1
		sh: aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatavad (6113)	725	405	1130	1	0	1	0	0	0	–	–	–	0
		sh: veisekasvatavad (6121)	5275	2692	7967	6	0	6	1	0	1	–	–	–	12
SI	2014	Põllumajanduse, metsanduse (jahinduse) ja kalanduse oskustöölised (6)	24 444	8040	32 484	43	10	53	202	13	215	–	–	–	–
		sh: põllusaaduste ja köögiviljakasvatavad (6111)	1833	544	2377	0	1	1	4	1	5	–	–	–	–
		sh: aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatavad (6113)	813	708	1521	4	2	6	14	2	16	–	–	–	–
		sh: veisekasvatavad (6121)	5360	1486	6846	1	0	1	13	2	15	–	–	–	–
UK	2014	Põllumajanduse, metsanduse (jahinduse) ja kalanduse oskustöölised (6)	395 000	75 000	470 000	15 000	–	19 000	–	–	–	9	1	10	6252
		sh: põllusaaduste ja köögiviljakasvatavad (6111)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		sh: aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatavad (6113)	165 000	30 000	195 000	6000	–	8000	–	–	–	0	0	0	1904
		sh: veisekasvatavad (6121)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

Tabel ei sisalda BG, CY, RO ja NO teavet, sest need riigid ei esitanud riiklike aruandeid, ja sisaldab ainult neid liikmesriike, kes esitasid oma riiklikes aruannetes statistika.

Märkused

AT: Töötajate statistilised andmed kajastavad 2013. aasta keskmist. Arvud on ümardatud lähima sajani. Arve alla 500 ei saa piisava kindlusega pidada nullist erinevaks. Väljaantud elamislubade liigitus kutsealade kaupa ei ole kättesaadav. Selle asemel esitatakse Austria avaliku tööturuasutuse poolt kolmandate riikide kodanikele antud positiivsete tõendite arv. Täitmata töökohtade andmed kajastavad 2013. aasta keskmist.

BE: Belgia andmed esitatakse ISCO kolmekohalisel tasandil. Kättesaadavaid statistilisi andmeid ei liigitata põhjalikumalt.

DE: Nende töötajate arv, kelle puhul tehakse sotsiaalkindlustusmaksleid. Andmete allikas: föderaalne tööhõiveamet.

HR: Kutsealad: pookijad rühmas *põllumajanduse, metsanduse (jahinduse) ja kalanduse oskustöölised (6)* ning karjused rühmas *veisekasvatajad (6121)*.

EE: (): sh määratlemata kodakondsusega isikud.

IT: Aruandes andmed puuduvad.

LV: (): andmed põhinevad väikese arvu vastajate vastustel. . . . : andmed ei ole kättesaadavad või on esitamiseks liiga ebakindlad.

PT: Tööhõive ja kutsekoolituse instituudil (IEFP, I.P.) puudub tööhõive statistika ja ta esitab selle asemel teabe töö leidmise kohta 2014. aastal.

SK: Töötajate koguarvu andmed on hinnangud.

UK: Põllumajanduse, metsanduse (jahinduse) ja kalanduse oskustöölised (6) sisaldab järgmisi SOC2010 koode: 5111, 5112, 5113, 5114, 5119, 8223, 9111, 9112 ja 9119. Põllusaaduste ja köögiviljakasvatajad (6111) sisaldab järgmisi SOC2010 koode: Aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatavad (6113) sisaldab järgmisi SOC2010 koode: 5112, 5113 ja 5114. Veisekasvatajad (6121) sisaldab järgmisi SOC2010 koode: 5111.

Tabel A3.5. Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
AT	2013	Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid (25)	63 100	7 400	70 400	3 600	400	4 000	1 700	200	1 800	77	19	96	384
		<i>sh:</i> tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud (251)	46 000	5 700	51 700	2 500	300	2 800	1 300	200	1 500	72	18	90	356
		<i>sh:</i> andmebaaside ja võrgustikega tegelevad spetsialistid (252)	17 100	1 600	18 700	1 100	100	1 200	400	0	400	5	1	6	28
BE	2013	Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid (25)	77 521	12 303	89 824	5 516	1 668	7 184	1 476	0	1 476	–	–	–	7 511
		<i>sh:</i> tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud (251)	59 897	9 516	69 413	3 931	1 249	5 180	1 368	0	1 368	–	–	–	6 358
		<i>sh:</i> andmebaaside ja võrgustikega tegelevad spetsialistid (252)	17 624	2 787	20 411	1 585	419	2 004	108	0	108	–	–	–	1 153
HR	2014	Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid (25)	352	145	497	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		<i>sh:</i> tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud (251)	333	140	473	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		<i>sh:</i> andmebaaside ja võrgustikega tegelevad spetsialistid (252)	19	5	24	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
CZ	2011	Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid (25)	–	–	–	3 762	789	4 551	1 248	326	1 574	–	–	–	882
		<i>sh:</i> tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud (251)	–	–	–	2 817	571	3 388	1 001	249	1 250	–	–	–	734
		<i>sh:</i> andmebaaside ja võrgustikega tegelevad spetsialistid (252)	–	–	–	931	213	1 144	247	75	322	–	–	–	112

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
DE	30. juuni 2014 (täitmata töökohtade arvul 2014. aasta keskmine)	Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid (25)	366 670	67 066	433 736	12 681	3078	15 759	12 799	3526	16 325	–	–	–	7905
		sh: tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud (251)	295 659	57 435	353 094	10 895	2748	13 643	11 612	3228	14 840	–	–	–	6790
		sh: andmebaaside ja võrgustikega tegelevad spetsialistid (252)	71 011	9631	80 642	1786	330	2116	1187	298	1485	–	–	–	1115
EE	2011, v.a elamisluubade arv ja täitmata töökohtade arv (2014)	Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid (25)	5724	1707	7431	106	7	113	494 (243)	79 (19)	573 (262)	95	12	107	143
		sh: tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud (251)	3994	1095	5089	90	5	95	409 (203)	55 (12)	464 (215)	40	4	44	103
		sh: andmebaaside ja võrgustikega tegelevad spetsialistid (252)	1614	557	2171	16	1	17	83 (39)	22 (6)	105 (45)	38	2	40	40
FI	2012 ja 2014 ⁷³	Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid (25)	29 314	8902	38 216	639	81	720	624	152	776	–	–	–	–
		sh: tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud (251)	25 030	7827	32 857	580	75	655	577	144	721	–	–	–	4786
		sh: andmebaaside ja võrgustikega tegelevad spetsialistid (252)	4284	1075	5359	59	6	65	47	8	55	–	–	–	1197
FR	2012. ja 2014. aasta täitmata töökohtade arv	Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid (25)	309 855	85 160	395 015	11 481	950	12 431	21 508	13 073	34 581	–	–	–	3957
		sh: tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud (251)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	242
		sh: andmebaaside ja võrgustikega tegelevad spetsialistid (252)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	2215
HU	2014	Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid (25)	42 559	5779	48 338	1054	266	1320	271	49	320	119	25	144	310
		sh: tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud (251)	28 812	5281	34 092	788	266	1054	229	32	261	94	21	115	222
		sh: andmebaaside ja võrgustikega tegelevad spetsialistid (252)	13 747	499	14 246	266	0	266	44	15	59	25	4	29	88
IE	2014	Info- ja	–	–	43 400	–	–	–	–	–	–	–	–	–	

⁷³ 2014: elamislood ja täitmata töökohad; 2012: töötajate arv kokku, teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad ja kolmandate riikide kodanikest töötajad.

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
		kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid (25)													
		<i>sh:</i> tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud (251)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		<i>sh:</i> andmebaaside ja võrgustikega tegelevad spetsialistid (252)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
LV	2014	Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid (25)	7,7	2,9	20,5	–	–	–	–	–	–	102	22	124	194
		<i>sh:</i> tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud (251)	–	–	5,2	–	–	–	–	–	–	72	11	83	116
		<i>sh:</i> andmebaaside ja võrgustikega tegelevad spetsialistid (252)	3,7	(1,6)	5,3	–	–	–	–	–	–	30	11	41	78
LT	2014	Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid (25)	82	29	11	–	–	–	19	5	24	–	–	–	10
		<i>sh:</i> tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud (251)	47	3	50	–	–	–	17	5	22	–	–	–	4
		<i>sh:</i> andmebaaside ja võrgustikega tegelevad spetsialistid (252)	35	26	61	–	–	–	2	–	2	–	–	–	31
LU	2014	Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid (25)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	54	10	64	–
		<i>sh:</i> tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud (251)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	27	3	30	–
		<i>sh:</i> andmebaaside ja võrgustikega tegelevad spetsialistid (252)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	27	7	34	–
MT	2014	Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid (25)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		<i>sh:</i> tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud (251)	1227	218	1445	231	27	258	66	13	79	–	–	–	107
		<i>sh:</i> andmebaaside ja võrgustikega tegelevad spetsialistid (252)	819	164	983	120	31	151	30	4	34	–	–	–	275
NL	2014	Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid (25)	219 000	28 000	248 000	6000	2000	7000	5000	–	7000	–	–	–	–
		<i>sh:</i> tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud (251)	16 000	18 000	178 000	5000	–	6000	3000	–	4000	–	–	–	–
		<i>sh:</i> andmebaaside ja võrgustikega tegelevad spetsialistid (252)	50 000	9000	59 000	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
PL	2014	Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid (25)	–	–	101 474	–	–	–	–	–	–	–	–	417	1452
		<i>sh:</i> tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud (251)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	92	–
		<i>sh:</i> andmebaaside ja võrgustikega tegelevad spetsialistid (252)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	102	–

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
PT	2014	Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid (25)	616	135	751	3	2	5	5	3	8				368
		sh: tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud (251)	506	121	627	3	2	5	4	3	7				20
		sh: andmebaaside ja võrgustikega tegelevad spetsialistid (252)	91	10	101	0	0	0	1	0	1				55
SK	2014	Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid (25)	22 476	4907	27 383	122	26	148	110	22	134	–	–	–	42
		sh: tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud (251)	14 204	3338	17 542	90	21	111	85	15	102	–	–	–	32
		sh: andmebaaside ja võrgustikega tegelevad spetsialistid (252)	8272	1569	9841	32	5	37	25	7	32	–	–	–	10
SI	2014	Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid (25)	9592	1911	11 503	110	22	132	98	30	128	–	–	–	–
		sh: tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud (251)	8132	1335	9467	93	16	109	84	25	109	–	–	–	–
		sh: andmebaaside ja võrgustikega tegelevad spetsialistid (252)	1460	576	2036	17	6	23	14	5	19	–	–	–	–
SE	Kolmandate riikide kodanike kohta 2014. aasta andmed ja ELi kodanike kohta 2013. aasta andmed	Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid (25)	7018	2322	9340	6465	2226	8691	553	96	649	–	–	–	–
		sh: tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud (251)	169	26	195	–	–	–	169	26	195	–	–	–	–
		sh: andmebaaside ja võrgustikega tegelevad spetsialistid (252)	257	48	305	–	–	–	257	48	305	–	–	–	–
UK	2014	Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid (25)	893 000	185 000	1 078 000	43 000	14 000	57 000	66 000	14 000	81 000	28 816	5398	34 214	23 300
		sh: tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud (251)	714 000	137 000	851 000	40 000	12 000	51 000	58 000	11 000	69 000	28 688	5387	34 075	14 741
		sh: andmebaaside ja võrgustikega tegelevad spetsialistid (252)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

Tabel ei sisalda BG, RO ja NO teavet, sest need riigid ei esitanud riiklike aruandeid, ja sisaldab ainult neid liikmesriike, kes esitasid oma riiklikes aruannetes statistika.

Märkused

AT: Töötajate statistilised andmed kajastavad 2013. aasta keskmist. Arvud on ümardatud lähima sajani. Arve alla 500 ei saa piisava kindlusega pidada nullist erinevaks. Väljaantud elamislubade liigitus kutsealade kaupa ei ole kättesaadav. Selle asemel esitatakse Austria avaliku tööturuasutuse poolt kolmandate riikide kodanikele antud positiivsete tõendite arv. Täitmata töökohtade andmed kajastavad 2013. aasta keskmist.

BE: Belgia andmed esitatakse ISCO kolmekohalisel tasandil. Kätesaadavaid statistilisi andmeid ei liigitata põhjalikumalt.

DE: Nende töötajate arv, kelle puhul tehakse sotsiaalkindlustusmaksleid. Andmete allikas: föderaalne tööhõiveamet.

EE: (): sh määratlemata kodakondsusega isikud.

IT: Aruandes andmed puuduvad.

LV: (): andmed põhinevad väikese arvu vastajate vastustel. ... : andmed ei ole kätesaadavad või on esitamiseks liiga ebakindlad.

LU: Tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud (251) sisaldab üht naist ja 15 meest, kellele anti sinise kaardi elamisluuba. Allikas: sisserändedirektoraat, 2015. Andmebaaside ja võrgustikega tegelevad spetsialistid (252) sisaldab kaht naist ja 10 meest, kellele anti sinise kaardi elamisluuba. Allikas: sisserändedirektoraat, 2015.

PT: Tööhõive ja kutsekoolituse instituudil (IEFP, I.P.) puudub tööhõive statistika ja ta esitab selle asemel teabe töö leidmise kohta 2014. aastal.

SK: Töötajate koguarvu andmed on hinnangud. Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid: kolmandate riikide kodanikest töötajate koguarv = 134, mis sisaldab kaht (2) isikut, kelle sugu oli tuvastamata. Sh: tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud: kolmandate riikide kodanikest töötajate koguarv = 102, mis sisaldab kaht (2) isikut, kelle sugu oli tuvastamata.

UK: Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid (25) sisaldab järgmisi SOC2010 koode: 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2139, 3131, 3132 ja 5245. Tarkvara ja rakenduste arendajad ning analüütikud (251) sisaldab järgmisi SOC2010 koode: 2133, 2134, 2135, 2136, 2137 ja 2139.

Tabel A3.6. Pedagoogikaspetsialistid

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
AT	2013	Pedagoogikaspetsialistid (23)	58 200	142 700	200 900	2300	7500	9800	2100	2700	4900	18	23	41	188
		Tehnikateaduste tippspetsialistid (v.a elektrotehnika tippspetsialistid) (241)	33 000	5100	38 100	2300	800	3100	500	0	500	39	15	54	161
		Arhitektid, planeerijad, maamõõtjad ja disainerid (216)	18 900	14 500	33 400	1400	2100	3500	200	100	300	18	14	32	55
		Raamatupidajad (2411)	31 500	19 300	50 800	1000	1400	2400	600	0	600	6	5	11	16
BE	2013	Pedagoogikaspetsialistid (23)	86 135	213 138	199 273	3740	5777	9517	625	1096	1721	–	–	–	15 014
		Tehnikateaduste tippspetsialistid (v.a elektrotehnika tippspetsialistid) (241)	35 896	6301	42 197	3686	1325	5011	839	374	1213	–	–	–	9862
		Arhitektid, planeerijad, maamõõtjad ja disainerid (216)	27 808	16 992	44 800	2127	2178	4305	–	–	–	–	–	–	10 502
		Raamatupidajad (2411)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1214
HR	2014	Pedagoogikaspetsialistid (23)	1921	11 480	13 401	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Tehnikateaduste tippspetsialistid (v.a elektrotehnika tippspetsialistid) (241)	1185	1033	2218	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Arhitektid, planeerijad, maamõõtjad ja disainerid (216)	1011	1119	2130	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
		Raamatupidajad (2411)	9	27	36	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
CZ	2011	Pedagoogikaspetsialistid (23)	–	–	–	1875	1568	3443	777	841	1618	–	–	–	538
		Tehnikateaduste tippspetsialistid (v.a elektrotehnika tippspetsialistid) (241)	–	–	–	1158	285	1443	268	58	326	–	–	–	489
		Arhitektid, planeerijad, maamõõtjad ja disainerid (216)	–	–	–	175	101	276	41	28	69	–	–	–	52
		Raamatupidajad (2411)	–	–	–	333	333	666	77	72	149	–	–	–	102
DE	30. juuni 2014 (täitmata töökohtade arvu puhul 2014. aasta keskmine)	Pedagoogikaspetsialistid (23)	236 999	329 624	566 623	9108	11 971	21 079	11 862	10 397	22 259	–	–	–	2648
		Tehnikateaduste tippspetsialistid (v.a elektrotehnika tippspetsialistid) (241)	438 358	76 950	515 308	16 464	3842	20 306	15 040	11 938	3102	–	–	–	7257
		Arhitektid, planeerijad, maamõõtjad ja disainerid (216)	74 326	63 805	138 131	3407	2767	6174	3534	2062	1472	–	–	–	1740
		Raamatupidajad (2411)	65 494	51 470	116 964	1598	1632	3230	912	1368	2280	–	–	–	884
EE	2011, v.a elamislubade arv ja täitmata töökohtade arv (2014)	Pedagoogikaspetsialistid (23)	4796	25 638	30 434	121	85	206	272 (89)	1503 (564)	1775 (653)	32	18	50	702
		Tehnikateaduste tippspetsialistid (v.a elektrotehnika tippspetsialistid) (241)	3379	1461	4840	26	8	34	451 (176)	166 (55)	617 (231)	1	1	2	140
		Arhitektid, planeerijad, maamõõtjad ja disainerid (216)	2264	2029	4293	25	7	32	143 (57)	89 (44)	232 (101)	0	0	0	80
		Raamatupidajad (2411)	842	9791	10 633	10	13	23	51 (16)	496 (208)	547 (224)	1	3	4	0
FI	2014 ⁷⁴	Pedagoogikaspetsialistid (23)	37 212	91 158	128 370	1124	975	2099	889	701	1590	–	–	–	–
		Tehnikateaduste tippspetsialistid (v.a elektrotehnika tippspetsialistid)	37 422	7091	44 513	411	91	502	326	94	420	–	–	–	5866

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv	
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku		
		(241)														
		Arhitektid, planeerijad, maamõõtjad ja disainerid (216)	8284	5403	13 687	126	74	200	80	51	131	–	–	–	764	
		Raamatupidajad (2411)	4839	9149	13 988	48	48	96	41	58	99	–	–	–	585	
FR	2012. ja 2014. aasta täitmata töökohtade arv	Pedagoogikaspetsialistid (23)	124 811	414 933	539 745	2529	6587	9116	3039	4265	7304	–	–	–	5054	
		Tehnikateaduste tippspetsialistid (v.a elektrotehnika tippspetsialistid) (241)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1156
		Arhitektid, planeerijad, maamõõtjad ja disainerid (216)	8694	9025	17 720	0	447	447	851	971	1822	–	–	–	–	1543
		Raamatupidajad (2411)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1165
EL		Pedagoogikaspetsialistid (23)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
		Muud	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	30
HU	2014	Pedagoogikaspetsialistid (23)	45 993	160 765	206 758	64	468	532	16	44	60	0	21	21	357	
		Tehnikateaduste tippspetsialistid (v.a elektrotehnika tippspetsialistid) (241)	38 341	9263	47 604	295	0	295	383	37	420	114	21	135	4050	
		Arhitektid, planeerijad, maamõõtjad ja disainerid (216)	17 199	7995	25 194	0	133	133	18	0	18	11	0	11	84	
		Raamatupidajad (2411)	5303	8725	14 028	383	0	383	26	0	26	8	0	8	31	
IE	2014	Pedagoogikaspetsialistid (23)	–	–	89 900	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
		Tehnikateaduste tippspetsialistid (v.a elektrotehnika tippspetsialistid) (241)	–	–	23 800	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
		Arhitektid, planeerijad, maamõõtjad ja disainerid (216)	–	–	12 300	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
		Raamatupidajad (2411)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
LV	2014	Pedagoogikaspetsialistid (23)	6000	35 400	41 400	–	–	–	–	–	–	22	36	58	380	
		Tehnikateaduste	6100	3600	9600	–	–	–	–	–	–	30	2	32	218	

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv	
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku		
		tippspetsialistid (v.a elektrotehnika tippspetsialistid) (241)														
		Arhitektid, planeerijad, maamõõtjad ja disainerid (216)	–	–	4200	–	–	–	–	–	–	0	0	0	29	
		Raamatupidajad (2411)	–	–	3000	–	–	–	–	–	–	6	5	11	11	
LT	2014	Pedagoogikaspetsialistid (23)	62	770	832	–	–	–	9	6	15	–	–	–	29	
		Tehnikateaduste tippspetsialistid (v.a elektrotehnika tippspetsialistid) (241)	177	120	297	1	0	1	9	–	–	–	–	–	9	
		Arhitektid, planeerijad, maamõõtjad ja disainerid (216)	50	77	127	–	–	–	2	2	4	–	–	–	–	27
		Raamatupidajad (2411)	27	422	449	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
LU	2014	Pedagoogikaspetsialistid (23)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	6	15	21	–	
		Tehnikateaduste tippspetsialistid (v.a elektrotehnika tippspetsialistid) (241)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	13	5	18	–	
		Arhitektid, planeerijad, maamõõtjad ja disainerid (216)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	0	1	–	
		Raamatupidajad (2411)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	35	38	73	–	
MT	2014	Pedagoogikaspetsialistid (23)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	
		Tehnikateaduste tippspetsialistid (v.a elektrotehnika tippspetsialistid) (241)	540	55	595	53	2	55	4	1	5	–	–	–	26	
		Arhitektid, planeerijad, maamõõtjad ja disainerid (216)	836	240	1076	93	33	126	31	6	37	–	–	–	43	
		Raamatupidajad (2411)	1384	1154	2538	70	55	125	43	51	94	–	–	–	157	
NL	2014	Pedagoogikaspetsialistid (23)	137 000	257 000	394 000	3000	6000	9000	2000	4000	6000	–	–	–	–	
		Tehnikateaduste tippspetsialistid (v.a elektrotehnika)	80 000	7000	87 000	2000	–	3000	2000	–	2000	–	–	–	–	

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
		tippspetsialistid (241)													
		Arhitektid, planeerijad, maamõõtjad ja disainerid (216)	57 000	27 000	84 000	2000	2000	4000	–	–	2000	–	–	–	–
		Raamatupidajad (2411)	57 000	24 000	81 000	–	–	–	–	–	2000	–	–	–	–
PL	2014	Pedagoogikaspetsialistid (23)	–	–	868 992	–	–	–	–	–	–	–	–	165	536
		Tehnikateaduste tippspetsialistid (v.a elektrotehnika tippspetsialistid) (241)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	131	–
		Arhitektid, planeerijad, maamõõtjad ja disainerid (216)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	31	–
		Raamatupidajad (2411)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	15	–
PT	2014	Pedagoogikaspetsialistid (23)	186	982	1168	0	1	1	1	2	3				698
		Tehnikateaduste tippspetsialistid (v.a elektrotehnika tippspetsialistid) (241)	496	165	661	0	1	1	1	0	1				412
		Arhitektid, planeerijad, maamõõtjad ja disainerid (216)	330	388	718	4	1	5	0	1	1				330
		Raamatupidajad (2411)													0
SK	2014	Pedagoogikaspetsialistid (23)	25 828	99 001	124 829	333	149	483	106	102	208	–	–	–	79
		Tehnikateaduste tippspetsialistid (v.a elektrotehnika tippspetsialistid) (241)	24 078	5948	30 026	273	26	300	85	11	97	–	–	–	87
		Arhitektid, planeerijad, maamõõtjad ja disainerid (216)	2854	2187	5041	5	7	12	5	1	6	–	–	–	5
		Raamatupidajad (2411)	3976	21 325	25 301	54	40	96	32	31	63	–	–	–	33
SI	2014	Pedagoogikaspetsialistid (23)	8519	37 658	46 177	122	147	269	42	76	118	–	–	–	–
		Tehnikateaduste tippspetsialistid (v.a elektrotehnika tippspetsialistid) (241)	10 189	2575	12 764	110	10	120	72	19	91	–	–	–	–

Riik	Aasta	Konkreetne kutseala	Töötajate arv kokku			Teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikest töötajad			Kolmandate riikide kodanikele konkreetsete kutsealadega seoses välja antud elamislubade arv			Täitmata töökohtade arv
			Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	Mehed	Naised	Kokku	
		Arhitektid, planeerijad, maamõõtjad ja disainerid (216)	2492	2295	4787	32	16	48	19	6	25	–	–	–	–
		Raamatupidajad (2411)	672	3527	4199	5	11	16	5	6	11	–	–	–	–
SE	Kolmandate riikide kodanike kohta 2014. aasta andmed ja ELi kodanike kohta 2013. aasta andmed	Pedagoogikaspetsialistid (23)	6147	9662	15 809	6056	9575	15 631	91	87	178	–	–	–	–
		Tehnikateaduste tippspetsialistid (v.a elektrotehnika tippspetsialistid) (241)	1127	2023	3150	648	1920	2568	479	103	582	–	–	–	–
		Arhitektid, planeerijad, maamõõtjad ja disainerid (216)	284	320	604	280	320	600	4	0	4	–	–	–	–
		Raamatupidajad (2411)	470	1048	1518	463	1035	1498	7	13	20	–	–	–	–
UK	2014	Pedagoogikaspetsialistid (23)	453 000	983 000	1 436 000	16 000	38 000	53 000	14 000	30 000	43 000	1131	1062	2193	20 566
		Tehnikateaduste tippspetsialistid (v.a elektrotehnika tippspetsialistid) (241)	416 000	45 000	461 000	20 000	7000	27 000	18 000	–	19 000	4595	679	5274	12 321
		Arhitektid, planeerijad, maamõõtjad ja disainerid (216)	228 000	68 000	296 000	12 000	7000	19 000	–	–	–	369	234	603	6116
		Raamatupidajad (2411)	131 000	97 000	229 000	–	–	7000	–	6000	12 000	1372	1157	2529	2339

Tabel ei sisalda BG, CY, PT, RO ja NO teavet, sest need riigid ei esitanud riiklikke aruandeid, ja sisaldab ainult neid liikmesriike, kes esitasid oma riiklikes aruannetes statistika.

Märkused

AT: Töötajate statistilised andmed kajastavad 2013. aasta keskmist. Arvud on ümardatud lähima sajani. Arve alla 500 ei saa piisava kindlusega pidada nullist erinevaks. Väljaantud elamislubade liigitus kutsealade kaupa ei ole kättesaadav. Selle asemel esitatakse Austria avaliku tööturuasutuse poolt kolmandate riikide kodanikele antud positiivsete tõendite arv. Täitmata töökohtade andmed kajastavad 2013. aasta keskmist.

BE: Belgia andmed esitatakse ISCO kolmekohalisel tasandil. Kättesaadavaid statistilisi andmeid ei liigitata põhjalikumalt.

DE: Nende töötajate arv, kelle puhul tehakse sotsiaalkindlustusmaksid. Andmete allikas: föderaalne tööhõiveamet.

EE: (): sh määratlemata kodakondsusega isikud.

IT: Aruandes andmed puuduvad.

LV: (): andmed põhinevad väikese arvu vastajate vastustel. ... : andmed ei ole kättesaadavad või on esitamiseks liiga ebakindlad.

PT: Tööhõive ja kutsekoolituse instituudil (IEFP, I.P.) puudub tööhõive statistika ja ta esitab selle asemel teabe töö leidmise kohta 2014. aastal.

SK: Töötajate koguarvu andmed on hinnangud. Pedagoogikaspetsialistid: teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajate koguarv = 483, mis sisaldab üht (1) isikut, kelle sugu oli tuvastamata. Tehnikateaduste tippspetsialistid (v.a elektrotehnika tippspetsialistid): teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajate koguarv = 300, mis sisaldab üht (1) isikut, kelle sugu oli tuvastamata, ja kolmandate riikide kodanikest töötajate koguarv = 97, mis sisaldab üht (1) isikut, kelle sugu oli tuvastamata. Raamatupidajad: teistest liikmesriikidest pärit liidu kodanikest töötajate koguarv = 96, mis sisaldab kaht (2) isikut, kelle sugu oli tuvastamata.

UK: Pedagoogikaspetsialistid (23) sisaldab järgmisi SOC2010 koode: 2311, 2312, 2314, 2315, 2316, 2318, 2319 ja 3414. Tehnikateaduste tippspetsialistid (v.a elektrotehnika tippspetsialistid) (214) sisaldab järgmisi SOC2010 koode: 2121, 2122, 2126, 2127, 2129, 2433 ja 2461. Arhitektid, planeerijad, maamõõtjad ja disainerid (216) sisaldab järgmisi SOC2010 koode: 2431, 2432, 2434, 2435, 2436, 3421. Raamatupidajad (2411) sisaldab järgmisi SOC2010 koode: 2421 ja 3535.

4. lisa. Tööjõupuudusega kutsealade loetelude 15 olulisemat kutseala

Tabel A4.1. Tööjõupuudusega kutsealade loetelude 15 olulisemat kutseala ja ISCO-08 koodid sulgudes riikide kaupa (andmed viimase aasta kohta, mis oli kättesaadav) – ISCO (neljakohaline tasand)

Riik	Aasta	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
AT	2015	Tööpinkide seadistajad – treipingi operaatorid (7223)	Katusekatjad (bitumeen) (7121)	Tööpinkide seadistajad – freespingi operaatorid (7223)	Põllumajandus- ja tööstusmasinate mehaanikud (7233)	Katusekatjad (7126)	Masinaehitustehnikud (3115)	Elektrotehniliste alade tehnikud (kõrgepinge) (3113)	Keevitajad ja leeklõikajad (7212)	Tööriistavalmistajad jms alade töölised – tööriista-, matriitsi- ja stantsivalmistajad (7222)	Lehtmetalli töötajad (muud) (7213)	Elektriseadmete mehhaanikud (muud) (7412)	Hooldusõed (3221)	–	–	–
HR	2015	Karjatöölised (9212)	Põllusaaduste ja köögivilja kasvatajad (6111)	Terviseprotseduurid ja rekreatsioonikorraldajad (3423)	Reisikonsultandid ja reisibürooametnikud (4221)	Peakokad (3434)	Kosmeetikud jms alade töötajad (5142)	Muusikud, lauljad ja heliloojad (2652)	Tantsijad ja koreograafid (2653)	Eriarstid (2212)	Üldarstid (2211)	Ülikoolide ja kõrgkoolide õppejõud (2310)	Veoautojuhid (8332)	Klaasimeistrid, -lõikajad, -lihvijad ja -viimistlejad (7315)	Masinaehitustehnikud (3114)	Elektroonikatehnikud (3115)
CZ	2014	Põllutöölised (9211)	Veoautojuhid (8332)	Turvamehed (5414)	Tööpinkide seadistajad (7223)	Müügiesindajad (3322)	Tänavapühkijad jms töölised (9613)	Keevitajad ja leeklõikajad (7212)	Hoonete ja rajatiste ehitustöölised (9313)	Õmblejad, tikkijad jms töölised (7533)	Kokad (5120)	Müürsepad jms töölised (7112)	Tööriistavalmistajad jms alade töölised (7222)	Eriarstid (2212)	Mujaliigitamata monteerijad (8219)	Kindlustusagendid (3321)
EE	2013/2022	Mootorsõidukite ja liikurmasinate juhid (83)	Äri- ja haldusala töötav spetsialistid (33)	Tootmisjuhid ja põhitegevuse juhid (13)	Loodus- ja insenerite aduste abispetsialistid (31)	Müüjad (52)	Metallitöölused, masinaehituse jms alade oskustöölised (72)	Pedagoogika spetsialistid (23)	Ehitustöölised, v.a elektrikud (71)	Inimestele isiklike teenuseid osutavad töötajad (51)	Äri- ja haldusspetsialistid (24)	Prügivedajad jms lihttöölised (96)	Seadme- ja masinaoperaatorid (81)	Koristajad ja abilised (91)	Loodus- ja tehnikateaduste tippspetsialistid (21)	Toiduainete töötajad, toitlustustöölised, rõivatööstuse ja muude käsitööalade töölised (75)
ES	2015	Sportlased (3421)	Treenerid (3422)	Laevamehaanikud (3151)	Laevalootsid (3152)	Laevakokad (5120)	Laeva tekimeeskonnad (8350)	–	–	–	–	–	–	–	–	–
FI	2014	Telefonimüüjad (5244)	Eriarstid (2212)	Hambaarstid (2261)	Üldarstid (2211)	Müügiesindajad (3322)	Audioloogid ja logopeedid (2266)	Hooldusõed (3221)	Sotsiaaltöötajad ja nõustajad (2635)	Eripedagoogid (2352)	Õendusala tippspetsialistid (2221)	Psühholoogid (2634)	Hambaarstid ja dentistid (3251)	Lasteaiaõpetajad (2342)	–	–
HU	2014	Kaevanduse ja karjääri lihttöölised (9311)	Monteerijad (8219)	Mehaaniliste seadmete monteerijad (8211)	Põllutöölised (9211)	Veoautojuhid (8332)	Müügiassistendid (5223)	Metsatöölised (6210)	Lihttöölised (9629)	Pakkijad (9321)	Paberimassi valmistamiseks kasutatavate masinate operaatorid (8142)	Lastijad (9333)	Kummitööde valmistamiseks kasutatavate masinate operaatorid (8141)	Tööriistavalmistajad jms alade töölised (7222)	Keevitajad (7212)	Metallitöölusmasinate operaatorid (8122)

Riik	Aasta	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
LV	2014	Tarkvaraarendajad (2512)	Info- ja kommuni-katsiooni tehnoloogia operatsioonitehnikud (3511)	Filmi-, teatri- jms lavastajad ja produtsendid (2654)	Pakkijad (9321)	Äriteenuste agendid, mujal liigitamata (3339)	Mujal liigitamata tehnikateaduste tippspetsialistid (2149)	Põhitegevuse juhid ehituses (1323)	Ettekandjad ja kelnerid (5131)	Põllumajandus- ja tööstusmasinate mehaanikud ning lukksepad (7233)	Müügiassistentid (5223)	Algklasside õpetajad (2341)	Geoloogid ja geofüüsikud (2114)	Lasteaiaõpetajad (2342)	Aednikud, puukooli töötajad ja istikukasvatajad (6113)	Mujal liigitamata üldteadustöölised (7119)
PT	2014	Õmblusmasinate operaatorid (8153)	Ettekandjad ja kelnerid (1513)	Müügiesindajad (3322)	Müügiassistentid (5223)	Köögiabilised (9412)	Tootmisala lihttöölised, mujal liigitamata (9329)	Abilised ning koristajad kontorijms asutustes (9112)	Kokad (5120)	Müürsepad jms töölised (7112)	Kontoriametnikud (4110)	Müügiks mõeldud põllusaadusi kasvatavad talunikud (6130)	Metallkonstruktsioonide valmistajad (7214)	Toidukioskid müüjad (5246)	Turvamehed (5414)	Hooldustöötajad kodus (5322)

Tabel ei sisalda BG, CY, ES, PT, RO ja NO teavet, sest need riigid ei esitanud riiklikke aruandeid, ja sisaldab ainult neid liikmesriike, kes esitasid oma riiklikes aruannetes statistika. FR kohta ei ole kättesaadav statistika kolmandate riikide kodanikest töötajate kohta tööjõupuudusega kutsealade kaupa.

Märkused

CZ: Allikas: vabade töökohtade keskreister.

EE: Tööjõuvajaduse prognoos 2013–2022; andmed on kättesaadavad ISCO kahekohalisel tasandil.

FI: Töö- ja majandusministeerium. Riiklik kutsealade baromeeter, tööjõupuudusega kutsealad 2014 (ministeerium koostab riikliku baromeetri töö- ja majandusarengu ametite koostatud piirkondlike kutsealade baromeetrite alusel).

LV: Tööturu lühiajaline prognoos 2014. aasta teiseks pooleks.

Tabel A4.2. Tööjõupuudusega kutsealade loetelude 15 olulisemat kutseala riikide kaupa ja täitmata töökohtade hinnanguline arv sulgudes (andmed viimase aasta kohta, mis oli kättesaadav) – samaväärne riiklik klassifikaator

Riik	Aasta	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
BE: Valloonia (Rome 5 koodide alusel)	2013	Elektriseadmete paigaldajad (1769)	Automehaanikud (1730)	Meditsiiniõed (üldhooldus) (1590)	IKT arendajad, analüütikud, veebiarendajad (1311)	Hooldusmehaanikud (1299)	Kutsetöös kasutatavate seadmete müügiesindajad (1296)	Kokad (1127)	Müüjad (1124)	Äriteenuste müügiesindajad (1052)	Mehaaniliste süsteemide (metall) tehnikud (1043)	Ala haldajad (871)	Kiltkivide paigaldajad (855)	Sanitaar- ja küttesüsteemide monteerijad (803)	Ehitusinsenerid (702)	Tarbekaupade müügiesindajad (649)
BE: Flandria	2014	Koristajad (14 714)	Müügiesindajad (7744)	Keskkooli õpetajad (6473)	Ettevõtte kontoritöötajad (5148)	Meditsiiniõed (4800)	Kõnekeskuste töötajad (4387)	Analüütikarendajad (IKT) (3423)	Hooldusmehaanikud (3376)	Koristajad (sise- ja välistingimustes) (3251)	Lasteaia- ja algkooli õpetajad (2916)	Ala haldajad (2572)	Köögitöölised (2010)	Kaupluse juhatajad, jaemüük (1970)	Hooldusõed/hoolustöötajad (1574)	Elektriseadmete paigaldajad (1415)
BE: Brüsseli piirkond	2013	Keskkooli õpetajad (1699)	Haldus-, vastuvõtu- ja sideametnikud (839)	Algkooli õpetajad (637)	Müüjad ja ärijuhid (550)	IT-spetsialistid (496)	Müügiesindajad (454)	Insenerid ja tehnikainsenerid (448)	Hooldustöötajad (439)	Sekretärid (392)	Tehnikud, loodus- ja rakendusteadused (372)	Tooteenindajad ja -ettekanndajad (232)	Raamatupidajad ja nende abid (213)	Lasteaiaõpetajad (196)	Meditsiiniõed ja abiõed (190)	Ametnikud, finants- ja kindlustustehingud (118)
HR	2015	Karjased,	Pookijad	Turismi	Reisiesindajad	Kokad	Erimassöörid	Ooperilaul	Baleriinid	Eriarstid	Üldarstid	Võõrkeelte	Pikamaas	Klaasipuh	Shima	Shima

Riik	Aasta	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
		karjused		programmide juhid ja sukeldumisinstruktorid	jad	(rahvusköögid)		jad ja orkestrandid				õpetajad	õidu veoautojuhid	ujad	kudumismasinad mehaanikud	kudumismasinat programmeerijad
EL	2014	Kalurid	Animaatorid	Ajurveeda massöörid	Ajurveedarstid	Tätoveerijad	Mosaiigimeistrid	Vene- ja ukrainakeelsed kontoriameetnikud	Sukeldusinstruktorid	Kondiitrid	Karjatööliised	Majapidajad	Lulurmeetodi eksperdid	Erikulinaaria	Hotellitöötajad	Mesinikud
LV	2014	Elektri- ja elektroonikatööstuse töötajad (74)	Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia spetsialistid (25)	Müügikõneldud saadusi tootvad põllumajandustöötajad (61)	Mootorsõidukite ja liikurmasinate juhid (83)	Loodus- ja tehnikate aduste tippspetsialistid (21)	Loodus- ja inseneriteaduste abispetsialistid (31)	Tootmisjuhid ja põhitegevuse juhid (13)	Toiduainete töötajad, toitlustustöölised, rõivatööstuse ja muude käsitöölalade töölised (75)	Seadme- ja masinaoperaatorid (81)	Tervishoiu abispetsialistid (32)	Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia tehnilised töötajad (35)	Metallitööluse, masinaehituse jms alade oskustöölised (72)	Monteerijad (82)	Käsi- ja trükitöölised (73)	Arve- ja registripidamisametnikud (43)
LT	2014	Keevitajad	Laevakere monteerijad	Rätsepad	Kokad	Veoautojuhid (rahvusvahelised veod)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
MT	2014	Lapsehoidjad (1659)	Abilised ning koristajad kodudes, hotellides jms asutustes (931)	Ettekandjad ja kelnerid (814)	Müügiassistendid (442)	Turvamehed (425)	Mujaliigitamata õpetajad ja koolitajad (399)	Käskjalad, pakikandjad ja kättetoimetajad (334)	Hooldajad (309)	Tootetutvustajad (280)	Arve- ja raamatupidamisametnikud (276)	Peakokad (272)	Toodete (v.a toidud ja joogid) testijad (269)	Hoonete ja rajatiste ehitustöölised (261)	Ehituselektrikud (258)	Kontoriameetnikud (245)
NL	2014	Mehaanikud /tehnikud	Erikeevitajad	Protsessiinsenerid	Kontrollioperaatorid	Keretööde mehaanikud (auto)	Torusüsteemide tööstuslikud paigaldajad	Tehniliste seadmete inspektoriid	(Joonestajad) projekteerimine, masinaehitus, elektrotehnika	Joonestajad / ehitus, masinaehitus, masinad/seedmed, elektrotehnika	Arvestaja / masinaehitus, elektrotehnika	Tehnilised kaubandustöötajad: tehnikatoodete ostjad/müüjad	Optikud, kuulmisspetsialistid	Aednikud	Maanteetranspordi paneerijad	Laevamehaanikud
PL	2014	Majahoidjad (515 303)	Tehnilised kontoritöötajad (411 004)	Müügisindajad (332 203)	Puudega inimestele teenuste osutamise spetsialistid (341 202)	Tegevusloata kaitseteenindajad (541 307)	Veoautojuhid (833 203)	Telefonimüügiagendid (524 404)	Infotelefonide operaatorid (422 201)	Kliendinõustajad (524 902)	MAG keevitajad (721 204)	Laotöötajad (432 103)	Treilerveduki juhid (833 202)	Tõstukijuhid (834 401)	Köögiabilised (941 201)	Toiduainetööstuse müügiassistendid (522 304)
SI	2014	Veoauto- ja treilerveduki juhid	Keevitajad	Tööriistavalmistajad	Puidutrelaliid	Elektrikud	Kokad	Müürsepad	Ettekandjad ja kelnerid	Lihunikud	Puusepad	Pagarid	Masinaehitustehnikud	Isoleerijad	Elektrimehaanikud	Metalltarindite koostajad ja monteerijad
SE	2014	Mäe- ja metallurgiat	Arstid (2211)	Psühhiaatriad	Ehitusinsenerid (2142)	Mäe- ja metallurgi	IT- arhitektid	Operatsioonid	Geriaatriaõed (2227)	Kokad, peakokad	IT testijad,	Lasteaiaõpetajad (2343)	Esmaabiõed (2226)	Tarkvara- ja	Eripedagoogid (2351)	Ehitusinsenerid ja -

Riik	Aasta	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
		ehnikud (3116,)		d (2225)		ainsenerid ja seotud kutsealad (2146)	(2511)	(2231)		(5120)	analüütikud (2514)			süsteeminsenerid ja -arendajad (2512)		tehnikud (3112)

Tabel ei sisalda BG, CY, PT, RO ja NO teavet, sest need riigid ei esitanud riiklike aruandeid, ja sisaldab ainult neid liikmesriike, kes esitasid oma riiklikes aruannetes statistika.

Märkused

HR: Allikas: ametlike piirarvude loetelu.

FR: Aruandes andmed puuduvad.

IE: Suure tööjõupuudusega kutsealad vastavalt 2014. aasta National Skills Bulletin'ile.

UK: UK tööjõupuudusega kutsealade loetelu sisaldab 32 kutsealade rühma (lisaks täiendav kutsealade rühm ja töökohtade nimetused ainult Šotimaa jaoks). 15 peamist kutseala ja teisi tööjõupuudusega kutsealasisid ei ole võimalik eristada; otsus lisada teatav kutseala loetelusse tehakse eraldi iga kutseala / töökohta nimetuse kohta – suhtelist hindamist ei toimu.⁷⁵

LV: Need andmed on tööjõupuudusega kutsealade prognoos 2020. aastaks, arvutatud 2014. aastal. Kutsealade rühma kahekohaline kood on esitatud sulgudes vastavalt ISCO-08-le.

SE: Allikas: Arbetsförmedlingen (avalik tööturuasutus), 2014.

⁷⁵ **UK:** Ülejäänud 17 kutseala: 2229 mujal liigitamata ravispetsialistid, 2314 keskkooli õpetajad, 2425 aktuaarid, ökonomistid ja statistikud, 2442 sotsiaaltöötajad, 2461 kvaliteedikontrolli ja -planeerimise insenerid, 3113 tehnikud, 3213 parameedikud, 3411 kunstnikud, 3414 tantsijad ja koreograafid, 3415 muusikud, 3416 kunstiametnikud, -produtsendid ja -lavastajad, 3421 kujundusgraafikud, 3541 varustajad, 5215 keevitajad, 5223 tööstusmasinate montöörid ja hooldusspetsialistid, 5249 mujal liigitamata elektri- ja elektroonikatööstuse töölised, 5434 peakokad, 2211 arstid, 2231 meditsiiniõed ja ämmaemandad, 2217 meditsiiniradioloogia tehnikud.